

Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän TOIMINTAKERTOMUS 1981

YLEISTÄ

Vuosi 1981 oli kansainvälisessä politiikassa levottomuutta herättävää aikaa. Sitä leimasi jännityksen kiristyminen suurvaltasuhteissa. Tämä johti puolestaan vaikeuksiin liennytykseen ja aseriisuntaan tähtäävien pyrkimysten eteenpäin viemisessä. Toisaalta varsinkin Euroopassa lisääntyi ihmisten huoli tulevaisuudesta ja rauhanliikkeet voimistuivat. Sosialidemokraatit ponnistelivat sekä maailmalla että Suomessa vuoropuhelun jatkamisen, yhteisymmärryksen lisäämisen ja aseistuksen rajoittamisen puolesta.

Suomen sisäpolitiikassa vuosi oli kaksijakoinen. Alku oli syksyyn saakka poliittisesti riitainen. Vasemmistoon ja keskustaan nojaavan hallituksen asema joutui välillä vakavasti vaakalaudalle. Keskustapuolue veti tilanteen hallituksen sisällä syyskuun budjettiriihessä niin tiukalle, että hallituksen kaatumista pidettiin melkein väistämättömänä. Kesken budjettikiistan kuuminta vaihetta tuli tieto tasavallan presidentin Urho Kekkosen sairastumisesta. Hallitus sopi budjettiesityksestä nopeassa tahdissa ja pääministeri Mauno Koivisto siirtyi hoitamaan tasavallan presidentin tehtäviä. Presidentti Kekkosen sairaus osoittautui pysyväksi viran hoitamisen esteeksi. Poliitiikkaa leimasi valmistautuminen ennenaikaisiin presidentin valitsijamiesvaaleihin ja eduskunta hoiti tarvittavan lainsäädäntötyön sekä päätti budjetista nopeasti. Valitsijamiesvaalit johtivat sosialidemokraatit suurvoittoon ja Mauno Koiviston valintaan jo ensimmäisellä kierroksella tasavallan presidentiksi.

Seuraavassa käsitellään lyhyesti eräitä muita vuoden 1981 merkittäviä poliittisia tapahtumia.

Valtiopäivien alussa pyrki keskustapuolueen johto pudottamaan Johannes Virolaisen puhemiehen paikalta ja vaihtamaan hänet kokoomuslaiseen. Yritys epäonnistui.

Keväällä solmittiin kaksivuotinen, indeksiehdon sisältävä tulopoliittinen sopimus, jonka aikaansaamisessa sosialidemokraattien ja pääministeri Mauno Koiviston henkilökohtainen panos oli suuri. Sopimukseen sisältyi periaatteellisesti ja käytännössä suurimerkityksinen ratkaisu sosiaalietuuksien korottamisesta ja samanaikai-

sesta verollepanosta, mikä merkitsi kokonaisuutena huomattavaa nettomääräistä etuuksien lisäystä palkansaajille.

Hallitukselle kuuluvien tulosopimuksen osien toteuttaminen oli eräiden hallitusryhmien pelaamisen vuoksi mutkikasta. Keskustapuolue käynnisti tässä yhteydessä syytöskampanjan hallituksen ja pääministerin »päättämättömyydestä» tarkoitukseen ajan ajaa hallitus nurin. Pääministeri Mauno Koivisto kieltäytyi eroamasta, koska hallitus nautti eduskunnan luottamusta. Tapahtuma liitettiin keskustapuolueen johdon epäonnistumisten sarjaan.

Keskustapuolue otti myös eduskunnan aikataulun pelivälineeksi sekä kevätis-tuntokauden että syysistuntokauden päättyessä. Juuri SDP:n Porin puoluekokouksen alla se vaati uuden aluepoliittisen lainsäädännön käsittelemistä sekä esitystä kansaneläkeuudistuksesta eduskuntaan vielä ennen kesätaukoa. Joulun alla toistui sama näytelmä, aiheena oli tällä kertaa kansaneläkeuudistus. Kummassakaan tapauksessa ei aikataulun kiristämiseksi ollut asiallista aihetta ja varsinkin kansaneläkeuudistusta koskevat esitykset tulivat huonosti valmisteltuina eduskuntaan, istuntokausia suostuttiin jatkamaan, koska aikataulukysymyksistä ei haluttu nostattaa suurta riitaa. Samalla sosialidemokraatit edellyttivät kuitenkin, että myös muita lainsäädäntötyötä jatketaan ja näin nopeutui keväällä soralain ja syyskauden lopussa kalastuslain käsittely.

Vuoden poliittiseen kuvaan kuuluivat kommunistisen liikkeen ja SKDLn eduskuntaryhmän vaikeuksien kasvaminen. Ne johtivat lopulta vähemmistön sulkemiseen SKDLn eduskuntaryhmän ulkopuolelle vaalikauden loppuun saakka.

Suomen talouden kehitys on ollut viime vuosina suotuisaa, mutta vuonna 1981 ulotti heikko kansainvälinen talouskehitys vaikutuksensa myös Suomeen. Tuotannon kasvu pysähtyi ja työttömyys alkoi jälleen pahentua. Toisaalta vaihtotase oli hyvässä kunnossa ja valtiontalouden tila kohtalainen.

Sosialidemokraatit tavoittelivat mm. budjettipolitiikassa elvyttävämpää ja enemmän työllisyyttä tukevaa linjaa. Tähän suuntaan voitiinkin hallituksen budjettineuvotteluissa edetä ja verotusta korjattiin huomattavasti palkansaajamyönteisemmäksi valtiovarainministeriön pohjaehdotukseen verrattuna.

Eduskunta poikkesi hallituksen budjettiesityksestä merkittävimmin toteuttamalla ryhmien välisellä sopimuksella rintamaveteraanien varhaiseläkejärjestelmän. Sosialidemokraatit olivat tässä ratkaisussa keskeisessä asemassa.

Istuntokauden lopulla hyväksyttiin merkittävä kansaneläkeuudistus, jonka yhteydessä eläkkeiden tasoa korotetaan ja tarveharkintaa puretaan. Muuta erityisen merkittävää lainsäädäntöä olivat soralaki, aluepoliittinen lainsäädäntö, ilmansuojelulaki ja kalastuslain uudistus.

Hallitus antoi vuoden 1981 valtiopäivien aikana eduskunnalle kaikkiaan 264 esitystä. Edellisiltä valtiopäiviltä siirtyi 21 esitystä. Pääosa hallituksen esityksistä ehdittiin käsitellä ja lisäksi toteutui uutta lainsäädäntöä eräiden aloitteiden pohjalta. Lainsäädäntötyötä selostetaan tarkemmin tässä kertomuksessa, jossa lait on jaoteltu valiokunnittain.

Eduskuntaryhmän ulospäin suuntautuvasta toiminnasta voidaan erikseen mainita syksyllä 1981 yhteistyössä SAK:n, TVK:n ja STTK:n sosialidemokraattien kanssa toteutettu palkansaajatielaisuuksien sarja. Varsin suuria yleisömääriä keränneissä tielaisuuksissa keskusteltiin palkansaajien kannalta keskeisistä asioista sekä niiden eteenpäin viemisestä eduskunnassa. Tilaisuuksiin liittyi lehti-ilmoituskampanja.

Ryhmätoimikunta kävi keväällä Lahdessa ja Nastolassa sekä kesällä Porvoossa. Jyväskylässä pidetyn kesäkokouksen yhteydessä ryhmän jäseniä vieraili kaikissa keski-Suomen läänin kunnissa.

Kansainvälinen toiminta on edelleen vilkastumassa. Tällä alalla oli yksi merkittävä tapahtuma Ruotsin valtiopäivien sosialidemokraattisen ryhmän vierailu Helsingissä.

I PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Kertomus eduskunnan oikeusasiamiehen toiminnasta vuodelta 1979

Valiokunta kiinnitti huomiota muun muassa sotilasviranomaisten menettelyä koskevien tapausten suhteellisen suureen lukumäärään ja erityisesti siihen, että useat näistä tapauksista koskivat varusmiesten kurinpitoesimiehiä. Valiokunta piti tärkeänä oikeusasiamiehen puolustusvoimissa suorittamia tarkastuksia asevelvollisten asianmukaisen koulutuksen ja kohtelun tarkkailun ja seurannan kannalta. Mietinnössä korostettiin myös puolustusvoimien esimiestehtäviin määrättävien henkilöiden huolellisen valinnan ja koulutuksen merkitystä.

Lausunto soranottolaista

Soranottolaki oli perustuslakivaliokunnassa säätämisyjärjestyksen osalta. Valiokunta katsoi lausunnossaan, ettei uusiutumattomien ja erittäin hitaasti uusiutuvien luonnonvarojen ottamisen saattaminen ehdotetulla tavalla luvanvaraiseksi loukkaa omistajan normaalia, kohtuullista ja järkevää omaisuutensa hyväksikäyttämistä. Tämä pätee myös turpeen osalta. Valiokunta totesi, että kansalaisten oikeusturva on esityksessä tyydyttävällä tavalla järjestetty kun lupaharkinta on oikeusharkintaa. Näillä perusteilla esitetty maankamaran aineiston ottaminen voidaan saattaa luvanvaraiseksi tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä käsiteltävällä tavalla. Vastaavia luonnonvaroja koskevia omistus- ja käyttöoikeuden rajoituksia on katsottu aiemminkin voitavan säätää tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä. Tämä perustuslakivaliokunnan lausunto hyväksyttiin äänin 10—7. Keskustapuolue ja pääosa kokoomuksesta oli vaikeamman lainsäätämisyjärjestyksen kannalla.

Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1979

Perustuslakivaliokunta kiinnitti hallituksen kertomusta käsitellessään nimenomaan sosialidemokraattien aloitteesta voimakkaat huomiota yrittäjän suojaa ja kohtuuttomia sopimusehtoja koskeviin kysymyksiin. Etenkin vähittäiskauppiat ja huoltoasemayrittäjät ovat ryhmiä, joiden sopimuksissa ilmeisesti esiintyy kohtuut-

tornia sopimusehtoja. Nämä ehdot saattavat johtaa vahvaan sidonnaisuuteen tai jopa täysin alistaiseen yrittäjän suhteeseen keskusliikkeeseen tai markkinointiyhtiöön nähden. Tämän seurauksena pienyrittäjän toimintavapaus kaventuu siten, että vahvempi osapuoli on täysin määräävässä asemassa. Kohtuuttomat sopimusehdot saattavat koskea mm. sopimusten voimassaoloaikaa, ostoja ja markkinointia, vuokraa ja yritysvälineistöä, hinnoittelua, kirjanpitoa, vakuutuksia ja yritystoiminnan päättymistä.

Valiokunta ja sen mukaisesti myös eduskunta edellytti, että hallitus ryhtyy kiireellisesti asianmukaisiin ja tehokkaisiin toimenpiteisiin yrittäjien turvaamiseksi kohtuuttomilta sopimusehdoilta. Tämän tulee tapahtua sopusoinnussa yrittäjänvapauden ja kuluttajien etujen kanssa.

Valco

Perustuslakivaliokunta totesi, etteivät edellisen Sorsan hallituksen ministerit ole menetelleet lainvastaisesti Valcon asioissa syksyllä 1979. Asiaa käsiteltiin valiokunnassa seikkaperäisesti Veikko Vennamon ja neljän muun kansanedustajan esitettyä kirjelmässään muistutuksen valtioneuvoston jäsenten virkatointien lainvastaisuudesta. Kirjelmässä väitettiin, että eduskunnalle olisi annettu harhaanjohtavia tietoja Valcon taloudellisesta tilasta ja tulevaisuuden mahdollisuuksista käsiteltäessä yhtiön valtioneuvostokauksia ja vuoden 1979 toista lisäbudjettia. Valiokunta tutki tarkasti etenkin esittelevän ministerin Esko Rekolan sekä kauppa- ja teollisuusministeri Eero Rantalan toimintaa. Muiden hallituksen jäsenten osalta valiokunta totesi, että he ovat joutuneet perustamaan kannanottonsa jaettuun aineistoon. Perustuslakivaliokunta katsoi, että Rekolan ja Rantalan olisi pitänyt varmistua valtiovarainvaliokunnan paremmasta informoinnista. Ministerit eivät kuitenkaan olleet tahallisesti tai tietoisesti pyrkineet salaamaan asiaan olennaisesti vaikuttavia tietoja. Tämän perusteella valiokunta ja eduskunta totesivat, etteivät Reko ja Rantala ole menetelleet ministerivastuulain vastaisesti.

Valitsijamiesten lukumäärä

Eduskunta hyväksyi marraskuussa lain tasavallan presidentin valitsijamiesten lukumäärän nostamisesta 300:sta 301 :een. Tällä muutoksella pyritään siihen, että presidentinvaalissa voitaisiin mahdollisuuksien mukaan välttää tasavallan presidentin valitseminen arvalla.

Presidentin palkkio ja eläke

Joulukuussa eduskunta hyväksyi tasavallan presidentin vuotuisen palkkion nostamisen 200 000 markasta 300 000 markkaan. Syynä korotukseen on vuoden 1978 jälkeen tapahtunut ja vuonna 1982 alkavan presidentin toimikauden aikana tapahtuva palkkatason ja kustannustason nousu. Samalla tarkistettiin presidentin edustusmäärärahoja.

Tasavallan presidentin eläkkeestä on viimeksi säädetty vuonna 1967 annetulla lailla. Tasavallan presidentin vuotuinen eläke korotettiin nyt 60 000 markasta 180 000 markkaan tapahtuneen palkkatason kehityksen johdosta. Korotettu eläke maksetaan myös aikaisemmalle tasavallan presidentille.

Kalastuslainsäädäntö

Perustuslakivaliokunta antoi laki- ja talousvaliokunnalle lausunnon kalastuslainsäädäntöä koskevista hallituksen esityksistä säätämisyjärjestyksen osalta. Esitykset sisälsivät hallitusmuodon mukaisesta omaisuuden perustuslain turvasta poikkeavia kohtia, jotka edellyttivät vaikeutettua säätämisyjärjestystä. Säätämisyjärjestystä koskevat ongelmat ratkaistiin hallituksen esittämällä tavalla, joka lainsäädäntökäytännössä on varsin poikkeuksellinen. Hallituksen esityksessä lähdettiin siitä, että ristiriidat kalastuslakiehdotuksen ja perustuslain säännösten kanssa poistetaan säätämällä valtuuslaki, joka oikeuttaa säätämään kalastusoikeudesta tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä. Perustuslakivaliokunta piti tätä menettelytapaa sen poikkeuksellisuudesta huolimatta hyväksyttävänä. Perustuslakivaliokunta kiinnitti kuitenkin tarkkaan huomiota siihen, ettei valtuuslaista tehdä laajempaa kuin mikä säätämisyjärjestyksen kannalta on välttämätöntä. Valiokunta mm. totesi, että yleinen onkimis- ja pilkkimisoikeus on kalastuslaissa siten järjestetty, että siitä voidaan säätää tavallisella lailla. Näin ollen näitä koskevat kohdat voitiin valtuuslakiehdotuksesta poistaa. Kalastuslakiuudistusta selostetaan tarkemmin laki- ja talousvaliokunnan yhteydessä.

II LAKIVALIOKUNTA

Osuuskuntalain ja osakeyhtiölain muutos

Muutoksella yhdenmukaistettiin osuuskuntalaki uuden osakeyhtiölain kanssa. Eduskunnassa kiinnitettiin runsaasti huomiota muun muassa osuuskunnille määrättyyn pakolliseen vararahastoon. Osuustoiminta järjestöt pitivät tätä erityisrasituksena, joka voimassaolevan verolainsäädännön mukaan rasittaa osuuskuntia kohtuuttomasti. Vararahasto on laissa tarkoitettu velkojen suojaksi, koska osuuskunnan jäsenet eivät ole henkilökohtaisessa vastuussa osuuskunnan velvoitteista. Tästä syystä osuustoimintajärjestöjen esitystä ei voitu hyväksyä. Järjestöjen huolta pääoman kartuttamisedellytyksien parantamisesta pidettiin kuitenkin aiheellisenä ja korostettiin asian tilan jatkuvan seuraamisen tärkeyttä. Osuuskuntien omien pääomien hankintaedellytyksiä lailla pyritään parantamaan muun muassa luomalla uusi vapaaehtoinen sijoitustyyppinen osuusmaksumuoto, lisäosuusmaksu.

Eräiden verolakien muutos

Verotuslakia, perintö- ja lahjaverolakia sekä merimiesveroiakia muutettiin niin, että veroviranomaisilla on oikeus jättää vähäiset verorikkomukset syytteeseen ilmoittamatta.

Lapsen elatus

Eduskunta muutti lapsen elatuksesta annettua lakia siten, että vahvistettua elatusapua voitaisiin muuttaa olosuhteissa tapahtuneiden olennaisten muutosten johdosta. Valiokunnan mietinnössä todettiin, että elatusavun määrän tietyn pysyvyyden turvaaminen on lapsen edun mukaista. Samalla on kuitenkin tärkeää, että elatusavun määrä mahdollisimman hyvin vastaa sekä elatusapua saavan lapsen että elatu-

tusapua suorittavan vanhemman kulloisiakin oiosuäiteita. Edelleen mietinnössä kiinnitettiin huomiota siihen, että elatusapujen määräämisperusteet ovat eräissä tapauksissa muodostuneet varsin kirjaviksi, mm. siilo in kuin maksuvelvollinen on perustanut uuden perheen. Mietinnössä selvitettiin lapsen elatuksesta annetun lain periaatteita näiltä osin.

Yleinen oikeusaputoiminta

Lakia yleisestä oikeusaputoiminnasta muuettiin budjetin yhteydessä siten, että koko maa saadaan yleisen oikeusaputoiminnan piiriin suuntaamalla käytettävissä olevat voimavarat nykyistä taloudellisemmin toimivien yleisten oikeusaputoimistojen perustamiseen. Lakiin otettiin säännös toimialueen vähimmäiskoosta. Valtionapuprosentteja tarkistettiin siten, että valtionavustus on 30—75 prosenttia kunnan kantokykyluokasta riippuen. Oikeusaputoiminnan laajentaminen ja uuden henkilöstön palkkaaminen on lain mukaan mahdollista vain valtion tulo- ja menoarvion rajoissa. Lakivaliokunta katsoi mietinnössään, etteivät hallituksen esitykset valtionavun pysyvästä alentamisesta 20 prosentilla sekä käyttömenojen lisäyksen rajoittaminen vuosittain budjetin puitteisiin liity yleisen oikeusaputoiminnan tehostamiseen. Valtiontaloudelliset syyt huomioon ottaen eduskunta kuitenkin hyväksyi hallituksen esityksen eräin muutoksin. Muun muassa yleisen oikeusaputoimiston asukaspohjaa koskevia sanontoja muutettiin vähemmän sitoviksi.

III ULKOASIAINVALIOKUNTA

Kalastusvyöhyke

Suomi on laajentanut kalastusvyöhykettään samaan tapaan kuin muutkin Itämeren valtiot ovat tehneet. Tämän muutoksen myötä laajenivat vielä jonkin verran Suomen kalastusvyöhykkeet Suomenlahdella ja Itämeren koillisosassa.

Pohjoismaiden Neuvoston kertomus

Käsitellessään Pohjoismaiden Neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomusta ulkoasiainvaliokunta piti tärkeänä, että pohjoismaiden kieltenopetuksen asemaa vahvistetaan pohjoismaiden kouluissa. Tilannetta helpottaisi opettajien tutkintojen vastaavuuteen ja yhteisiin työmarkkinoihin liittyvien ongelmien ratkaiseminen. Mietinnössä ilmaistaan myös pyrkimys suunnata Pohjoismaiden investointipankin antolainaus alueellisen kehityksen hyväksi sekä pohjoismaiseen hankevientiin, joka suuntautuu kehitysmaihin ja suunnitelmatalousmaihiin.

Ilman epäpuhtaudet

Eduskunta hyväksyi vuonna 1979 tehdyn ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskevan yleissopimuksen. Sopimuksen tavoitteena on mahdollisuuksien mukaan vähentää ja ehkäistä ilman pilaantumista kehittämällä ja edistämällä ilman-suojelua, tutkimus- ja kehittämistyötä, tietojen vaihtoa sekä ilman epäpuhtauksien

kaukokulkeutumisen tarkkailua ja arviointia koskevaa Euroopan yhteistyöohjelmaa. Sopimus on luonteeltaan periaatteellinen ja suosittava. Yleissopimusta pidettiin ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä merkittävänä askeleena Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin päätösasiakirjan toteutumisessa.

Suomalaiset sihteeristöissä

Käsitellessään Yhdistyneiden Kansakuntien teollisen kehityksen järjestön UNIDO:n perussääntöä ulkoasiainvaliokunta kiinnitti huomiota suomalaisten edustukseen YK:n ja sen erityisjärjestöjen sekä kansainvälisten rahoitusjärjestöjen sihteeristöissä. Valiokunta totesi, että ns. kiintiöperiaatteella hoidettavissa järjestöissä useimmissa on kiintiön saaiima enimmäismäärä suomalaisia virkamiehiä. Eräissä kiintiöitä ei kuitenkaan ole saavutettu. Edelleen todettiin, että suomalaisia on runsaasti YK:n korkean tason sihteeristötehtävissä ja melko paljon myös alampien palkkaluokkien tehtävissä. Valiokunnan mielestä tätä toimintaa on yhä tarpeen tehostaa.

Afrikan kehityspankki

Eduskunta päätti Suomen liittymisestä Afrikan kehityspankkiin. Pankin tehtävänä on perustamissopimuksen mukaan edistää afrikkalaisten jäsentensä taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä rahoittamalla kehityshankkeita ja ohjelmia, osallistumalla niiden valmisteluun sekä antamalla lainatakuita. Pankin jäsenyys tarjoaa Suomesse tilaisuuden muun muassa kaupallisten ja teollisten suhteiden edelleen kehittämiseen Afrikan maiden kanssa.

Perushyödykkeiden yhteisrahasto

Eduskunnan hyväksymällä sopimuksella Suomi liittyy kansainväliseen rahoituslaitokseen perushyödykkeiden yhteisrahastoon, jonka tavoitteena on maailman perushyödykkeiden tuotannon ja kaupan vakauttaminen. Ulkoasiainvaliokunta totesi mietinnössään, että sopimus on osoitus laajasta kansainvälisestä yhteisymmärryksestä teollistuneiden maiden ja kehitysmaiden välillä. Sen tarkoituksena on kehitysmailla ja erityisesti vähiten kehittyneille maille tärkeän perushyödykkeiden tuotannon ja kaupan järjestäminen sekä tuottajille ja kuluttajille haitallisten hintavaihtelujen tasoittaminen. Kolmen vuoden aikana suoritettava Suomen maksuosuus yhteisrahastoon on 8 milj. markkaa. Lisäksi sopimukseen sisältyy eräitä muita vähäisempiä taloudellisia velvoitteita.

IV VALTIOVARAINVALIOKUNTA

Laki indeksiehdon käytön rajoittamisesta annetun lain muuttamisesta

Lainmuutoksella mahdollistettiin tulopoliittisen kokonaisratkaisun mukaisen indeksiehdon ottaminen alakohtaisiin työ-, virka- tai toimiehtosopimuksiin. Edellytyksenä oli, että palkkoja, palkkaperusteita tai muita etuja korotettiin tai tarkistettiin enintään palkansaajien ja työnantajien keskusjärjestöjen hyväksymässä tulopoliittisessa kokonaisratkaisussa sovitulla tavalla.

Valkuaisrehuverolaki

Maatalouden on voimassa olevan maataloustulolain mukaan omalta osaltaan osallistuttava maatalouden ylituotannon viennistä valtiolle aiheutuvien menojen rahoittamiseen. Vuodelta 1980 siirtyvän osuuden vuoksi maatalouden osuus muodostui 91 milj. markkaa ennakoitua suuremmaksi. Kyseisten lisämenojen osittaiseksi rahoittamiseksi säädettiin laki valkuaisrehuverosta, joka on voimassa vuoden 1981 loppuun.

Laki maidon ja sianlihan markkinointimaksusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Maidon ja sianlihan markkinointimaksusta annetun lain muuttaminen aiheutti erimielisyyksiä hallitusosapuolten välille. Antaessaan lakiesityksen eduskuntaan hallitus joutui äänestämään ja tällöin hallituksen esityksen sisältö määräytyi kepun ja SKDL:n ministereiden voimin. Sosialidemokraatit katsoivat jo hallituksessa ja edelleen eduskunnassa, että hallituksen esitys olisi tullut antaa siinä muodossa kuin siitä oli sovittu kevään tulopoliittisessa kokonaisratkaisussa.

Hallitus esitti, että maatalouden markkinointivastuussa vuonna 1980 syntyneen vastuualitteen perimiseksi maataloudelta perittäisiin maidon markkinointimaksuja lisää vuoden 1981 aikana 22 miljoonaa markkaa. Tämän vuoksi ehdotettiin maidon markkinointimaksua korotettavaksi 1.85 penniä litralta. Maa- ja metsätalousministeriön oli tarkoituksena vielä valmistella esitys maidon lisäystä markkinointimaksusta. Sen mukaan olisi peritty lisää markkinointimaksua vielä noin 6 milj. markkaa ns. suurilta yrityksiltä eli sellaisilta yrityksiltä, jotka touko—joulukuun 1981 käsittävänä maksukautena toimittaisivat meijeriliikkeille maitoa yli 100 000 litraa.

Valtiovarainvaliokunta katsoi kuitenkin maa- ja metsätalousvaliokunnan lausuntoon viitaten, että maatalouden markkinointivastuussa olevan vastuualijäämän periminen maataloudelta maidon osalta toteutetaan kokonaan maidon markkinointimaksuna. Sen vuoksi valiokunta ehdotti markkinointimaksun suuruudeksi 2 penniä litralta. Eduskunta hyväksyi lain tämän sisältöisenä.

Laki tulo- ja varallisuusverolain 21 §:n muuttamisesta

Oman auton satunnaisen myyntivoiton verottaminen on koettu viime vuosina monilla tahoilla epäkohdaksi. Sen vuoksi eduskunta hyväksyi lain tulo- ja varallisuusverolain 21 §:n muuttamiseksi. Sen mukaan kulkuneuvon luovutuksesta saatua veronalaista satunnaista myyntivoittoa laskettaessa ei oteta huomioon työnantajan kilometrikorvauksina maksamaa matkustamiskustannusten korvausta. Muutosta sovelletaan jo vuodelta 1980 toimitettavassa verotuksessa.

Valtiovarainvaliokunta kiinnitti tässä yhteydessä myös huomiota siihen, että verotussäännöksiä kehitettäessä on selvítettävä, miten invalidien omistamien autojen verotus saataisiin nykyistä oikeudenmukaisemmaksi.

Laki saariston kehityksen edistämisestä

Saariston kehityksen edistämiseksi säädettiin puitelaki, jossa asetettiin valtiolle ja

kunnille saariston kehittämistä koskevia velvoitteita ja määriteltiin suuntaviivat, joiden mukaan kehittämisen tulee tapahtua väestön toimeentuloa, liikkumista ja peruspalveluja koskevilta osin sekä alueiden käytön suunnittelussa. Lain tarkoituksena on turvata elävä saaristo siihen liittyvine luonnon-, kulttuuri- ja virkistyskäyttöarvoineen. Tarkoituksena on erityisesti estää saariston autioituminen ja turvata kiinteä saaristoasutus. Lain antaminen oli perusteltua myös sen takia, että vesistöissä olevien luonnonvarojen hyväksikäyttö sekä muun muassa merivalvonta, pelastuspalvelu ja huoltotoiminta helpottuisivat. Lain tavoitteisiin pyritään luomalla saaristoväestölle riittävät mahdollisuudet toimeentuloon, liikkumiseen ja peruspalvelujen saantiin.

Lakiin sisällytettiin yleisiä säännöksiä elinkeinotoiminnan edistämisestä, asumisen, toimeentulon ja välttämättömän asioinnin kannalta tarpeellisista liikenne- ja kuljetuspalveluista, muiden peruspalvelujen ja saaristo-oloissa tarvittavien erityispalvelujen saatavuudesta, valtion henkilöstöpolitiikasta sekä alueidenkäyttösuunnitelmien laatimisesta. Laissa on myös säännöksiä saaristoasioiden hoidon hallinnollisesta järjestelystä valtion keskushallinnossa ja kunnissa sekä määritelmät siitä, mitä saaristolla ja saaristokunnilla tarkoitetaan.

Televa Oy:n uiko- ja kotimaisten lainojen valtiontakaukset

Suomen valtion ja Oy Nokia Ab:n välillä tehtiin sopimus Oy Nokia Ab:n ryhtymisestä osakkaaksi valtion omistamaan Televa Oy:öön, jonka nimi muutetaan Telenokia Oy:ksi. Osakassopimuksen mukaan sopijapuolet sitoutuvat tarvittaessa takaukseen Televa Oy:n pitkäaikaisista lainoista. Televa Oy:n kokonaisrahoitustarve vuosille 1981—83 on todettu noin 150 milj. markaksi. Rahoitustarpeen kattamiseksi osakaat sitoutuvat sijoittamaan Televa Oy:n osakepääomaan vuonna 1981 20 miljoonaa markkaa ja vuonna 1982 12 miljoonaa markkaa. Loppuosa rahantarpeesta katetaan lainavaroin.

Hallituksen esityksen perusteella eduskunta oikeutti valtioneuvoston määräämillä ehdoilla antamaan valtion omavelkaisia takauksia vuosina 1981—83 Televa Oy:n ottamien, pääomamäärältään yhteensä enintään 75 milj. markkaan nousevien uiko- ja kotimaisten lainojen maksamiseen.

Laki tulo- ja varallisuusverolain 22 ja 33 §:n muuttamisesta

Tulo- ja varallisuusverolakia muutettiin siten, että taiteellisesti merkittävistä valtakunnallisista tai kansainvälisistä kilpailuista saadut palkinnot säädettiin erän edellytyksin verovapaaksi tuloksi. Verovapaus koskee millä tahansa taiteenalalla järjestetyistä kilpailuista saatua palkintoa, jos kilpailu muutoin täyttää laissa asetetut edellytykset. Toistaiseksi kilpailukäytäntö on kuitenkin laajemmin vakiintunut lähinnä säveltaiteen alalla. Valtiovarainministeriö nimeää vuosittain nämä kilpailut opetusministeriön esityksestä. Myös nimeämis päätös on ennakkoperintää silmällä pitäen annettava kullekin vuodelle jo etukäteen.

Valtiovarainvaliokunta kiinnitti huomiota lahjoitusten vastaanottajayhteisöjen kapea-alaisuuteen ja toivoi hallituksen pikaisesti selvittävän, voitaisiinko antajalleen verotuksessa vähennyskelpoisia lahjoituksia saavien yhteisöjen piiriä laajentaa.

Vuoden 1981 ensimmäinen lisämenoarvio

Eduskunnan hyväksymään vuoden 1981 ensimmäiseen lisämenoarvioon sisältyivät ne menot, jotka aiheutuivat lähinnä työllisyyden hoidosta, maataloustuotteiden viennin tarpeen kasvusta ja tehdystä maataloustuloratkaisusta. Lisämenoarvion loppusumma oli noin 1 150 milj. markkaa.

Laki ennakopperintälain muuttamisesta

Toteutettuun sosiaalietuksien verouudistukseen liittyen ennakopperintälakia muutettiin siten, että sairausvakuutuslain mukaisesta päivä- ja äitiysrahasta sekä muusta korvauksesta tulojen tai elatuksen vähentymisestä, joka suoritetaan sairausvakuutuslain tai pakollisen tapaturma- tai liikennevahinkoturvan nojalla, toimitetaan ennakonpidätys. Ennakonpidätysvelvollisuus koskee myös vapaaehtoisen vakuutuksen nojalla maksettavia veronalaisiksi katsottavia päivärahoja.

Laki moottoriajoneuvoverosta annetun lain muuttamisesta

Lainmuutoksen tarkoituksena oli, että moottoripetrolikäyttöiseksi muutettavat moottoriajoneuvot saatettiin jälleen aikaisemman verotuskäytännön mukaiseksi liisäveronaiseksi. Oikeuskäytännössä oli nimittäin katsottu, että jos auton käyttöpolttoaineeksi muutostarkastuksessa todetaan moottoripetroli, on autoa tämän jälkeen pidettävä moottoripetrolia käyttämään tarkoitettuna. Tämän laintulkinnan mukaan auton käyttöpolttoaineen muuttaminen jälkeensä lievemmin verotetuksi tai verottomaksi olisi aiheuttanut lisäveron maksuunpanoa, mikäli auto muutostarkastetaan ja uudesta polttoaineesta tehdään merkintä autotietokirjaan. Samassa yhteydessä muutettiin myös moottoriajoneuvoverosta annettua lakia niin, että auton käyttäminen nestekaasulla on aina lisäveron alaisista. Lisäverovelvollisuus koskee sekä alunperin nestekaasukäyttöiseksi valmistettuja että myöhemmin nestekaasukäyttöiseksi muutettuja autoja.

Laki tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämisestä

Aluepoliittinen lainsäädäntö uudistettiin. Eduskunta hyväksyi kevätistuntokauden aikana lain tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämisestä sekä lain tuotanto-toiminnan alueellisesta tukemisesta. Syysistuntokaudella hyväksyttiin laki Kehitysalue-rahasto Oy:stä ja laki kuljetusten alueellisesta tukemisestä. Laki kehitysalueiden veronhuojennuksista ja laki leimaverolain muuttamisesta on vielä valtiovarainvaliokunnan käsiteltävänä. Aluepoliittinen lainsäädäntö tulee voimaan vuoden 1982 alusta, ja se on voimassa vuoden 1989 loppuun.

Laissa tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämisestä, joka on puitelaki, säädetään aluepolitiikan tavoitteista ja toimenpiteistä sekä hallinnollisista toiminnoista tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämiseksi.

Laissa asetetaan tavoitteita väestön elinolojen alueellisesti tasapainoisen kehityksen ja tuotantorakenteen monipuolistumisen edistämiseksi. Keskeinen tavoite on turvata pysyvän työpaikan saannin mahdollisuus ja pyrkiä rakenteellisen työttömyyden torjumiseen. Lisäksi tavoitteeksi asetetaan tulotason nostaminen alhaisen tulotason alueella ja väestölle tärkeiden palvelujen saatavuuden ja hyvän elinympäristön

turvaaminen. Väestön kehityksen alueellisen tasapainon turvaamiseksi pyritään hillitsemään muuttoliikettä, vaikuttamaan väestö rakenneongelmiin ja turvaamaan haja-alueiden asutuksen säilyminen.

Aluepoliittisten toimenpiteiden porrastamista ja suuntaamista varten alueiden kehityneisyyserojen perusteella määrätään neljä perusvyöhykettä. Ensimmäinen, toinen ja kolmas perusvyöhyke muodostavat kehitysalueen. Menettely vastaa pääpiirteittäin nykyistä kehitysaluevyöhykejakoa. Perusvyöhykkeiden sisällä määrätään kunnat niiden kehityneisyyserojen ja kehittämistarpeiden perusteella joko A tai B tukialueeseen.

Erityisistä syistä voidaan kunnan osa määrätä alueeksi, jolla asianomaisen perusvyöhykkeen tukea myönnetään korkeampana kuin kunnan muissa osissa. Muuhun perusvyöhykkeeseen verrattuna poikkeuksellisiin vaikeuksiin joutuvia kuntia voidaan saattaa erikseen päätettävien toimenpiteiden kohteeksi. Näillä ns. erityisalueilla voidaan koko maassa soveltaa erityistoimenpiteitä ja niille suunnattavista toimenpiteistä päättää valtioneuvosto kulloinkin erikseen. Tämä mahdollistaa mm. vaikeuksiin joutuneiden vanhojen teollisuuspaikkakuntien tukemisen.

Valiokunta kiinnitti mietinnössään huomiota läänien alueellista kehittämistä koskevien asioiden käsittelyjärjestykseen. Valiokunta totesi olevan välttämätöntä järjestää läänin alueellista kehittämistä koskeva asioiden käsitteleminen niin, että kaikki ne keskeiset tahot, joita asiat koskevat, voivat olla kattavasti ja tasapuolisesti mukana ja saada näkökantansa esitetyiksi. Lisäksi valiokunta kiinnitti huomiota kaupan palveluihin ja niiden kehittämiseen. Valiokunta totesi, että kauppaa varten on luotu erillisiä tukimuotoja, joita keskeisesti säätelee laki haja-asutusalueiden vähittäiskaupan rahoitustuesta. Valiokunnan mielestä näiden tukimuotojen edelleen kehittäminen on tarkoituksenmukaista.

Laki tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta sekä kehitysalueiden tuotantotoiminnan tukemisesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Lailla korvattiin vuodesta 1975 voimassa ollut kehitysalueiden tuotantotoiminnan tukemisesta annettu laki. Lain 1 §:ssä oleva toimialaluettelo on pääosiltaan samanlainen kuin voimassaolevassa laissa, mutta sitä on täydennetty lisäämällä luetteloon kaivannaistoiminta, jolla tarkoitetaan kaivoksissa maan alla tai avolouhoksessa tapahtuvaa malmin louhintaa. Lisäksi tuen piiriin voivat tulla edellä mainitussa luettelossa mainituilla toimialoilla olevien yritysten toimintaa välittömästi edistävät yritykset joko sijoittumalla kiinteistöyrityksen ja kuntien yrityksiä varten hankkimiin toimiloihin tai hakemalla itse laissa tarkoitettuja avustuksia toimintaansa.

Aluepolitiikan tehoa lisätään suurentamalla investointiavustuksen ja käynnistysavustustuksen määrää vaikeimmilla kehitysalueilla. Investointiavustusta ryhdytään myöntämään myös kehitysalueen ulkopuolella olevalla tukialueella.

Laki Kehitysaluerahaston Oy-nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta

Kehitysaluerahasto Oy:stä annettua lakia muutettiin aluepoliittisen lainsäädännön uudistamisen edellyttämiltä ja siihen liittyviltä osin. Keskeisin muutos oli, että yhtiö

voi myöntää takauksia yritysten käyttöomaisuusinvestointeja ja käyttöpääomaa var-
ten ottamille lainoille. Sen sijaan yhtiö ei enää voi myöntää korkotukea kiinteistöyri-
tyksille ja kunnille myöntämiinsä lainoihin. Tarkoituksena on, että yhtiön korkotuki-
lainat korvataan kauppa- ja teollisuusministeriön myöntämällä investointiavustuksil-
la.

Laki kuljetusten alueellisesta tukemisesta

Kysymyksessä on uusi laki, joka koskee kehitysalueelta alkavien tavarankuljetusten
kustannusten alentamista. Laki korvaa vuoden 1976 alusta sovelletun alueellisesta
kuljetustuesta annetun lain. Viimeksimainitussa laissa omaksutut periaatteet säilyi-
vät olennaisilta osiltaan entisellään myös uudessa laissa.

Kuljetustuen piiriin lisättiin hallituksen esityksen mukaan uutena tuoteryhmänä tur-
peesta ja siihen rinnastettavasta raaka-aineesta valmistetut jalosteet. Kuljetustuen
piiriin tulivat myös mm. eräät sellaiset kuorma-autokuljetukset, joista ei aikaisem-
min ole maksettu kuljetustukea.

Sen johdosta, että alusten lastaaminen ja siten laivakuljetusten alkaminen on nykyi-
sin mahdollista myös muusta paikasta kuin perinteisestä laiturirakentein varuste-
tusta satamasta, valiokunta lisäsi lakiehdotuksen niihin kohtiin, joissa edellytetään
kuljetuksen alkavan satamasta, maininnan siitä, että laivakuljetusten alkamispaikak-
si kelpaa myös muu kuin laivauspaikka. Valiokunta teki myös muutoksia sahatava-
ran laivausvalmiutta koskevan vaatimuksen osalta. Valiokunta ei pitänyt tarpeellise-
nä sellaista ehtoa, että tavara on laivakuljetukseen liittyvässä maankuljetuksessa
laivausvalmista. Tällainen ehto olisi aiheuttanut nimenomaan pienimmille sahoille
tarpeetonta hankaluutta estäen toiminnan järjkeräistämistä. Valiokunnan ehdotto-
man säännöksen mukaan sahat voivat nyt hankkia satamiin tarpeelliset yhteiset jat-
kokäsittelylaitteet. Kuljetustukea maksettavien tuotteiden luetteloa valiokunta eh-
dotti täydennettäväksi mm. siten, että luetteloon lisättiin masuuni- ja terässulatto-
kuonat.

Laki eräiden valtiontakaustoimintaa koskevien lakien muuttamisesta

Eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista annettua lakia muutettiin siten, että valti-
ontakausten myöntämismahdollisuuksia lisättiin ja että niiden sidonnaisuutta yri-
tyksiltä vaadittaviin vakuuksiin lievennettiin. Takaussuottojen käyttötarkoitus laajen-
nettiin käsittämään myös tuotekehityksen ja tuotteiden markkinoinnin rahoituksen.
Valtiontakaukset annetaan omavelkaisina ns. laillisten takausten sijasta. Samalla
laissa tarkoitettujen takaussuottojen enimmäismäärä korotettiin 400 milj. markasta
800 milj. markkaan.

Vuoden 1982 tulo- ja menoarvio

Vuoden 1982 tulo- ja menoarvion loppusumma on 64,9 miljardia markkaa. Budjetin
päättävöitteena on inflaatiopaineiden vähentäminen, bruttoveroasteen nousun estä-
minen ja valtionvelan kasvun rajoittaminen. Tulo- ja menoarvio pyrkii myös tuke-
maan kokonaistuotannon kasvua. Kokonaistuotanto tulee kasvamaan noin kaksi

prosentti avuonna 1982. Koska työvoiman tarjonta lisääntyy, työttömyysasteen arvioidaan nousevan edelliseen vuoteen verrattuna.

Tulo- ja menoarvion yleisestä tiukasta linjasta huolimatta budjetissa on huomattavasti lisävaroja esimerkiksi lasten päivähoidon ja kansanterveystyön kehittämiseen. Samoin energiapolitiikan sekä tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan määrärahojen kasvu jatkuu. Myös aluepoliittinen tuki lisääntyy. Lapsilisiä korotettiin 14 prosentilla 1. 10.1982 alkaen. Varsin myönteisenä sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä piti myös kansainväliselle kehitysyhteistyölle asetetun välitavoitteen saavuttamista vuonna 1982. Tällöin kehitysyhteistyömäärärahojen osuus on 0,32 prosenttia brutto-kansantuotteesta.

Hallituspuolueiden budjettineuvotteluissa päästiin tällä kertaa tavallista aikaisemmin ja tavallista suuremman yksimielisyyden vallitessa sopimukseen budjetin läpiviennistä ja siihen tehtävistä muutoksista. Merkittävin muutos koski rintamaveteraanien varhaiseläkejärjestelmän toteuttamista 1. 7.1982 alkaen olennaisesti laajempaan kuin hallitus oli esittänyt. Myös rintamasotilastunnuksen saaneet naiset oikeutettiin rintamasotilaseläkkeeseen 1. 9. 1982 lukien. Näitä uudistuksia varten lisättiin budjetin määrärahoja eduskunnassa 106 milj. markkaa. Budjetin eduskuntakäsittelyssä osoitettiin lisää varoja myös sanomalehdistön tukemiseen, valtakunnallisille luonnonsuojelujärjestöille, elokuvataiteen tukemiseen, nuorison työllistämiseen sekä monille sosiaali-, kulttuuri- ym. järjestöille.

Laki vuodelta 1982 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista

Vuodelta 1982 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavaa progressiivista tuloveroasteikkoa ja progressiivista varallisuusveroasteikkoa lievennetään vuoden 1981 veroasteikkoihin verrattuna 12 prosentin hintatason nousua vastaavasti. Verotettavan tulon määrä, josta lähtien valtion tuloveroa kannetaan, korotettiin 10 300 markasta 11 500 markkaan.

Laki tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

Tulo- ja varallisuusverolakia muutettiin siten, että eräitä keskeisiä tuloverotuksessa myönnettäviä vähennyksiä korotettiin. Korotukset kohdistuivat pääasiassa perhepoliittisiin vähennyksiin. Valtiontaloudellisista syistä inflaatiotarkistuksia ei kuitenkaan toteutettu yhtä laajoina kuin edellisinä vuosina.

Laki suurilta kana- ja sikatalousyrityksiltä kannettavista markkinointimaksuista annetun lain muuttamisesta

Suurilta kana- ja sikatalousyrityksiltä kannettavia markkinointimaksuja peritään edelleen vuosina 1982—1986. Markkinoinnismaksujen asteikon alarajaa tarkistettiin siten, että markkinoinnismaksua tulisi suoritettavaksi noin 4000 kanan kanalan ja 300 sikapaikan sikalan vuosituloa vastaavasta määrästä. Lisäksi kumottiin meijerisikaloille myönnettäviä harkinnanvaraisia huojennuksia koskeva säännös.

Perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten valtiovarainvaliokunta muutti kuitenkin lakiehdotuksen 4 §:ään sisältyvää kananmunien markkinointimaksua siten, että siitä poistettiin ylin maksuluokka. Perustuslakivaliokunta oli lausunnossaan todennut, ettei se ole saanut riittävää selvitystä uuden maksuluokan tarpeellisuudesta ja käytännön vaikutuksista.

Laki arpajaisverolain ja laki tulo- ja varallisuusverolain 22 § n muuttamisesta

Lainmuutoksilla saatettiin hevoskilpailujen yhteydessä kilpailupaikalla toimeenpannun vedonlyönnin voitot arpajaisverolain alaisiksi. Totalisaattorivoitot eivät enää ole voiton saajan veronalaista tuloa, vaan veron suorittaa voiton saajan puolesta vedonlyönnin toimeenpannija. Veron suuruudeksi eduskunta hyväksyi 5 prosenttia totalisaattorin liikevaihdon yhteismäärästä hallituksen esittämän 10 prosentin sijasta.

Laki haja-asutusalueiden vähittäiskaupan rahoitustuesta annetun lain muuttamisesta

Haja-asutusalueiden vähittäiskauppapalvelujen turvaamisen tehostamiseksi tehtiin eräitä tarkennuksia nykyiseen investointitukeen sekä otettiin käyttöön uusina tukimuotoina toimintatuki ja tavarankuljetustuki. Investointituella, joka kohdistetaan myymälän tai myymäläauton uusimiseen, pyritään turvaamaan edellytykset kannattavalle toiminnalle. Laki on voimassa vuoden 1989 loppuun, kuten aluepoliittinen lainsäädäntö.

Vuoden 1981 toinen lisämenoarvio

Lisämenoarviossa hyväksyttiin menoihin lisäystä yhteensä 225 milj. markkaa. Menojen lisäykset aiheutuvat alkavan suhdannetaantumisen aiheuttamien työllisyysongelmien lieventämiseen tähtäävistä toimenpiteistä. Toimenpiteiden tarkoituksena on ensisijaisesti ylläpitää tuotannollisia investointeja ja siten edesauttaa työllisyyden hoitoa talvikautena 1981/82.

Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ja tulo- ja varallisuusverolain 23 ja 59 §:n muuttamisesta

Lainmuutosten tarkoituksena oli yksinkertaistaa erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten yritysverotusta. Uudistus perustuu osittain yritysverotoimikunnan mietinnössä tehtyihin ehdotuksiin. Mm. toimintavaruuden enimmäismäärä korotettiin 15 prosenttiin ja sen voittosidonnaisuus 75 prosenttiin. Yhteisön valtion tuloverotuksessa sovellettavan lievemmän verokannan enimmäistulorajaa korotettiin 130 000 markkaan. Näiden veromuutosten seurauksena pienen ja keskisuuren yritystoiminnan valtionverotus kevenee noin 80 milj. markalla vuoden 1982 tasolla.

Laki eräitä tuotannollisia investointeja koskevista väliaikaisista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetun lain 8 ja 9 § n muuttamisesta

Tuotannollisten investointien liikevaihtoverohuojennuksia jatkettiin vuodella. Määräajan pidentämisen johdosta huojennukset koskevat kaikkia niitä nykyisellään huojennukseen oikeuttavia teollisuusrakennus- ja koneinvestointeja, joihin ryhdytään joulukuun 31 päivänä 1982 mennessä ja jotka loppuunsaatetaan 30. 6. 1983 mennessä, mikäli kysymys on koneinvestoinneista ja 31. 3. 1984 mennessä, mikäli kysymys on rakennusinvestoinneista.

V PANKKIVALIOKUNTA

Lait liikepankkilain 33 ja 34 § n, postipankkilain 12 ja 13 § n, säästöpankkilain 38 ja 39 § n sekä osuuspankkilain 29 ja 30 § n muuttamisesta

Rahalaitosten neuvottelukunnan vuonna 1978 antama pankkitilien avaamista ja käyttöä koskeva suositus noudatettavasta menettelystä saatettiin tarpeellisin osin laissa säännellyksi. Lainmuutoksilla luotiin selvyys siihen, kuka on tilin todellinen avaja, käyttäjä ja haltija, yhtenäistettiin tietojen saaminen pankin kaikista tilinomistajista sekä poistettiin epäselvyyksien syntyminen pankkitilien avaamisessa ja niiden käyttämisen yhteydessä. Liikepankkilakiin, postipankkilakiin, säästöpankkilakiin ja osuuspankkilakiin lisättiin uusi säännös. Säännöksen mukaan pankin velvollisuutena on aina merkitä tilin avaamista koskevaan, pankissa säilytettävään asiakirjaan tilinomistajan yksilöimiseksi tarvittavat tiedot, eli omistajan nimi tai toiminimi ja kotipaikka sekä luonnollisen henkilön osalta henkilötunnus. Avattaessa tiliä toisen henkilön nimellä, kuolinpesälle tai sellaiselle yhteisölle ja säätiölle, jota ei merkitä rekisteriin tai jonka rekisteröinti on kesken, myös tilinavaajasta on merkittävä vastaavat tiedot.

VI TALOUSVALIOKUNTA

Yliopistolliset keskussairaalat

Eduskunnan hyväksymällä lailla muutetaan yliopistollisten keskussairaaloiden hallintoa. Voimassaolevaan lakiin verrattuna muun muassa lisätään kunnallisten elinten päätösvaltaa sairaaloiden sisäisessä hallinnossa. Talousvaliokunta huomautti mietinnössään, että esitystä valmisteltaessa ei ole käytetty riittävästi muiden yliopistosairaaoloissa työskentelevien merkittävien henkilöstöryhmien kuin lääkäreiden asiantuntemusta. Valiokunta huomautti, että tämänytyypisiä asioita valmisteltaessa on kuultava myös asianomaisen alan henkilöstöjärjestöjä. Edelleen valiokunta piti tärkeänä, että keskussairaaloiden hallintoa voitaisiin kehittää siten, että liittovaltuuston kokoonpano myös poliittisesti vastaisi nykyistä paremmin kuntainliiton alueella asuvien ihmisten näkemyksiä. Tämän vuoksi viimeistään sairaalahallinnon kokonaisuudistuksen yhteydessä olisi tutkittava mahdollisuudet suhteellisuusperiaatteen toteuttamiseksi kuntainliittojen liittovaltuustoissa, katsoi talousvaliokunta.

Eläinten suojelu

Eduskunta hyväksyi aloitteiden pohjalta toivomuksen, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin koe-eläintoimintaa koskevan lainsäädännön uudistamiseksi sekä eläinsuojelulain ja metsästyslain tarkistamiseksi. Tavoitteena tulisi olla, ettei eläinten kasvattaminen ja pyydystäminen aiheuta eläimille tarpeetonta kärsimystä. Myös koko eläinsuojeluvalvontaa olisi eduskunnan mielestä syytä tehostaa. Asiassa olivat aloitteentekijöiden joukossa sos.dem. ryhmästä Tellervo Koivisto ja Jacob Söderman.

Tartuntataudit

Eduskunta hyväksyi ed. Risto Tuomisen (sd) lakialoitteen terveydenhoitolain muuttamisesta. Sen mukaan sairausvakuutuksesta saa korvausta henkilö, joka on määrätty vaarallisen tai valvottavan tartuntataudin leviämisen estämiseksi olemaan poissa ansiotyöstään. Asiaan ei vaikuttaisi se, onko henkilö itse tautiin sairastunut tai siitä mahdollisesti jo parantunut. Korvauksen saantiin riittää, että henkilö on määrätty tarttuvan taudin takia pois ansiotyöstä. Samassa yhteydessä eduskunta ulotti oikeuden korvauksen saantiin myös alle 16-vuotiaan lapsen huoltaja, jos lapsi on tarttuvan taudin takia määrätty pidettäväksi kotona ja huoltaja on tämän vuoksi estynyt tekemästä työtään.

Alkoholilain muutos

Eduskunta hyväksyi Olli Helmisen (sd) ym. lakialoitteen, jonka mukaan alkoholin välittäminen korvauksettakin alaikäisille tulee rangaistavaksi teoksi. Ennen tämän muutoksen voimaantuloa ei laissa ollut kielletty alkoholiuoman tai keskioluen maksutonta välittämistä vaikka kohteena olisivatkin olleet alaikäiset henkilöt. Nyt tehdyn muutoksen jälkeen ei alkoholiuomaa saa välittää korvauksettakaan alaikäisille eikä henkilöille, jotka ovat alkoholin tai muun päihdyttävän aineen vaikutuksen alaisia tai jos on muuten aihetta olettaa juoman väärinkäyttöä. Alaikäisyyden ikäraajat ovat väkevien alkoholiuomien osalta 20 vuotta ja mietojen alkoholiuomien sekä keskioluen osalta 18 vuotta.

Alkon kertomus

Talousvaliokunta totesi Alkon hallintoneuvoston kertomuksesta antamassaan mietinnössä, että alkoholiuomien kokonaiskulutus kasvoi vuonna 1980 asukasta kohden vähemmän kuin muu yksityinen kulutus. Alkolimen osuus yksityisistä kulutusmenoista on alentunut selvästi viime vuosina. Tähän ovat vaikuttaneet osaltaan alkoholin hinnankorotukset, alkoholimyyntöiden pitäminen suljettuna lauantaisin kesä kautena sekä muut jakelupoliittiset toimet. Mietinnössä ilmaistiin erityinen huoli nuorten alkoholinkäytöstä aiheutuvien haittojen lisääntymisestä entisestään. Valiokunnan mielestä hallituksen tulisi kiinnittää huomiota tähän kehitykseen ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin epäkohtien poistamiseksi. Lisäksi mietinnössä otettiin kantaa mm. raittiuskasvatukseen ja päihdeongelmaisten hoitoon ohjaukseen.

Ilmansuojelulaki

Keskeiseen ympäristönsuojelulainsäädäntöön kuuluva uusi ilmansuojelulaki hyväk-

202

syttiin eduskunnassa joulukuussa. Laki sisältää ulkoilman suojelua koskevat perussäännökset. Lailla ohjataan ja säännellään ilman pilaantumisvaaraa aiheuttavaa teollisuutta ja muuta toimintaa sekä liikenteestä ja lämmityksestä aiheutuvaa ilman pilaantumista. Pilaantumista ehkäistään lähinnä yleisin ohjein ja määräysin, ohjearvoin ja normein, jotka antaa valtioneuvosto. Määräykset voivat koskea aineen enimmäispitoisuutta ilmassa, aineen enimmäismäärää päästössä, polttoaineen koostumusta ja moottoriajoneuvojen joutokäynnin rajoittamista.

Ilmansuojelun johto ja valvonta kuuluvat sisäasiainministeriölle ja lääninhallitus ohjaa ilmansuojelua läänissä.

Ilman suojelemiseksi on sellaisesta teollisesta tai muusta toiminnasta, jolla on merkitystä ilman pilaantumisen kannalta, tehtävä ilmoitus lääninhallitukselle. Näiden ilmoitusten perusteella voidaan antaa erityisiä määräyksiä ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi. Näitä määräyksiä voidaan antaa mm. päästöjen rajoittamisesta, suojelutoimista, päästöjen tarkkailun järjestämisestä sekä ilmansuojeluselvityksen tekemisestä.

Talousvaliokunta korosti mietinnössään, että valtioneuvoston ja sisäasiainministeriön on myös käytännössä annettava riittävästi ilmansuojelulaissa tarkoitettuja ohjeita ja määräyksiä. Ilmansuojeluun kohdistuvaa tutkimusta tulee lisätä. Valiokunta korosti, että terveydenhuollolliset näkökohdat tulee ottaa korostetusti huomioon silloin, kun kunnallinen ympäristöhallinto lopullisesti järjestetään. Myös ilmansuojelun tavoitteena on keskeisesti ihmisen terveyden suojeleminen. Valiokunta korosti myös, että asukkailla tulee olla riittävät mahdollisuudet vaikuttaa ympäristössään tapahtuvaan ilman likaamiseen.

Ilmansuojelulaki hyväksyttiin lopulta kaikilta olennaisilta osiltaan hallituksen esityksen mukaisessa muodossa. Tämä ilmoitusmenettelyyn nojautuva järjestelmä perustuu pitkäaikaiseen lainvalmisteluun, jonka lopputuloksen ilmansuojelun keskeiset osapuolet ovat hyväksyneet. Sosialidemokraattien taholla on aiemmin mm. aloitteissa asetettu tavoitteeksi tehokkaampi ilmansuojelulainsäädäntö. Tähän ei kuitenkaan hallituksessa ja eduskunnassa ollut mahdollisuuksia, vaan kompromissiksi tuli ilmoitusmenettelyyn perustuva järjestelmä. Tämänkin kompromissi joutui eduskunnassa välillä vaaraan, kun laki-talousvaliokunnan lausunnossa mm. kokoomuksen ja keskustapuolueen voimin ehdotettiin huomattavia heikennyksiä lain sisältöön sekä hallinnollisiin mahdollisuuksiin toteuttaa ilmansuojelua. Hallituksen esityksen mukainen linja saavutti kuitenkin lopulta varsin laajan enemmistön taakseen talousvaliokunnassa ja koko eduskunnassa.

VII LAKI- JA TALOUSVALIOKUNTA

Laki kunnallislain muuttamisesta

Kevätistuntokauden kiistellyimpiin asioihin eduskunnassa kuului hallituksen esitys kunnallislain muuttamisesta. Hallituksen esityksen tarkoituksena oli sellaisten vuoden 1976 kunnallislain säännösten tarkistaminen, joiden osalta niitä käytännössä sovelletaan on ilmennyt puutteellisuuksia, virheitä ja epäselvyyksiä. Eniten tulkinvaraisuutta on ilmennyt nimenomaan liittohallituksen ja sen alaisten toimielinten kokoonpanoa koskevan säännöksen eli kunnallislain 122 §:n 4 momentin soveltamisesta. Pitkällisten neuvottelujen jälkeen hallitus pääsi keskuudessaan tämän-

kin säännöksen osalta sovintoon ja saattoi antaa esityksen kunnallislain muuttamisesta yksimielisenä.

Hallitus esitti liittohallituksen ja sen alaisten toimielinten kokoonpanoa koskevaa säännöstä muutettavaksi niin, että siinä voidaan noudattaa suhteellista vaalia, mutta muutoin eri ryhmien osuudet jäsenten paikoista määräytyisivät edelleen niiden viimeksi toimitetuissa kunnallisvaaleissa saamien äänimäärien perusteella. Vaalissa olisi hallituksen esityksen mukaan kiinnitettävä huomiota myös alueelliseen edustavuuteen ja väestön kielisuhteisiin kokoonpanoa sovittaessa.

Hallituksen yksimielisestä esityksestä huolimatta keskustapuolueen eduskuntaryhmä jätti rinnakkaislakialoitteen, jossa esitettiin vastoin hallituksen esitystä mahdollisuutta muodostaa vaaliliittoja liittohallitusta ja sen alaisia toimielimiä valittaessa. Laki- ja talousvaliokunnan porvarillinen enemmistö katsoikin, että liittohallituksen sekä sen alaisten toimielinten vaalissa on vaaliliittojen muodostaminen sallittava.

Sosialidemokraattien ehdotuksesta valiokunta puolestaan edellytti, että hallitus tutkii mahdollisuuksia, joilla saataisiin kuntainliittojen liittovaltuustojen kokoonpano tasapuolisesti vastaamaan kuntainliiton toimialueella vallitsevia poliittisia voima-suhteita. Tämän johdosta kunnallislakiin tarvittavista muutoksista olisi annettava eduskunnalle hallituksen esitys niin ajoissa, että uudet säännökset voisivat tulla sovellettaviksi valittaessa liittovaltuustot seuraavan kerran vuoden 1985 alussa.

Vasemmisto ja pienet oppositior ryhmät ajoivat kuitenkin läpi suuressa valiokunnassa äänin 25—20 muutoksen, jolla kiistanalaiset liittohallituksen ja sen alaisten toimielinten kokoonpanoa koskevat säännökset poistettiin kokonaan lakiehdotuksesta. Tämä merkitsi sitä, että säännös pysyy voimassaolevan lain mukaisena. Sen mukaan liittohallituksen kokoonpano on sovittava sellaiseksi, että se vastaa jäsenkuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kunnallisvaaleissa saamaa ääniosuutta kuntainliiton alueella. Vaaliliittojen tekeminen ei ole näin ollen mahdollista. Lakiehdotus hyväksyttiin myös eduskunnan täysistunnossa vasemmistopuolueiden ja pienten oppositiopuolueiden äänin.

Laki eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi sekä laiksi eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtion maille annetun lain muuttamisesta.

Kevätistuntokauden päätteeksi eduskunta hyväksyi soralain ohella kolme muuta luonnonsuojelun alaan liittyvää lakiesitystä. Niiden tavoitteena on edistää kansallispuistojen ja luonnonpuistojen sekä soidensuojelualueiden perustamista. Samalla lisättiin luonnonsuojelulakiin säännökset luonnonsuojelualueiden perustamisen johdosta maksettavista korvauksista.

Kansallispuisto- ja luonnonpuistolain nojalla perustettiin valtion omistamille alueille yksitoista uutta kansallispuistoa ja viisi uutta luonnonpuistoa sekä laajennettiin kuutta olemassa olevaa kansallispuistoa ja neljää luonnonpuistoa. Suojelualueet käsittävät noin 224 500 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita.

Mietinnössään laki- ja talousvaliokunta arvosteli kuitenkin varsin voimakkaasti maa- ja metsätalousministeriötä alueiden rajaamiseen ja niihin kohdistuvien käyttörajoi-

tusten osalta. Valiokunta katsoi, että asianomaisia seutukaavaliittoja, kuntia ja paikallista väestöä olisi pitänyt kuulla nyt tapahtunutta yksityiskohtaisemmin ja laajemmin. Valiokuntakäsittelyssä kävi nimittäin ilmi useita tapauksia, joissa ei ole otettu riittävästi huomioon seutukaavoituksen puitteissa laadittuja suojelusuunnitelmia. Laki- ja talousvaliokunta päätyi kuitenkin suosittamaan lakiehdotuksen hyväksymistä sillä nimenomaisella edellytyksellä, että ristiriitaisuudet maa- ja metsätalousministeriön suunnitelmien sekä seutukaavoissa olevien suunnitelmien välillä välittömästi välitetään ja asian mahdollisesti vaativat muutosehdotukset annetaan tämän jälkeen viipymättä eduskunnalle.

Laki- ja talousvaliokunta huomautti myös siitä, että luonnonsuojelualueiden perustamisesta aiheutuu työpaikkojen menetyksiä. Tämän takia olisikin perustamisen yhteydessä laadittava selvitys sen vaikutuksista mm. työllisyyteen, kunnallistalouteen sekä paikallisten asukkaiden oikeuksiin ja toimeentuloon.

Laki eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta soidensuojelualueiksi

Lain tarkoituksena oli perustaa valtion omistamille alueille 59 soidensuojelualueita. Lailla toteutettiin valtioneuvoston 19. 4. 1979 tekemää soidensuojelun perusohjelmaa koskevaa periaatepäätöstä. Soidensuojelualueet jakaantuvat suoyhdistymävyöhykkeittäin siten, että Rannikko-Suomen kermikeidassuovyöhykkeellä sijaitsee 12 aluetta, Sisä-Suomen keidassuovyöhykkeellä 4 aluetta sekä Pohjanmaan aapasuovyöhykkeellä 49 aluetta. Suojeltavat kohteet käsittävät noin 69 700 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita.

Laki luonnonsuojelulain ja tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

Luonnonsuojelulakiin lisättiin säännökset luonnonsuojelualueiden perustamisen johdosta maksettavista korvauksista. Hallitus esitti, että korvauksia voitaisiin suorittaa kunnille metsätalouden puhtaasta tulosta perittävän kunnallisveron tuoton selaisesta vähentymisestä, joka aiheutuu luonnonsuojelualueen perustamisesta kunnan alueelle. Lisäksi voitaisiin maanomistajalle maksaa korvausta niistä taloudellisista menetyksistä, jotka hänelle aiheutuvat hänen omalle maalleen perustettavan luonnonsuojelualueen käyttöoikeuden rajoituksista. Nämä korvaukset ovat verovapaista. Lisäksi hallitus ehdotti, että valtion maalle voitaisiin asetuksella perustaa selaiset luonnonsuojelualueet, joiden pinta-ala on enintään 500 hehtaaria.

Laki- ja talousvaliokunnan porvarillinen enemmistö esitti kuitenkin lakiehdotukseen eräitä muutoksia valtiovarainvaliokunnan porvarillisen enemmistön lausuntoon vedoten. Laki- ja talousvaliokunta katsoi, että korvausten maksaminen kunnille ei olisi harkinnanvaraista vaan korvaus olisi aina maksettava. Valiokunnan porvarillinen enemmistö poisti myös rajoituksen, jolla korvausten maksaminen oli rajattu yli 1000 hehtaarin suojelualueisiin. Myös maanomistajille maksettavien korvausten osalta valiokunnan porvarillinen enemmistö ehdotti lakiehdotukseen muutosta niin, ettei korvauksen maksaminen ole riippuvainen siitä, onko tulo- ja menoarviossa varattu varoja tarkoitukseen ja niin, ettei korvauksen maksaminen myöskään ole harkinnanvaraista. Laki- ja talousvaliokunnan vasemmistolaiset jäsenet yhtyivät niihin näkökohtiin, jotka tarkoittavat luonnonsuojelualueiden edistämistä ja korvaamista. Vasemmisto katsoi kuitenkin, että tässäkin asiassa hallituksen yksimielisesti antamat esitykset olisi pitänyt hyväksyä asiasisällöltään muuttumattomina. Eduskunta hy-

väksyi kuitenkin lain valiokunnan porvarillisen enemmistön esittämässä muodossa. Tästä voi olla seurauksena, että luonnonsuojelualueiden perustaminen valtion maille korvausten takia saattaa hidastua.

Kolmannessa käsittelyssä eduskunta hyväksyi kansanedustaja Liisa Jaakonsaaren (sd) ehdotuksesta perustelulausuman, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy viipymättä toimenpiteisiin rauhoituspäättöksissä omaksutun uuden korvauskäytännön edellyttämien lisäresurssien saamiseksi ympäristönsuojeluhallintoon etenkin lääninhallituksissa ja että hallitus ryhtyy viipymättä toimenpiteisiin korvausmenettelyn yksinkertaistamiseksi ja selkiinnyttämiseksi siten, ettei korvausmenettelyn pakollisuudesta muodostu yksityismaiden suojelualueiden perustamista vaikeuttavaa tai hidastavaa tekijää.

Laki erästä poikkeuksesta lakiin kunnalle suoritettavasta katumaksusta

Lakiin tehtyn muutoksen perusteella kunnanhallitus voi kunnalle suoritettavasta katumaksusta annetun lain säännöksistä poiketen siirtää ensimmäisten vuonna 1981 määrättävien katumaksujen määräämisen ja maksuunpanon sanotun vuoden loppuun.

Puoltaessaan lakiehdotuksen hyväksymistä laki- ja talousvaliokunta edellytti, että hallitus antaa viipymättä esityksen katumaksulakiin tulevista muutoksista, joissa on otettava huomioon valtionosuuden korottaminen samoin kuin korjattava ne puutteellisuudet, joiden on mm. havaittu liittyvän ensiksikin siirtymäsäännöksiin, joissa ennen asemakaavalain tai rakennuslain voimaantuloa rakennetuille kiinteistöille ei enää tulisi kuulua erityisasemaa. Toiseksi olisi korjattava ne puutteellisuudet kunnossa- ja puhtaanapitovelvollisuuden jakaantumisessa, joka eräiltä osin ja erityisesti jalkakäytäviin liittyen voi johtaa asukkaiden epätasapuoliseen kohteluun. Tämän lisäksi olisi korjattava epäkohdat sellaisissa tapauksissa, joissa pientaajamis- ja samoin kuin rakentamattomilla tai vähäisesti rakennetuilla alueilla kannetaan katumaksua, vaikka niillä ei ole rakennettu katuja tai rakennuskaavateitä.

Laki rakennuslain muuttamisesta

Seutukaavoituksen nykyistä valtionosuusjärjestelmää kevennettiin ja yksinkertaistettiin. Seutukaavaliittojen kustannusarvioiden hyväksymisestä sisäasiainministeriössä luovuttiin. Sen sijaan sisäasiainministeriö vahvistaa edelleen seutukaavaliittojen toimintasuunnitelmat. Valtionosuus määrätään vuosittain etukäteen, jolloin valtionosuus voidaan maksaa kokonaisuudessaan asianomaisena toimintavuonna. Valtionosuus määrättäisiin työyksikköjärjestelmän perusteella.

Kalastuslain uudistaminen

Kalastuslain uudistamista koskeva hallituksen esitys annettiin eduskunnalle perusteellisen valmistelun tuloksena. Valtioneuvosto asetti vuonna 1973 komitean, jonka tehtäväksi annettiin vuodelta 1951 peräisin olevan kalastuslainsäädännön tarkistaminen nykyisiä olosuhteita vastaavaksi. Komitean mietinnöstä, joka valmistui vuonna 1977, pyydettiin lausunnot kaikilta kalastusalan kanssa tekemisissä olevilta virastoilta, laitoksilta ja järjestöiltä. Komitean ehdotusten jatkovalmistelua suoritettiin

sen jälkeen maa- ja metsätalousministeriössä. Tämän lisäksi kalastuslain uudistamiseen liittyvää viimeistelytyötä suoritettiin vielä eri hallituspuolueiden eduskuntaryhmien edustajien muodostamassa työryhmässä ja sen jälkeen hallituksen asettamassa ministerityöryhmässä.

Hallituksen esitys kalastuslainsäädännön uudistamisesta oli näin ollen kompromissiehdotus, jossa eri osapuolten näkemykset pyrittiin mahdollisimman tarkoin sovittamaan yhteen. Tästä huolimatta lain eduskuntakäsittely muodostui mutkikkaaksi ja vaikeaksi.

Laki- ja talousvaliokunnan porvarillinen enemmistö ehdotti äänestysten jälkeen muutoksia mm. lakiesityksen suurinta mielenkiintoa herättäneisiin yleiskalastusoikeuden laajentamista tarkoittaviin, nimenomaan onginta- ja pilkkioikeutta koskeviin säännöksiin. Valiokunnan enemmistön ehdottamat muutokset olisivat merkinneet onginta- ja pilkintäoikeuden huomattavaa rajaamista ja supistamista hallituksenkin esittämään rajoitettuun oikeuteen nähden. Valiokunnan enemmistö ehdotti mm. pilkkimisen rajoittamista vain jäältä tapahtuvaksi ja että oma pilkintäkortti olisi vaadittu jokaisella kalastusalueella. Samoin valiokunnan enemmistön ehdotukset olisivat merkinneet huononnuksia pilkintämaksun perimisjärjestelmässä ja jättäneet epämääräisiksi ne velvoitteet, joita vesistön omistajilla tulisi olla kalavesien hoidossa. Valiokunnan sosialidemokraattiset jäsenet jättivätkin näiltä osin vastalauseen valiokunnan mietintöön.

Hallituspuolueiden eduskuntaryhmien välillä käytyjen monien neuvottelujen jälkeen sovittiin sosialidemokraattien esityksestä siitä, että kiistanalaiset säännökset palautetaan suuressa valiokunnassa hallituksen esityksen muotoon. Näin sitten tapahtuikin, joten kalastuslainsäädäntö voitiin hyväksyä myös eduskunnan suuressa salissa keskeisiltä osiltaan hallituksen esittämässä muodossa.

VIII SIVISTYSVALIOKUNTA

Ulkomailla toimivat koulut

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksen, jonka mukaan ulkomaille voidaan valtioneuvoston luvalla perustaa yksityiskoulu tilapäisesti ulkomaille asuvia oppivelvollisia suomen kansalaisia varten. Koulut toimivat suoraan kouluhallituksen alaisina ja niille voidaan myöntää valtionapua. Tässä yhteydessä sivistysvaliokunta käsitteli myös Ruotsiin muuttaneiden suomalaisten asemaa. Ruotsissa siirtolaisina asuvien suomalaisten lasten ja nuorten koulutuksen järjestäminen siten, että heidän identiteettinsä vahvistuu ja että he voivat säilyttää sekä kehittää omakielistä kulttuuriaan ja saavuttaa yhteiskuntaan ja työmarkkinoille sijoittumiseen riittävät tiedolliset ja taidolliset valmiudet, edellyttää kouluopetuksen antamista omalla äidinkielellä, katsoi sivistysvaliokunta.

Opettajien virat keskiasteen koulunuudistuksessa

Keskiasteen koulunuudistuksen yhteydessä joudutaan opetussuunnitelmien uudistamisen ja koulutuksen aloituspaikkojen mitoituksen vuoksi tekemään virkoja ja toimia sekä näiden haltijoita koskevia järjestelyjä. Tämän virkajärjestelyjä koskevan lain tarkoituksena on edistää uudistuksen toimeenpanoa sekä turvata oppilaitosten

opettajien ja muun henkilökunnan asema virkoja ja toimia lakkautettaessa. Lain mukaan on mahdollista siirtää lukiossa ja ammatillisessa oppilaitoksessa lakkautetun viran tai toimen haltija muun oppilaitoksen avoimeen virkaan, toimeen tai tehtävään. Kyseeseen voi tulla jopa eri alan oppilaitos. Eduskunta piti tätä lakia tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Eduskunta lievensi kuitenkin opetusharjoittelua koskevaa vaatimusta hallituksen esitykseen verrattuna. Opettajien kelpoisuusehdoissa on yleensä edellytetty, että opetusharjoittelu on suoritettava nimenomaan asianomaisen alan opettajanvalmistuksessa. Valiokunta totesi kuitenkin mietinnössään, että opettajilta vaadittava opetusharjoittelu on usein varsin samankaltaista. Lakiesitystä muutettiin siten, ettei opettajalta edellytetä nimenomaan sen alan harjoittelua jolle hänet siirretään, vaan jollakin alalla suoritettu harjoittelu riittää.

Peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuudet

Lailla kevennetään peruskoulun ja kirjaston rakentamiseen liittyvää valtionosuusmenettelyä. Nykyisiä selvityksiä yksinkertaistetaan, pienten rakentamishankkeiden käsittely ja valtionosuuksien myöntäminen siirretään keskushallinnolta lääninhallitukselle. Käyttökustannusten ja perustamiskustannusten välistä rajanvetoa muutettiin siten, että eräät määrältään vähäiset perustamiskustannukset luetaan käyttökustannuksiksi. Tällaiset hankkeet voidaan toteuttaa kunnan omalla päätöksellä.

Taiteilija-apurahat

Budjetin yhteydessä muutettiin taiteilijaprofessoreja ja valtion taiteilija-apurahoja koskevaa lakia siten, että myös pitkäaikaiset viisitoistavuotiset apurahat tulevat mahdollisiksi. Tässä vaiheessa 15 vuoden apurahoja myönnetään 10 kappaletta. Niistä turvataan työskentelyedellytykset sellaisille alallaan eteviksi tunnetuille päätoimisille taiteenharjoittajille, joilla ei ole taiteelliseen toimintaan liittyvää virka- tai työsuhdetta. Apurahoihin liittyy myös oikeus eläketurvaan.

Kulttuuritoimintalain muutos

Hallitus esitti kuntien kulttuuritoiminnasta annettua lakia muutettavaksi siten, että lain perusteella valtionosuuteen oikeuttavan uuden henkilöstön enimmäismäärät vahvistetaan valtion budjetissa. Näin luodaan järjestelmä, jolla voidaan tarvittaessa ennakolta säädellä valtionosuuteen oikeuttavan henkilöstön määrän kasvua. Esitys herätti valiokunnassa kriittistäkin keskustelua, mutta se hyväksyttiin valtiontaloudellisista syistä. Eduskunta kuitenkin edellytti, että hallitus antaa tarvittaessa esityksen riittävän määrärahan osoittamiseksi kuntien palveluksessa jo vuonna 1981 olleiden kulttuuritoimen viranhaltijoiden edellyttämän valtionosuuden suorittamiseksi.

IX MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNTA

Laki eräiden maatilatalouden luottojen vakauttamisesta

Lailla helpotetaan maatalousyrittäjien velkarasitusta. Sen mukaan on mahdollista

myöntää vuoden 1981 aikana vakauttamislainoja laissa tarkemmin säädettävien edellytyksin sellaisten tavanmukaisin ehdoin takaisinmaksettavien pankkiluottojen vakauttamiseksi. Kysymykseen tulevat pankkiluotot, jotka on otettu maatilán, lisäalu-
een tai tilán määráosan tahí muun elottoman maatalousirtaimiston kuin traktorin ja leikkuupuimurin hankkimista taikka maatilán rakentamista varten. Tavanomaista huomattavasti suuremman velkarasituksen alaisille viljelijöille on mahdollista lain nojalla myöntää vakauttamislainoja muidenkin maatilataloutta varten otettujen pankkiluottojen vakauttamiseen.

Laki maataloustulolain muuttamisesta

Tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun liittyen eduskunta jatkoi maataloustulolain voimassaoloaikaa vielä hinnoitteluvuodeksi 1982/83. Samalla lakiin tehtiin muutoksia.

Kun tulopoliittisen kokonaisratkaisun mukaan maataloustuloa korotetaan 1 päivästä syyskuuta 1981 ja 1 päivästä syyskuuta 1982 lukien kustannusten nousun korvaamisen lisäksi sovitulla määrällä, lakia muutettiin niin, että elokuun loppuun mennessä käytävissä neuvotteluissa voidaan neuvotella tavoitehintojen ja hintapoliittisen tuen tarkistamisesta muullakin kuin kustannusten muutosten perusteella. Lakia muutettiin myös siten, että hinnoitteluvuosien 1981/82 ja 1982/83 aikana voidaan maataloustuloa tarkistaa työehtosopimuksiin sisältyvän indeksiehdon mukaisesti.

Maataloustulolain 15§:n 1 momentissa säädetyt maidon, sianlihan ja kananmunien sekä leipäviljan ja rehuviljan osalta markkinointi- ja vientimäärät pysyvät vuonna 1982 samoina kuin vuonna 1981. Lakiin tehtiin kuitenkin tulopoliittisen kokonaisratkaisun mukaisesti lisäys, että maatalouden osuutta vientikustannuksista vähentävänä tekijänä otetaan lisäksi vuoden 1981 alitteen osalta huomioon kotimaista tarvetta varten tuotavan viljan määrä. Maatalouden markkinointineuvoston esityksen mukaan tämä on enintään 60 miljoonaa markkaa.

Lakiin tehtiin vielä sellainen lisäys, että vuonna 1981 otetaan maatalouden osuuden vähennyksenä huomioon 32 miljoonaa markkaa, mikä vastaa vuodelle 1982 siirrettyä osaa maatilatalouden kehittämisrahastoon varatuista määrärahoista.

Laki kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Lakia muutettiin siten, että nautakarjayritysten harjoittamisen ja laajentamisen luvanvaraisuus koskee yli 20 lypsylehmän yrityksiä. Voimassa oleva raja on ollut 30 lypsylehmää. Tämä laki liittyy osana tulopoliittisessa kokonaisratkaisussa sovittuihin maataloustuotannon ohjaamistoimenpiteisiin.

Laki maidontuotannon vähentämisestä maksettavasta korvauksesta

Eduskunta hyväksyi lain, jonka puitteissa valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein maidontuottajat voivat tehdä valtion kanssa sopimuksia tiloilla tapahtuvan maidontuotannon vähentämisestä. Sopimus tehdään kolmeksi vuodeksi.

Sopimuksessa tuottaja sitoutuu vähentämään meijeriin toimittamaansa maitomäärää vähintään 1/4 kuitenkin vähintään 10 000 litralla peruskauden maitomäärästä. Maitomäärän vähennyksen perusteella maksetaan korvausta valtioneuvoston määräämää pennimäärä litraa kohti. Sopimuksessa edellytetään lisäksi, ettei maidontuottaja aloita tai laajenna muiden ylituotantotavoitteiden tuotantoa. Maidontuotannon vähentämistä koskevia sopimuksia voidaan tehdä vuosina 1981 ja 1982.

Myös tämä järjestelmä on osa maataloustuotannon tasapainottamistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on vähentää maataloustulolain mukaan määräytyvää maatalouden vientikustannusosuutta jo vuonna 1981 siten, että se vastaa nykyisten markkinomismaksujen ja valmisteverojen tuoton tasoa.

Laki satovahinkojen korvaamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Satovahinkojen korvaamisesta annettua lakia muutettiin siten, että poikkeuksellisten talvehtimisolosuhteiden talvehtivalle kasville aiheuttamat vahingot saatettiin korvattavien vahinkojen piiriin.

X SOSIAALIVALIOKUNTA

Laki työllisyyslain muuttamisesta

Työllisyyslakiin lisättiin uusi 6 a §, jossa säädetään tulo-menoarviossa työllisyyden hoitoon osoitettujen määrärahojen käyttämisperusteista. Sen tarkoituksena on poistaa tulkinvaraisuus siitä, voidaanko näitä määrärahoja käyttää kaikkiin niihin tarkoituksiin, jotka työllisyyden kannalta on katsottu tarkoituksenmukaisiksi.

Työllisyysvaroja voidaan myöntää valtion virastoille ja laitoksille. Asianomaiset ministeriöt voivat saada myös valtionapua myönnettäväksi edelleen kunnille ja kuntainliitoille. Muille yhteisöille ja yksityisille työllisyysvaroista voidaan myöntää avustusta vain valtioneuvoston päätöksellä.

Työllisyysmäärärahoista myönnetty avustus otetaan huomioon myöhemmin mahdollisesti suoritettavan valtionosuuden tai -avustuksen vähennyksenä.

Osoitettaessa työllisyyden hoitoon tarkoitetuista määrärahoista avustuksia ministeriöille valtionapuhankkeisiin hankitaan vielä kussakin tapauksessa kirjallinen lausunto asianomaiselta ministeriöltä. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että asianomainen ministeriö on puoltanut avustuksen osoittamista.

Sosiaalivaliokunta korjaili hallituksen esitystä monilta osin. Valiokunnan tekemän korjauksen mukaan laki osoittaa hallituksen esitystä selvemmin työllisyysmäärärahojen käyttötarkoituksen ja sen, että työllisyysmäärärahoja myönnettäessä on noudatettava valtion tulo- ja menoarvion perusteluja. Tulo- ja menoarvion perustelujen tulee tällöin luonnollisesti olla riittävän yksityiskohtaisia työllisyysmäärärahojen käyttötarkoituksen osoittamiseksi.

Valiokunta ehdotti myös, että laki olisi voimassa ainoastaan määräaikaisesti. Tämän

vuoksi voimaantulosäännöstä muutettiin siten, että lakia sovelletaan hankkeisiin, joihin valtion työllisyysmäärärahoja on myönnetty ennen vuoden 1982 loppua.

Mietintö kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomuksesta vuodelta 1979

Mietinnössään valiokunta otti kantaa eläkejärjestelmien uudistussuunnitelmiin. Valiokunta totesi, että vaihteittain toteutettavan kansaneläkejärjestelmän kokonaisuudistuksen tavoitteena on tarveharkinnasta vapaa henkilökohtainen kansaneläke, jonka määrään vaikuttavat vähentävästi vain eläkkeensaajan omat eläketulot. Valiokunta piti tärkeänä, että kansaneläkeuudistusta toteutettaessa luodaan riittävät suojasäännökset, joiden avulla voidaan huolehtia siitä, että kenenkään eläkkeensaajan etuudet eivät uudistuksen johdosta heikkene.

Valiokunta piti myös tärkeänä, että maassamme voitaisiin toteuttaa joustavan eläkeiän käyttöönottoon liittyviä uudistuksia valmisteilla olevien selvitysten pohjalta. Valiokunta kiirehti myös rintamatehtävissä olleiden ja rintamaolosuhteissa työskennelleiden vapaaehtoisten varhaiseläkejärjestelmän toteuttamista.

Sosiaalivaliokunta oli huolestunut siitä, ettei työkyvyttömyyseläkkeiden myöntämisperusteita ole vieläkään pystytty yhtenäistämään riittävästi työeläke- ja kansaneläkejärjestelmien välillä. Valiokunta kiirehti tämän ongelman ratkaisemista lainsäädäntöä tarkistamalla ja hallintokäytäntöä yhtenäistämällä. Valiokunta kiinnitti huomiota siihen, että eläkelainsäädäntö on laadittu vakuutettujen etua silmällä pitäen. Tämä tulisi ottaa huomioon erityisesti työkyvyttömyyseläkkeitä myönnettäessä siten, että rajatapauksissa eläke myönnetään.

Sairausvakuutuksen osalta valiokunta edellytti hallituksen ryhtyvän kiireellisesti toimenpiteisiin sairausvakuutusmaksun poistamiseksi pienituloisilta eläkeläisiltä. Valiokunnan mielestä olisi myös tutkittava mahdollisuudet sairausvakuutuskorvausten ulottamiseen hammashuollossa ensi vaiheessa yli 17-vuotiaiden määräaikaisiin tutkimuksiin ja ehkäisevään hammashuoltoon. Lääkekorvausjärjestelmää olisi valiokunnan mielestä uudistettava niin, että se ehkäisee lääkkeiden liikakäyttöä ja korvaa nykyistä paremmin erityisesti pitkäaikaisia sairauksia potevien huomattavat lääke-menot.

Sosiaalivaliokunta pani myös merkille, että valmisteilla olevien kansaneläke- ja sairausvakuutusuudistusten rahoitusta ei ole vielä kokonaisuudessaan selvitetty. Valiokunta piti tärkeänä laitoksen rahoituksen pitkäjänteistä ja kestävää ratkaisua.

Mietintö hallituksen työllisyyskertomuksesta vuodelta 1979

Sosiaalivaliokunta oli huolestunut maassamme vähitellen tapahtuneesta asenne-muutoksesta suhteessa työttömyyteen yleensä. Jatkuvasti korkeana jatkunut työttömyys on ikäänkuin toteuttanut ihmiset hyväksymään vallitsevan tilanteen. Valiokunnan mielestä tiedotusvälineiden, päätöksentekijöiden ja kansalaisten tulisi nykyistä aktiivisemmin ja laajemmin pitää yllä keskusteluja keinojen ja vaihtoehtojen etsimiseksi tämän koko maatamme pahimmin rasittavan epäkohdan poistamiseksi. Tavoitteena tulee tällöin olla täystyöllisyyden saavuttaminen maassamme, edellytti sosiaalivaliokunta.

Valiokunnan mielestä täystyöllisyyden saavuttamisessa ovat ensisijaisia keinoja

yleiset talouspoliittiset toimenpiteet. Vaikka automatisoitumista sinänsä onkin osaksi pidettävä välttämättömänä kehityksensä maamme ulkomaisen kilpailukyvyyn säilyttämiseksi ja ihmisten vapauttamiseksi raskaista ja vaarallisista työtehtävistä, on automaatiosta aiheutuviin kielteisiin seurauksiin suhtauduttava erityisen vakavasti. Valiokunnan mielestä keskeisiä keinoja tämän estämiseksi ja työttömyyden vähentämiseksi ovat mm. päivittäisen ja elinikäisen työajan lyhentäminen, työvoimavaltaisen pienen- ja keskisuuren teollisuuden tukeminen, järkevän sijainninohjauksen harjoittaminen, palveluelinkeinojen ja julkisten palvelujen kehittäminen sekä peruselinkeinojen tukeminen esimerkiksi lisäämällä kotimaista energian käyttöä.

Valiokunta otti myös kantaa työrajoitteisten henkilöiden työllistämiseen. Valiokunta edellytti, että valtioneuvosto ensi tilassa asettaa komitean tai muun selvittelyryhmän, jonka tehtävänä on pikaisesti laatia ehdotukset tarvittaviksi lainsäädännön muutoksiksi ja muiksi toimenpiteiksi työrajoitteisten henkilöiden työllisyystilanteen parantamiseksi.

Valiokunta kiinnitti myös erityistä huomiota sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämiseen. Valiokunnan mielestä työllisyyteen voidaan vaikuttaa merkittävästi kehittämällä valtion ja kuntien hoidettavina olevia palvelutehtäviä. Valiokunnan mielestä kunallisen työllistämistuen ja muiden tilapäisluonteisten keinojen käyttö ei yleensä sovellu sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamiseen. Valiokunta kiinnitti myös huomiota sosiaali- ja terveysalan naisvaltaisen työvoiman palkkauskysymyksiin.

Valiokunta korosti sitä, että sosiaali- ja terveyspalvelujen jatkuvasti lisääntyvä kysyntä edellyttää sosiaali- ja terveydenhuollon viisivuotissuunnitelmien vähintään täysimääräistä toteuttamista ja kuntien esittämien tarpeiden parempaa huomioonottamista.

Laki tapaturmavakuutuslain muuttamisesta

Hallitus antoi esityksen tapaturmavakuutuslain muuttamiseksi. Esitys liittyi osana sosiaaliturvaa koskeviin muutoksiin, jotka sisältyivät tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun. Eduskunta hyväksyi lakiesityksen, jolloin uudistus tulee voimaan vuoden 1982 alusta.

Lailla hyväksyttiin muutoksia tapaturmavakuutuslain mukaan maksettavien etuuksien määräytymissäännöksiin ja tapaturmavakuutuksen oikeusturvajärjestelmään. Vamman tai sairauden seuraamuksia arvosteltaessa siirrytään lääketieteellisestä arviointitavasta muualla sosiaalivakuutuksessa käytettävään taloudelliseen arviointitapaan. Työkyvyttömyysmääritelmä on samansisältöinen kuin työntekijän eläkelaisa.

Lain nojalla suoritettava päivärahakorvaus korotetaan työntekijän bruttopalkan tasolle eli 100 prosentin suuruiseksi. Nykyinen elinkorko muutetaan tapaturmaeläkkeeksi ja sen taso nostetaan 85 prosenttiin työntekijän vuosityöansioista. Huoltoeläke muuttuu perhe-eläkkeeksi, jonka suuruus määräytyy edunsaajien lukumäärän mukaan. Perhe-eläke on yhdelle edunsaajalle 40 prosenttia, kahdelle edunsaajalle 55 prosenttia ja jos edunsaajia on kolme tai useampi 65 prosenttia vuosityöansioista. Paitsi menetetystä ansiosta suoritetaan työntekijälle korvausta vamman tai sairau-

den aiheuttamasta yleisestä haitasta. Tämä maksetaan haittarahana, joka määrätään haittaluokituksen perusteella.

Mietintönsä perusteluissa valiokunta piti tärkeänä, että nyt uudistettavan tapaturmavakuutuslain soveltamiskäytäntöä seurataan erityisesti vakuutettujen kannalta ja epäkohtien ilmetessä tehdään tarvittavat muutosehdotukset lakiin. Valiokunta edellytti vielä, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin koko sosiaalivakuutuslainsäädännön oikeussuojajärjestelmän uudistamiseksi yhtenäiselle pohjalle ja antaa eduskunnalle tarvittavat lainmuutosehdotukset.

Lakiehdotuksen kolmannessa käsittelyssä eduskunta hyväksyi edustaja Matti Puhakan (sd) esityksestä pönten, jonka mukaan eduskunta edellyttää hallituksen selvittävän, onko potilaiden intimitettisuoja sosiaalivakuutusetuksia haettaessa riittävästi turvattu ja antaa selvityksen perusteella havaitut muutosesitykset sosiaalivakuutuslainsäädäntöön.

Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta

Monien vaiheiden ja neuvottelujen jälkeen eduskunta hyväksyi hallituksen esityksen laeiksi sairausvakuutuslain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi. Myös näistä muutoksista sovittiin tulopoliittisen kokonaisratkaisun yhteydessä ja ne tulevat voimaan vuoden 1982 alusta.

Lain perusteella sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan määräytymisperusteet muuttuvat. Sairausvakuutuksen päivärahan ja äitiysrahan taso nousevat. Sairausvakuutuslain mukainen päiväraha muuttuu ensisijaiseksi korvaukseksi työeläkkeisiin nähden.

Sairausvakuutusjärjestelmän muutoksen johdosta tehtiin myös tarkistuksia työeläkelakien niihin säännöksiin, jotka koskevat työkyvyttömyyseläkkeen alkamisajan kohtaa ja eläkkeen suhdetta sairausvakuutuslain mukaiseen päivärahaan. Samassa yhteydessä tulo- ja varallisuusverolakia muutettiin siten, että sairausvakuutus-, tapaturmavakuutus- ja liikennevakuutuslain mukaiset etuudet saatettiin pääosin veronalaiseksi tuloksi.

Hallituksen esityksessä ehdotettiin sairausvakuutuslakia muutettavaksi mm. siten, että terveyskeskuksilta poistettaisiin sairaanhoidon ja sairaankuljetusten kustannuksiin tuleva sairausvakuutuskorvaus. Kun yksityisten yritysten ja yhteisöjen sairaankuljetuksiin tuleva sairausvakuutuskorvaus olisi jäänyt ennalleen, olisi ehdotusta järjestelystä kuitenkin pitemmällä aikavälillä ollut odotettavissa sellainen seuraus, että terveyskeskukset siirtäisivät sairaankuljetuksen järjestämisen yksityisten hoidettavaksi. Kun sairausvakuutuskorvauksella ei voida vaikuttaa sairaankuljetusten kokonaismäärään, ei muutoksella olisi vaikutusta sairausvakuutusmenoihin. Tästä syystä valiokunta katsoi, että terveyskeskusten saamat sairausvakuutuskorvaukset sairaankuljetuksiin tulee säilyttää voimassa olevan lainsäädännön mukaisina, joten se ehdotti tätä tarkoittavat muutokset hallituksen lakiesitykseen.

Voimassa olevan sairausvakuutuslain 18 §:n mukaan sairausvakuutuksen päivärahaan suoritetaan puolisosta ja 16-vuotta nuoremasta lapsesta huoltajanlisää. Halli-

tuksen esityksessä ehdotettiin huoltajanlisä poistettavaksi. Valiokunnan esityksessä ehdotettiin huoltajanlisä poistettavaksi. Valiokunnan käsityksen mukaan huoltajanlisän poistamisesta saattaisi olla seurauksena, että perheelliselle henkilölle tuleva päiväraha joissakin tapauksissa alenisi uudistuksen voimaantultua nykyiseen tilanteeseen verrattuna. Niin ikään lapsiperheiden suhteellinen asema muihin väestöryhmiin verrattuna heikkenisi, jos huoltajanlisä poistetaan hallituksen esityksessä ehdotetulla tavalla. Tämän vuoksi valiokunta ehdotti, että enemmän ansaitsevalle puolisolle suoritettaisiin päivärahaan lapsikorotus, jos hänellä on huollettavanaan alle 16-vuotias lapsi. Valiokunta ehdotti, että lapsikorotus olisi yhdestä lapsesta 4,25 markkaa ja kahdesta ja useammasta lapsesta 8.50 markkaa päivältä.

Sairausvakuutuksen päivärahan tasoa korotettiin nykyisestäään vastaamaan todellista ansionmenetystä. Samalla päiväraha tehtiin verotettavaksi tuloksi. Päiväraha on 80 prosenttia työtuloista. Vähimmäispäivärahan suuruus on 27.50 markkaa.

Sairausvakuutuslakia ehdotettiin hallituksen esityksessä muutettavaksi mm. siten, että äitiyspäivärahan määrä alenisi 75 ensimmäisen suorituspäivän jälkeen 10 prosenttiyksiköllä. Valiokunnan mielestä hallituksen esityksessä ei ole esitetty asiallisia perusteita äitiysrahan porrastamiseksi ehdotetulla tavalla. Valiokunnan mielestä erityisesti perhepoliittiset syyt puoltavat voimakkaasti äitiysrahan säilyttämistä samansuuruisena kuin sairauden johdosta suoritettava päiväraha. Valiokunta ehdottikin tämänsisältöiset muutokset hallituksen lakiesitykseen.

Tehdyn tulopoliittisen kokonaisratkaisun perusteella ja jotta voitaisiin välttää sairausvakuutusmenojen äkillinen kasvu uudistuksen voimaan tulovaiheessa, valiokunta ehdotti kuitenkin voimaantulosäännöksen muutosta, jonka mukaan äitiysraha suoritettaisiin 100 ensimmäisen arkipäivän jälkeeseen 1. 4.1983 saakka siten alennettuna, että äitiysrahan määrää laskettaessa käytettäisiin prosenttilukua 70.

Valiokunta ehdotti muutoksia myös vanhempainlomaan siten, että äidin suostumuksella lapsen isällä olisi mahdollisuus hoitaa lastaan kotona 100 arkipäivän ajan, kun hallitus oli esittänyt, että sairausvakuutuslain mukainen vanhempainloma olisi 50 arkipäivän pituinen.

Valiokunta ehdotti lakiehdotusta muutettavaksi myös siten, että vähimmäispäivärahan ja lapsikorotuksen markkamääriä tarkistetaan kalenterivuositain ns. TEL-indeksin mukaisesti.

Valiokunta piti mietinnössään tärkeänä, että hallitus selvittää uudistettavan äitiysraha-järjestelmän toimivuuden työlaissäädäntöön nähden ja tekee tarvittavat ehdotukset epäkohtien korjaamiseksi. Myös vanhempainlomaa kehitettäessä on pyrittävä poistamaan järjestelmässä ilmenevät epäkohdat.

Valiokunta katsoi myös, ettei nyt muutettavaksi ehdotetulla tulo- ja varallisuusverolain muuttamisella ole tarkoitettu puuttua työpaikkojen sairauskassojen maksamien lisäkorvausten verottamiseen. Jos mahdollisesti muuttuva verotuskäytäntö tähän johtaa hallituksen olisi tehtävä tarvittavat lainmuutosehdotukset tilanteen säilyttämiseksi nykyisellään.

Mietinnössään valiokunta edellytti lopuksi, että hallitus selvittää vuoden 1982 loppuun mennessä uudistuksen kohteena olevan sosiaaliturvajärjestelmän jatkokehittä-

tämistarpeet. Samalla selvitetään, voidaanko sairausvakuutuslain mukaista vähimmäispäivärahaa korottaa 1.4.1983 alkaen.

Laki asumistukilain muuttamisesta

Tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun liittyen muutettiin asumistukilakia niin, että asumistuki laajenee ja kohdentuu nykyistä oikeudenmukaisemmin tuen tarpeessa oleville. Asumistuki ulotettiin koskemaan yksin itsenäisessä asunnossa asuvia yhden henkilön ruokakuntia, jotka nykyisin jäävät tuen ulkopuolelle. Näiden tuen saajien piiriä rajattiin samalla tavoin kuin tuensaajaperheidenkin siten, että asumistukea voi saada päävuokralaisena vuokra-asunnossa tai sellaisessa omistusasunnossa asuva kuin valtioneuvosto määrää. Samalla asumistuki ulotettiin myös perusrannettuihin omistusasuntoihin. Perheille myönnettävän asumistuen ulottuvuutta tarkistettiin lisäksi siten, että tukea voitaisiin myöntää kunnes perheen nuorin lapsi on täysi-ikäinen. Lainmuutokset tulevat voimaan 1.9.1981.

Laki lapsilisälain 1 ja 1 a § n muuttamisesta

Lapsilisää korotettiin 1.10.1982 lukien 14 prosentilla. Lapsilisien määrät nousevat siten lapsen lukumäärästä riippuen 200—344 markkaa vuodessa. Kolme vuotta nuoremasta lapsesta suoritettava korotettu lapsilisä nousee 116 markalla vuodessa. Korotuksen jälkeen lapsilisien määrät ovat seuraavat: ensimmäisestä lapsesta 1 632 markkaa, toisesta lapsesta 1 888 markkaa, kolmannesta lapsesta 2 200 markkaa sekä neljännestä ja kustakin sitä seuraavasta lapsesta 2 804 markkaa vuodessa. Kolme vuotta nuoremasta lapsesta suoritettavan lapsilisän määrä on 940 markkaa vuodessa.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaki sekä eräät siihen liittyvät lait

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaki liittyy osana niihin sosiaaliturvaa koskeviin muutoksiin, jotka sisältyivät vuonna 1981 tehtyyn tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun. Maatalousyrittäjien tapaturmaa parannettiin säätämällä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaki. Laki sisältää maatalousyrittäjiä koskevat erityissäännökset ja muilta osin se viittaa työntekijöiden tapaturmavakuutuslakiin ja ammattitaitulakiin.

Rintamaveteraanien varhaiseläkelaki sekä kansanedustaja Matti Ahteen ym. lakialoite rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä sekä rintamasotilaseläkelain muuttamisesta

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä piti hallituksen esitystä rintamaveteraanien varhaiseläkejärjestelmän toteuttamiseksi pettymyksenä. Esitys olisi mahdollistanut varhaiseläkkeelle pääsyn vain harvoille lähinnä sotavammaisille veteraaneille. Sen vuoksi Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä edellytti, että rintamaveteraanien varhaiseläkejärjestelmä toteutettaisiin 1. 7. 1982 lukien, siten kuin eduskunta yksimielisesti edellytti vuoden 1981 budjetin käsittelyn yhteydessä ja jota rintamaveteraaniain neuvottelukunta oli aloitteessaan sosiaali- ja terveysministeriölle esittänyt. Tästä syystä kaikkien eduskuntaryhmien toimesta jätettiin yhteiset aloitteet rintamaveteraaniain neuvottelukunnan esitysten mukaisesti veteraanien varhaiselä-

kejärjestelmän toteuttamiseksi ja naisten oikeuttamiseksi rintamasotilaseläkkeeseen. Aloitteiden ensimmäisenä allekirjoittajana oli kansanedustaja Matti Ahde (sd).

Sosiaalivaliokunta ehdotti rintamaveteraanien varhaiseläkelain toteuttamista edellä mainittujen rinnakkaislakialoitteiden mukaisesti". Sen mukaan vuonna 1982 pääsee arviolta 10 000 rintamaveteraania varhaiseläkkeelle. Tällöin järjestelmän kustannukset ovat 100 milj. markkaa hallituksen esittämään 12 milj. markan sijasta. Lisäksi oikeutetaan myös rintamapalvelutunnuksen saaneet naiset rintamasotilaseläkkeeseen syyskuun 1982 alustaja tarkoitukseen varattiin 15 milj. markan määräraha.

Varhaiseläkkeelle voi 1.7.1982 päästä sotainvalidi, jonka haitta-aste on vähintään 30 prosenttia. Oikeus varhaiseläkkeeseen on myös 58-vuotiaalla rintamaveteraanilla, jonka rintamapalvelusaika sotatilan vallitessa on ollut vähintään kaksi vuotta ja jonka työkyky sairauden, vian tai vamman vuoksi on siinä määrin alentunut, että se olenaisesti haittaa hänen ansiotyötään, edellyttäen, että rintamaveteraani on sotainvalidi, tai että hän on ollut sotavankina, taikka että hän pitkähkön ajan ennen varhaiseläkkeen alkamista on ollut rasittavassa työssä. Vähintään 20 prosentin työkyvyttömyysasteesta kärsivät sotavammaiset pääsevät kuitenkin eläkkeelle, vaikka rintamapalvelusta olisi vähemmän kuin kaksi vuotta.

Varhaiseläkkeenä rintamaveteraaneille suoritetaan vastaava määrä, kuin jos hänelle olisi varhaiseläkkeen sijasta myönnetty työeläkelakien mukainen täysi työkyvyttömyyseläke. Sen lisäksi hän on oikeutettu rintamasotilaseläkkeeseen.

Rintamaveteraanilla on oikeus ennen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan päättymistä saada sitova ennakkopäätös oikeudesta varhaiseläkkeeseen ansiotyön päättyessä. Sosiaali- ja terveysministeriössä toimivassa rintamaveteraanien varhaiseläkelautakunnassa ratkaistaan täyttääkö rintamaveteraani eläkkeen saamisen edellytykset.

Sosiaalivaliokunta edellytti mietinnössään selvitettäväksi, kuinka rintamalisä voidaan maksaa ulkomailla asuville Suomen kansalaiselle ja ulkomailta Suomeen muuttaneille Suomen sotiin osallistuneille ulkomaalaisille veteraaneille.

Laki kansaneläkelain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Syyskauden lopun suurimmaksi keskustelunaiheeksi eduskunnassa nousi kansaneläkeuudistuksen käsittely. Hallituspuolueethan ovat olleet uudistuksen asiallisesta sisällöstä ja sen merkityksestä eläkkeensaajien kannalta jo kauan yksimielisiä. Mutta presidentin valitsijamiesvaalien takia keskustapuolue ja SKDL halusivat politisoida uudistuksen ja syyttää sosialidemokraatteja kansaneläkeuudistuksen jarrutuksesta. Asian käsittelyä jatkettiin joulun ja uudenvuoden välillä sosiaalivaliokunnassa. Sosiaalivaliokunnan mietinnön valmistuttua eduskunta saattoi hyväksyä lait lopullisesti tammikuun 1982 puolella.

Lakien hyväksyminen merkitsee vuonna 1980 aloitetun kansaneläkejärjestelmän kokonaisuudistuksen jatkamista. Tämän mukaisesti kansaneläkejärjestelmää kehitetään edelleen siten, että eläkkeensaajille voidaan turvata vähimmäistoimeentulo eläketulon muodossa. Kansaneläkkeen tasoa korotetaan asteittain ja tarveharkinnan purkamista jatketaan. Kansaneläkkeestä muodostetaan henkilökohtainen eläke, jon-

ka suuruuteen eivät vaikuta enää muut kuin eläkkeensaajan omat eläketulot. Kansaneläkeuudistuksen ns. toinen vaihe, jaettiin kahteen vuosien 1983 ja 1984 alusta voimaan tuleviin osiin. Uudistuksen kolmas vaihe tulee voimaan vuoden 1985 alusta.

Uudistuksen toisen vaiheen ensimmäisessä osassa kansaneläkkeen perusosan nimi muutetaan pohjaosaksi. Tukiosa ja tukilisiä yhdistetään lisäosaksi, jota eläkkeensaajan tai hänen puolisonsa tulot pienentävät 50 prosentin tulosisällisyydellä. Kansaneläkkeen tasoa korotetaan nostamalla lisäosan määrää ja työtulojen etuoikeuttaminen saatetaan loppuun siten, etteivät omat tai puolison työtulot enää vaikuta lisäosan määrään.

Uudistuksen toisen vaiheen toisessa osassa kansaneläkkeen lisäosaa korotetaan edelleen ja puolisolien kansaneläkkeet eriytetään siten, etteivät toisen puolison tulot vähennä toiselle maksettavaa lisäosaa.

Uudistuksen kolmannessa vaiheessa etuoikeutetaan pääoma- ja yrittäjätulot.

Kansaneläkeuudistukseen liittyvän tulosisällisyydestä luopumisen yhteydessä tulontasaus toteutetaan säätämällä kansaneläke veronalaiseksi tuloksi uudistuksen toisen vaiheen ensimmäisessä osassa. Samalla otetaan käyttöön valtion- ja kunnallisverotuksessa erityinen eläketulovähennys. Valiokunta ehdotti tulo- ja varallisuusverolakia muutettavaksi siten, että eläketulovähennyksen määrän merkitys säilyy.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan uudistuksen toteuttaminen ilman vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksun korottamista edellyttää noin kolmen prosentin vuotuista kansantuotteen kasvua. Tällöinkin joudutaan kansaneläkelaitoksen rahastoja purkamaan nopeasti erityisesti 1980-luvun puolivälissä. Laskettua pienempi kansantuotteen kasvu johtaa väistämättä kansaneläkkeiden rahoituksen uudelleenarviointiin. Valiokunta edellyttikin hallituksen huolehtivan siitä, että kansaneläkeuudistuksen rahoitus ei missään vaiheessa johda vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksun korottamiseen. Uudistuksen rahoituksesta on huolehdittava siten, että myös muiden tärkeiden uudistusten, erityisesti lapsiperheiden asemaan liittyvien parannusten rahoittamiseksi jää riittävä liikkumatila.

Valiokunta edellytti myös hallituksen selvittävän yksityiskohtaisesti jo ennen uudistuksen voimaantuloa kansaneläkkeen lisäosan rahoituksesta aiheutuvat kunnallistaloudelliset vaikutukset ja antavan eduskunnalle mahdollisesti tarvittavat muutosehdotukset.

XI LIIKENNEVALIOKUNTA

Lausunto rikesakosta

Liikennevaliokunta on antanut lakivaliokunnalle lausunnon rikesakkoa koskevasta hallituksen esityksestä. Rikesakko on pienenhö suoraan paikalla määrättävä seuraamus, jonka suuruus ei riippuisi sakotettavan tuloista.

Liikennevaliokunta ei ollut lausunnossaan yksimielinen. Sen porvarillinen enemmistö halusi alle 20 km/t ylinopeusrikkomukset rikesakon eli suhteellisen lievän rangaistuksen piiriin. Lausunnossa vielä korostettiin, ettei rikesakko saa johtaa liikennevali-

vonnan suuntaamiseen turvallisuuden kannalta epäolennaisiin kohteisiin eikä pikkurikkeistä sakottamiseen.

Vasemmisto katsoi vastalauseessaan, ettei rikesakkoa pitäisi soveltaa keskeisten ajotapasäännösten rikkomisiin. Näitä ovat mm. ohitusta, väistämistä, ajonopeutta ja kevyen liikenteen varomista koskevat säännöt.

Rikesakon piiriin sopisivat vastalauseen mukaan säännöt, jotka on annettu mm. tienkäyttäjän oman turvallisuuden edistämiseksi, vähäistä vaaraa aiheuttavat teot ja huomaamattomuudesta johtuvat rikkeet.

Asian käsittely jäi eduskunnassa vielä vuoden 1981 valtiopäivillä kesken.

Ylikuormamaksu

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksen ylikuormamaksusta, jonka tarkoituksena on ehkäistä ylikuormilla ajamista. Ylikuormat ovat vaaraksi liikenneturvallisuudelle ja aiheuttavat vahinkoa tiestölle. Ylikuormamaksu on uusi hallinnollisessa menettelyssä määrättävä taloudellinen seuraamus. Se kohdistuu pääsääntöisesti ajoneuvon omistajaan. Ylikuormamaksun suuruus riippuu ylikuorman määrästä ja maksu on niin suuri, että ylikuorman kuljettamista pidetään todennäköisesti kannattamattomana silloinkin, kun todennäköisyys joutua kiinni on vähäinen. Ylikuormamaksu tulee valtiolle. Ylikuorman kuljettamisen rangaistavuus kuitenkin säilyy.

Eduskunta piti ylikuormamaksun käyttöönottoa tarpeellisena, jotta ylikuormarikkomuksia voitaisiin ehkäistä tehokkaammin. Tavoitteena tässä on liikenneturvallisuuden parantaminen sekä tiestön kulumisen vähentäminen. Ylikuormien kuljettaminen on vääristänyt myös tavaraliikenteen harjoittajien keskinäistä kilpailutilannetta lakia rikkovien hyödyksi. Ylikuormamaksua ei sovelleta traktorilla suoritettaviin kuljetuksiin, joihin ei tarvita liikennelupaa. Näin mm. maatalouskäytössä olevat traktorit jäävät maksun ulkopuolelle. Maksuseuraamuksen käyttöä rajattiin eduskunnassa siten, että ylikuormamaksu voidaan määrätä vain välittömästi tiellä tapahtuvassa valvonassa todetuista ylikuormista. Tämä tapahtui lakivaliokunnan ehdotuksesta, sillä mahdollisuus määrätä maksuja takautuvasti olisi voinut johtaa seuraamuksen suhteellisesta ankaruudesta johtuen kohtuuttomiin maksuihin. Pääsääntöisesti ajoneuvon omistajaan kohdistuvan ylikuormamaksun suuruus on ylityksen jokaiselta täydeltä sadalta kilolta 50 markkaa. Jokaiselta 2 000 kiloa ylittävältä 100 kilolta maksu on kuitenkin 150 markkaa ja jokaiselta 400 kiloa ylittävältä 100 kilolta 200 markkaa. Tämä eduskunnan hyväksymä maksuasteikko on pienten ylikuormien osalta lievempi kuin hallituksen esittämä.

XII PUOLUSTUSASIAINVALIOKUNTA

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi rikoslain täydentämisestä sotilasrikoksia koskevilla säännöksillä

Eduskunta on vuodesta 1970 lähtien lausumissaan kiirehtinyt hallituksesta sotilas-oikeuden hoidon kokonaisuudistamista koskevien esitysten antamista eduskunnalle. Hallitus antoi vuoden 1981 valtiopäivillä eduskunnalle sotilasoikeudenhoidon kokonaisuudistamista tarkoittavat esitykset; esityksen rikoslain täydentämisestä

sotilasrikoksia koskevilla säännöksillä, esityksen sotilasoikeudenkäyntilaiksi ja esityksen sotilaskurinpitolaiksi.

Sotilasoikeudenhoidon uudistaminen on näin ollen pitkällisen valmistelun tulos. Siinä on asioita jouduttu tarkastelemaan monelta eri kannalta ja niihin ovat vaikuttaneet lukuisat eri tekijät, joten hallituksen esityksiin sisältyvät ratkaisut ovat kompromissien tulosta.

Toiselle lakivaliokunnalle antamassaan lausunnossa puolustusasiainvaliokunta totesi, että sotaväen rikoslain uudistaminen on tarpeellinen toimenpide. Valiokunta yhtyi siihen kantaan, että sotilasrikoksia koskevat säännökset lisätään yleiseen rikoslakiin ja samalla erillinen sotaväen rikoslaki kumotaan. Samoin valiokunta näki myönteisenä sen pyrkimyksen, että sotilasrikoksia koskevia erityisiä rangaistus-säännöksiä on rajoitettu ja että rangaistusasteikkoja on tarkistettu lievempään suuntaan.

Sotilaiden oikeudet osallistua puoluepoliittiseen toimintaan on lakiehdotuksen perustelujen mukaan tarkoitus säilyttää nykyisen käytännön ja voimassa olevan sotaväen rikoslain mukaisina, eli palkattuun sotilashenkilöstöön kuuluva ei voisi olla poliittisen puolueen jäsen eikä vaalikelpoinen valtiollisissa vaaleissa. Sen sijaan sotilashenkilöstön osallistuminen kunnallispoliittiseen toimintaan olisi sallittua nykyiseen tapaan samoin kuin varusmiesten ja reserviläisten osallistuminen puoluepoliittiseen toimintaan vapaa-aikana sotilasalueiden ulkopuolella.

Puolustusasiainvaliokunta kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, että nykyinen käytäntö olisi laissa taattava. Siksi valiokunnan mielestä säännöstöä olisi tältä osin täsmennettävä sellaiseksi, että palkatun henkilöstön osallistuminen kunnallispoliittiseen toimintaan sekä varusmiesten ja reserviläisten osallistuminen puoluepoliittiseen toimintaan vapaa-aikana sotilasalueiden ulkopuolella taataan.

Lausunto esityksestä sotilasoikeudenkäyntilaiksi

Valiokunnan mielestä ovat puollettavia ne toimenpiteet, joiden tarkoituksena on siirtää sotilaita koskevat rikosasiat rauhan aikana sota-oikeuksista yleisten alioikeuksien käsiteltäviksi. Valiokunta näkee myös myönteisenä sen muutoksen, että yleisten alioikeuksien tuomarit ja syyttäjät tulisivat osallistumaan sotilasrikosasiaien käsittelyyn.

Eduskunnan oikeusasiamiehen lausuntoon viitaten valiokunta kiinnitti huomiota sotilasrikosasioita käsittelevien yleisten alioikeuksien resurssien riittävyyteen. Koska sotilasrikosasioiden käsittelyn nopeudella on suuri merkitys niin tuomioistuinkin kurinpitomenettelyssäkin, valiokunta piti tärkeänä alioikeuksien toimintakyvyn riittävyyttä nimenomaan varusmiehiä koskevien asioiden käsittelyn nopeuden varmistamiseksi.

Lausunto esityksestä sotilaskurinpitolaiksi

Valiokunta yhtyi lausunnossaan niihin yleisiin periaatteisiin ja uudistuksiin, joiden tarkoituksena on rangaistusten maksimimäärän alentaminen ja menettelytapojen

selventäminen. Samoin nähtiin puollettavana asiana mahdollisuus kurinpitosakon käyttämiseen uutena rangaistusseuraamuksena.

Valiokunnan mielestä olisi vielä harkittava niiden säännösten täsmentämistä, milloin voidaan käyttää kurinpitomenettelyä ja milloin asia on vietävä tuomioistuimen käsiteltäväksi. Samoin olisi valiokunnan mielestä harkittava, tulisiko täsmentää laajan pidättämis- ja vangitsemisvallan antavaa pykälää, joka saattaisi olla aihetta kirjoittaa pakkokeinoja koskevia yleisiä säännöksiä paremmin vastaavaan muotoon.

XIII TOINEN LAKIVALIOKUNTA

Maa-aineslaki

Maassamme on pitkään kaivattu lakia, joka säätelisi kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuvaa soran ja muiden maa-ainesten ottamista. Luonnonsuojelun ja maisemahoidon kannalta oli merkittävää, että eduskunta monien vaiheiden jälkeen hyväksyi soranottolain, joka turvaa ainutlaatuisten harjumaistemme ja muunkin arvokkaan luonnon säilymisen jälkipolville.

Hallituksen esityksen mukaan soranottolaki on tarkoitettu sääntelemään ennen kaikkea ammattimaista ja kaupallista soranottoa, mutta myös muiden kiviainesten sekä saven ja mullan siinä tarkoituksessa tapahtuvaa ottamista. Näiden maa-ainesten ottaminen on siten luvanvaraista. Velvollisuus hankkia lupa ei kuitenkaan koske tavanomaista kotitarvekäyttöä. Luvan myöntää pääsääntöisesti kunnanhallitus. Hakijan on esitettävä suunnitelma aineiden ottamisesta ja ympäristön hoitamisesta ottamistoiminnan aikana ja sen jälkeen. Lupa myönnetään enintään kymmeneksi vuodeksi ja erityisistä syistä enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Jos lupa aineiden ottamiseen on eväty eikä maanomistaja voi käyttää maataan maa- ja metsätalouteen, rakentamiseen tai muuhun vastaavaan kohtuullista hyötyä tuottavaan tarkoitukseen, on hänellä oikeus vaatia aluetta lunastettavaksi sen käyvästä hinnasta. Lunastusvelvollisuus kuuluu valtiolle, jos alueella on luonnonsuojelun kannalta valtakunnallista merkitystä, muussa tapauksessa kunnalle.

Soranottolaki sai eduskunnassa osakseen monivaiheisen ja ajoittain varsin värikäänkin käsittelyn. Perustuslakivaliokunta katsoi lausunnossaan toiselle lakivaliokunnalle, ettei uusiutumattomien tai erittäin hitaasti uusiutuvien luonnonvarojen ottamistoiminnan saattaminen ehdotetulla tavalla ja laajuudessa luvanvaraiseksi, myöskään turpeen osalta, loukkaa kysymyksessä olevan omistajan normaalia, kohtuullista ja järkevää omaisuutensa hyväksikäyttämistä ja että kansalaisten oikeus turva on tyydyttävällä tavalla järjestetty, kun lupaharkinta on oikeusharkintaa. Sen vuoksi soranottolaki voidaan säätää tavallisena lakina.

Toinen lakivaliokunta käsitteli soranottoa hyvin perusteellisesti. Valiokunta muutti soranottolakiehdotuksen nimikkeen maa-aineslaiksi. Valiokunta laajensi lain soveltamisalaa lisäämällä siihen turpeen. Lakiehdotukseen sisältyvään ottamisrajoitusten luetteloon valiokunta lisäsi luonnon virkistyskäytön kannalta merkittävän alueen turmeltumisen. Valiokunta ehdotti myös, että aineksia omaa tai toisen kotitarvekäyttöä varten otettaessa on noudatettava ottamisrajoituksia. Valiokunta esitti myös, että ottamisluvan myöntämistä harkittaessa on otettava huomioon virano-

maisten laatimat, alueiden ja luonnonvarojen käyttöä koskevat suunnitelmat sekä lupamääräysten vaikutus. Merkittävin valiokunnan tekemistä muutoksista oli kuitenkin se, että valiokunta poisti lakiehdotuksen 8 §:stä toisen lunastusperusteen eli velvollisuuden lunastaa alue, jos luvan epäämistä, ottaen huomioon maan merkitys aineiden ottamisen lähteenä ja hakijan olosuhteet on pidettävä hakijalle ilmeisen kohtuuttomana. Valiokunnan mielestä tämä lunastusperuste on epämääräinen ja vaikeasti tulkittava. Hakijaan liittyvien olosuhteiden huomioonottaminen oli valiokunnan mielestä lunastusiainsäädännön periaatteelle vierasta.

Kun soranottolaki oli suuren valiokunnan käsiteltävänä, suuri valiokunta päätti kuitenkin varsin poikkeuksellisesti pyytää äänin 23—22 asiasta vielä perustuslakivaliokunnan lausunnon. Antamassaan lausunnossa perustuslakivaliokunta katsoi, että toisen lakivaliokunnan ehdottamat lisäykset lakiehdotukseen luonnon virkistyskäytön ja viranomaisten laatimien suunnitelmien huomioonottamisesta saattavat merkitä kokonaisuutena arvostellen omistajan maankäyttöoikeuden liiallista rajoittamista. Perustuslakivaliokunta katsoi lisäksi, että toisen lakivaliokunnan ehdottama tavanomaisen kotitarvekäytön rajoittaminen on käytön luonne ja siitä säädetty rangaistusuhka huomioonottaen maanomistajan kannalta kohtuuton. Sen vuoksi perustuslakivaliokunta katsoi, että lakiehdotus näiden säännösten osalta vaatii valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n eli perustuslain mukaisen käsittelyjärjestyksen. Jos säännökset sitävastoin hyväksytään hallituksen esityksen mukaisina, ne voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä määrättyllä tavalla. Sitä vastoin perustuslakivaliokunta katsoi, että lakiehdotuksen lunastuspykälä toisen lakivaliokunnan siihen tekemin muutoksinkin voidaan käsitellä tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä.

Suuressa valiokunnassa soranottolakiehdotus palautettiin perustuslakivaliokunnan edellyttämiltä kohdilta takaisin hallituksen esityksen muotoon, joten laki voitiin käsitellä tavallisena lakina. Suuri valiokunta ehdotti äänin 23—22 turpeen sisällyttämistä lain piiriin ja lakiehdotuksen lunastuspykälän hyväksymistä toisen lakivaliokunnan ehdottamassa muodossa.

Eduskunnan toisessa käsittelyssä turve poistettiin kuitenkin soralaista äänin 96—94. Sen sijaan lunastuspykälä säilyi toisen lakivaliokunnan ja suuren valiokunnan päättämässä muodossa eli pääsääntöisesti kunta tai valtio eivät ole lunastusvelvollisia, jos maa-aineisten otto evätään maanomistajilta. Tällä kannalla olivat vasemmis-
ton kansanedustajien lisäksi osa kokoomuksen kansanedustajista, koko LKP:n eduskuntaryhmä ja yksi RKP:n ja yksi kristillisten edustaja.

Kolmannessa käsittelyssä eduskunta hyväksyi perustelulausuman, jossa eduskunta edellytti, että hallitus viipymättä valmistelee ja antaa eduskunnalle esityksen turpeen ottamista koskevaksi laiksi, jonka nojalla voidaan toteuttaa soidensuojelun ja turpeen tarkoituksenmukaisen hyväksikäytön tavoitteet.

Laki asuntojen perusparantamisesta annetun lain muuttamisesta

Asuntojen perusparantamisesta annettuun lakiin tehtiin eräitä muutoksia. Pitkäaikaisella perusparannuslainalla lainoitettujen kohteiden käyttö- ja luovutusrajoitukset lakkasivat aikaisemmin vasta laina-ajan päätyttyä. Lakiin tehdyn muutoksen perusteella rajoitukset lakkaavat jo tätä ennen, jos laina ja sen alikorkoisuudesta saatu hyöty maksetaan takaisin valtiolle. Lakia muutettiin myös siten, että kulttuurihistori-

allisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaan asuinrakennuksen perusparantamiseen voidaan erityisistä syistä myöntää lainaa enintään 80 prosenttia.

Laki asuntotuotantolain muuttamisesta, laki vuokra-asuntojen omaksilunastamisesta sekä laki eräisiin lämmityslaitoshankkeisiin myönnettävistä lainoista ja korkotuesta.

Hallituksen esitys sisälsi kolme lakiehdotusta. Ensimmäinen lakiehdotus koski asuntotuotantolain muuttamista ja sen pääsisältönä oli asuntolainoitusjärjestelmän uudistus. Asuntotuotantolaista kumottiin samalla vuokra-asuntojen omaksilunastamista ja lämmityslaitoshankkeiden tukemista koskevat säännökset. Toinen lakiehdotus sisälsi vuokra-asuntojen omaksilunastamisen sääntelyn. Lainoitusjärjestelmän uudistus toteutettiin esityksen mukaan pääosin poistamalla asuntotuotantolaista asuntolainojen korkoa ja kuoletusta koskevat tarkat säännökset ja säätämällä korko- ja lyhennysehdoista asetuksella. Uuden asuntolainoitusjärjestelmän sisältö vastasi viime keväänä solmitun tulopoliittisen kokonaisratkaisun yhteydessä sovitun järjestelyjä. Uusissa asuntolainoitetuissa vuokra-taloissa pääomakustannukset painottuvat tämänhetkistä enemmän myöhemmille vuosille ja laina-aika pidentyy 24—25 vuodesta 27 vuoteen. Laissa tosin sallitaan enintään 45 vuoden laina-aika. Myös omistusasunnoissa valtion asuntolainoista aiheutuvat korko- ja lyhennysmenot painotetaan laina-ajan loppuosalle. Hallituksen tarkoituksena on valtion asuntolainojen maksuehtojen muuttamisen ohella saada aikaan muutoksia pankkien ja muiden rahoituslaitosten myöntämien asuntolainojen maksuehtoihin. Neuvottelut rahoituslaitosten kanssa eivät toistaiseksi ole johtaneet tavoiteltuun tulokseen.

Valtion lainoittamien vuokra-asuntojen omaksilunastaminen tuli mahdolliseksi vuoden 1980 alusta. Tähän mennessä vuokralaiset eivät ole juurikaan käyttäneet omaksilunastamismahdollisuutta. Hyväksytty uusi laki vuokra-asuntojen omaksilunastamisesta vastaa pääpiirteissään voimassa ollutta järjestelmää. Uusi laki sisältää kuitenkin myös sellaisia muutoksia, joilla arvioidaan edistettävän omaksilunastamismahdollisuuden käyttämistä.

Laki eräisiin lämmityslaitoshankkeisiin myönnettävistä lainoista ja korkotuesta sisältää säännökset erillisen lämmityslaitosinvestointien korkotukijärjestelmän ottamisesta uudelleen käyttöön.

Valiokunta kiinnitti mietinnössään huomiota siihen, että nyt tehdyillä muutoksilla ei saada merkittäviä helpotuksia uusien asuntolainoitettujen vuokralaisten erittäin korkeaan vuokratasoon eikä muihinkaan vastaaviin epäkohtiin. Valiokunnan mielestä toimenpiteitä kohtuuttomien asumiskustannuksien alentamiseksi on edelleen jatkettava. Lainoitusjärjestelmän ohella on kiinnitettävä huomiota asumistuen kehittämiseen. Valiokunta kiirehti myös neuvotteluja pankkien ja muiden rahoituslaitosten lainaehdojen muuttamista esityksissä selostetulla tavalla.

XIV JULKILAUSUMIA JA KANNANOTTOJA

Suomalaisten asumisongelmiin, kuten asuntojen puutteeseen ja asumiskustannusten nousuun, kiinnitti Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä huomiota asuntopoliittisen seminaarinsa julkilausumassa. Ryhmän mielestä asuntojen rakentamisessa

ja kustannustason nousun hillitsemisessä tarvitaan kiireellisiä toimenpiteitä. Asuntoasiat ovat perhepolitiikan edellytysten ja terveen väestökehityksen turvaamisen kannalta yksi tärkeimmistä uudistusalueista.

Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän mielestä asunto-olojen kehittämisen vaatimat voimavarat eivät saa jäädä jälkeen valtiontalouden yleisistä kehityslinjoista. Erityisesti eduskuntaryhmä oli huolestunut vuokra-asuntotilanteen kehityksestä. Uusien vuokra-asuntojen määrä ei kata edes poistumaa. Vuokrat ovat varsinkin uusissa asunnoissa nousseet niin korkeiksi, ettei tavallisella perheellä ole edellytyksiä edes kohtuullisen kokoisen perheasunnon vuokraamiseen. Asunto-olojen kehittämisessä on otettava huomioon koko asuntokanta. On toteutettava pikaisesti lainoitusjärjestelmä, jonka avulla kunnat voivat hankkia vanhoja asuntoja käytettäväksi ja kunnostettavaksi erityisesti sosiaalisesti vaikeassa asemassa olevien asumisen parantamiseen.

Julkilausumassaan Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä piti tärkeänä asuntosäästäjien aseman parantamista siten, että he säästötavoitteen saavutettuaan myös voivat saada suunnittelemansa asunnon. Asuntolainoitusjärjestelmää täydentävä nuorten ensiasunnon hankkijoiden asuntosäästöpalkkio- ja korkotukilainajärjestelmä tulee toteuttaa tinkimättä. Rahalaitosten on vastattava osaltaan järjestelmän perustana olevista laina-aikojen pituutta ja koron määrää koskevista ehdoista, korosti Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä julkilausumassaan.

Kesäkokouksensa julkilausumassa Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä katsoi, että valtion vuoden 1982 tulo- ja menoarvion pääpainon on oltava työllisyyden parantamisessa ja inflaation torjumisessa. Hallituksen on ryhmän mielestä laadittava esityksensä niin, että jo ensi talvikauden työllisyyskehitystä voidaan parantaa. Budjetissa ei tule kuitenkaan kiristää palkansaajien verotusta.

Eduskuntaryhmän mielestä lapsiperheiden aseman parantamiseen on pantava budjettiesityksessä erityistä painoa. Tämän tulee näkyä sekä verotuksen perhepoliittisissa vähennyksissä että lapsilisissä. Lapsilisien ostoarvoa on parannettava ja niiden maksukausi on ulotettava 16—17-vuotiaisiin. Terveystukien ja lasten päivähoitoa on kehitettävä vahvistettujen suunnitelmien mukaisesti. Rintamaveteraanien varhaiseläkejärjestelmä tulee toteuttaa rintamaveteraaniasiaan neuvottelukunnan kannan mukaisesti.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä vaati myös ympäristöhallinnon tehostamista perustamalla lääninhallituksiin ympäristönsuojelutoimistot. Ympäristöministeriön perustamisesta olisi myös budjetin yhteydessä tehtävä periaatepäätös.

Kesäkokouksensa julkilausumassa eduskuntaryhmä kiinnitti vakavaa huomiota asuntotilanteeseen. Niinpä ryhmä painottikin julkilausumassaan, että valtion vuoden 1982 budjetin tulee ylläpitää riittävää asuntotuotantoa sekä turvata vuokra-asuntojen tarjonta nykyistä kohtuullisemmilla vuokraehdoilla. Erityistä huomiota tulee kiinnittää nuorten parien ensiasunnon saantiin.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä oli syvästi huolestunut kansainvälisen ilmapiiirin kiristymisen johdosta. Nykyinen suuntaus ryhmän kesäkokouksessaan antaman julkilausuman mukaan uhkaa vakavasti 1970-luvun liennytyskehityksen suuria saavutuksia. Eduskuntaryhmä vetosiinkin kaikkiin osapuoliin, erityisesti kahteen joh-

tavaan suurvaltaan, että ne pyrkisivät neuvotteluihin vähentämään jännitystä ja lisäämään luottamusta. Neuvostoliiton ja Yhdysvaltojen tulisi säilyttää kaikki se, mitä tähänastisissa Salt-neuvotteluissa on saavutettu sekä viipymättä jatkaa neuvotteluja strategisten aseiden edelleen rajoittamiseksi. Euroopan kansoille on erityisen tärkeää, että vielä vuoden 1981 aikana alkavaksi ilmoitetut neuvottelut johtaisivat keskimatkan ohjusten rajoittamiseen Euroopassa. Näin voitaisiin estää maanosamme uhkaava uusi varustelukierre.

Eduskuntaryhmä totesi kannanotossaan, että Sosialistinen internationaali on viime vuosina toiminut arvokkaalla tavalla liennytyksen tukemiseksi ja keskusteluyhteyksien avaamiseksi ja säilyttämiseksi. Sosialidemokraattinen Puolue on antanut merkittävän panoksen Internationaalin työlle ja aseidenriisunnan edistämiseksi. Keskeinen asema SI:n näissä pyrkimyksissä on puheenjohtaja Kalevi Sorsan johtamalla aseidenriisuntaneuvostolla. Eduskuntaryhmä piti myös tärkeänä, että Suomi lisää panostaan maailman köyhien kansojen hädän lievittämisessä.

Aseidenriisuntaviikon johdosta antamassaan julkilausumassa Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä tervehti tyydytyksellä tietoa Yhdysvaltain ja Neuvostoliiton euro-ohjusneuvottelujen alkamisesta ja toivoi, että tämä tapahtuma parantaisi ilmapiiiriä myös Salt-neuvotteluissa ja yleensäkin aseidenriisuntaprosessissa. Samalla eduskuntaryhmä toivoo myönteistä vastaanottoa puheenjohtaja Kalevi Sorsan Sosialistisen Internationaalin kokouksessa tekemälle ehdotukselle Euroopan ydinaseettomien valtioiden konferenssin koolle kutumisesta. Ryhmän mielestä tulee määrätietoisesti myös jatkaa pyrkimyksiä Pohjolan ydinaseettoman vyöhykkeen muodostamiseksi.

Valmetin tilanteesta eduskuntaryhmä antoi myös kannanoton kesäkokouksessaan Jyväskylässä. Sen mukaan neuvottelujen ajaksi irtisanomiset ja lomautukset tuli lopettaa. Neuvotteluissa on selvitettävä Valmetin suorittamien lomautusten ja irtisanomisten perusteet ja ryhdyttävä toimenpiteisiin sellaisen ratkaisun aikaansaamiseksi, jonka myös henkilöstö voi hyväksyä.

Socialidemokraattinen eduskuntaryhmä vaati myös katumaksulain epäkohtien korjaamista. Valtion osuutta olisi myönnettävä sekä katujen rakentamis- että kunnossapitokustannuksiin. Ensisijaisena tavoitteena tulisi ryhmän mielestä olla valtion osuuden nostaminen 20 prosenttiin kustannuksista, kun se nykyisin on ainoastaan 4–5 prosenttia. Kunnille tulisi antaa mahdollisuus alentaa tai poistaa katumaksu mm. silloin, kun kiinteistönomistajien velvollisuudet ovat jakaantuneet epätasaisesti taikka katumaksu muodostuu yksittäisen asuinkiinteistön osalta kohtuuttomaksi.

Kannanotossa alkoholilain uudistamiseksi eduskuntaryhmä esitti mm., että korvauksellakin tapahtuva alkoholijuomien välittäminen nuorille tulisi rangaistavaksi.

Lisäksi Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä otti toimintavuoden aikana kantaa moniin muihinkin kysymyksiin, kuten mm. eduskunnan työskentelytapoihin ja niiden uudistamiseen.

XV LAKIALOITTEET

Aaltonen, Markus

n:o 107 Ehdotus laiksi Vaasan korkeakoulusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta.

Ahde, Matti

n:o 94 Ehdotus laiksi kunnalle suoritettavasta katumaksusta annetun lain 13 §:n muuttamisesta, (ryhmäaloite)

n:o 95 Ehdotus laiksi vesilain muuttamisesta, (ryhmäaloite)

Ajo, Aimo

n:o 71 Ehdotus laiksi alkoholilain muuttamisesta.

Breilin, Reino

n:o 96 Ehdotus luonnonsuojelulaiksi.

Bärlund, Kaj

n:o 97 Ehdotus laiksi valtion osanotosta eräiden maa- ja vesirakennustöiden kustannuksiin annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Forsman, Mauno

n:o 147 Ehdotus laiksi radiolaitteista annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Grönholm, Eino

n:o 98 Ehdotus laiksi kunnallislain 22 §:n muuttamisesta.

Halonen, Tarja

n:o 114 Ehdotus laiksi vuosilomalain 3 §:n muuttamisesta.

Helminen, Olli

n:o 26 Ehdotus laiksi tulo- ja varallisuusverolain 22 §:n muuttamisesta.

n:o 72 Ehdotus laiksi kansanterveyslain voimaannpanosta anentun lain 3 §:n muuttamisesta.

n:o 73 Ehdotus laeiksi alkoholilain 36 §:n ja keskioluesta annetun lain muuttamisesta.

Jaakonsaari, Liisa

n:o 76 Ehdotus laiksi yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain 6 §:n muuttamisesta.

Knuuttila, Sakari

n:o 82 Ehdotus laiksi alkoholilain 22 §:n muuttamisesta.

Koivisto, Tellervo

n:o 29 Ehdotus laiksi tulo- ja varallisuusverolain 31 §:n muuttamisesta.

Lahti-Nuuttila, Pentti

n:o 33 Ehdotus laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta.

Luttinen, Matti

n:o 85 Ehdotus laiksi vähittäiskaupan ja eräiden työliikkeiden työajasta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.

Paakkinen, Saara-Maria

n:o 42 Ehdotus laiksi tulo- ja varallisuusverolain 31 §:n muuttamisesta.

n:o 43 Ehdotus laiksi tulo- ja varallisuusverolain 36 §:n muuttamisesta.

Puhakka, Matti

n:o 101 Ehdotus laiksi kuntien kantokykyluokituksesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta.

n:o 138 Ehdotus laiksi työsopimuslain 28 §:n muuttamisesta.

Raatikainen, Kaisa

n:o 102 Ehdotus laiksi etuostolain 1 §:n muuttamisesta.

n:o103 Ehdotukset ilmansuojelulakeiksi jaeräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

n:o113 Ehdotus laiksi torjunta-ainelain muuttamisesta.

Savolainen, Lea

n:o53 Ehdotus laiksi tulo- ja varallisuusverolain 22 §:n muuttamisesta.

Starast, Pekka

n:o 60 Ehdotus laiksi tulo- ja varallisuusverolain 29 § muuttamisesta.

n:o 151 Ehdotus laiksi asevelvollisuuslain 8§:n muuttamisesta.

Suonio, Kaarina

n:o143 Ehdotus laiksi lapsilisälain 1 ja 2 §:n muuttamisesta.

n:o 144 Ehdotus laiksi lapsen hoitotuesta annetun lain 2§:n muuttamisesta.

Söderman, Jacob

n:o 145 Ehdotus laiksi työsuojelun valvonnasta annetun lain 11 §:n muuttamisesta.

Tuominen, Risto

n:o 65 Ehdotus laiksi tulo- ja varallisuusverolain 36 §:n muuttamisesta.

Valtonen, Pirkko

n:o92 Ehdotus laiksi alkoholilain 63§:n muuttamisesta.

XVI TOIVOMUSALOITTEET

Aaltonen, Markus

n:o 14 Liikennevakuutuksen markkinointiin liittyvien epäkohtien poistamisesta.

n:o 49 Vaasan läänin teollisuuspiirin piiritoimiston apulaispiiripäällikön viran perustamisesta Seinäjoelle.

n:o50 Lisäyksestä vuoden 1981 tulo- ja menoarvioon opiskelija-asuntojen omaan pääomaan.

- nro 323 Korkeakoulunopettajien pedagogisen koulutuksen laajentamisesta.
- nro 591 Lisäyksestä vuoden 1981 tulo- ja menoarvioon Seinäjoen itäisen ohikulkutien ensimmäisen osuuden rakentamiseksi.

Ahde, Matti

- nro 31 Kehitysyhteistyön välitavoitteen saavuttamisesta vuonna 1982. (ryhmäaloite)
- nro 470 Vammaisten aseman parantamisesta, (ryhmäaloite)
- nro 471 Invaliidihuoltolain suojatyösäännösten muuttamisesta, (ryhmäaloite)
- nro 592 Yleisradion radio-ohjelmien kuunteluolosuhteiden parantamisesta Ruotsissa.

Ajo, Aimo

- nro 259 Merimiesten maksamien kirkollisverojen ohjaamisesta Suomen Merimieslähetysseuralle.
- nro 260 Kaikkien Lapin läänin asukkaiden oikeuttamisesta saamaan yhtäläinen metsästyslupa läänin alueella oleville valtion maille.
- nro 472 Riittävien määrärahojen osoittamista suojatyötoiminnan laajentamista varten.
- nro 593 Posti- ja lennätinlaitoksen linja-autoliikenteen kehityksen turvaamisesta.

Af a-Kapee, Pirjo

- nro 51 Maakunnallisten keskusten mahdollisuuksien tutkimisesta virastojen ja laitosten osatoimintojen sijoituspaikkoina.
- nro 52 Selvityksen laatimisesta tuotannon ohjaamiseksi luonnonvaroja säästävään hyödyketuotantoon sekä kestävyydeltään vahvempiin tuotteisiin.
- nro 53 Valtion lainoittaman asuntotuotannon turvaamisesta pääkaupunkiseudulla sen erityisolosuhteet huomioon ottaen.
- nro 261 Jätteiden hyötykäytön edistämisestä.
- nro 324 Korkeakoulujen opetushenkilökunnan vajauksen tasoittamisesta.
- nro 325 Opintotukijärjestelmän kehittämisestä opintorahapainotteiseen ja opintososiaalisten palvelujen suuntaan.

nro 326 Työväen Arkiston kirjaston eräiden menojen saattamisesta lakisääteisen valtionavun piiriin.

Bärlund, Kaj

nro 329 Määrärahasta Porvoon Vanhan Kaupungin Säätiön työn tukemiseen.

nro 597 Kirkkonummen—Karjaan rataosuuden sähköistämistä koskevasta selvityksestä.

nro 598 Toimikunnan asettamisesta selvittämään Loviisan sataman toiminnan kehittämistä.

Eenilä, Paula

Nro 1 Ns. pitkiin listoihin siirtymistä vaaleissa koskevan esityksen antamisesta.

nro 15 Rikoslain täydentämisestä ympäristörikoksia koskevilla säännöksillä.

nro 475 Työsopimuslain muuttamista työsuhdeturvan tehostamiseksi.

nro 476 Sosiaaliturvajärjestelmän uudistamisesta tarveharkintaiseksi toimeentuloturvaksi.

nro 599 Parlamentaarisen komitean asettamisesta selvittämään eri liikennemuo-
tojen työnjakoa.

nro 600 Kevyen liikenteen väylästön kehittämisestä uuden tieliikennelain mukai-
sesti.

nro 601 Aputerminaalioikeuksien palauttamisesta Loimaan rautatieasemalle.

Elo, Mikko

nro 58 Sairauskulujen verovähennysoikeuden korottamisesta.

nro 59 Valtion virastotalon rakentamisesta Raumalle.

nro 60 Määrärahasta valtion virastotalojen järjestämiseksi Ulvilaan.

nro 264 Vesiensuojelusuunnitelman laatimisesta Porin edustan merialuetta var-
ten.

nro 265 Ahlaistenjoen ja Pohjajoen suuosan ruoppaustöiden kiirehtimisestä.

nro 331 Porin sairaanhoito-oppilaitoksen laajentamisesta.

nro 332 Määrärahasta Satakunnan kalatalouskoulun ostamiseen valtiolle.

- n:o 602 Eritasoliittymän rakentamisesta valtatie n:o 2 harjavallan risteykseen.
- n:o603 Eurajoen—Lapin—Hinnerjoen—Yläneen—Loimaan maantien rakentamisesta välillä Lappi—Hinnerjoki.
- n:o604 Maantieyhteyden parantamisesta välillä Kokemäki—Kiukainen—Eurajoki.
- n:o605 Tien perusparantamisesta välillä Jalonoja—Keikyä.
- n:o 606 Tien perusparantamisesta välillä Tuorila—Siikainen—Alahonkajoki.
- n:o 607 Porin tele- ja autovarikon rakennustöiden aloittamisesta.

Forsman, Mauno

- n:o61 Talonmiesten asuntojen verotusta koskevien säännösten uudistamisesta.
- n:o62 Imatran seudun saattamisesta kehitysaluelainsäädännön piiriin.
- n:o333 Perusopetusryhmien enimmäiskoon pienentämisestä peruskoulujen yläasteella ja lukiossa.
- n:o477 Psoriasiksen rinnastamisesta muihin kroonisiin sairauksiin sairausvakuutuskorvausten osalta.

Grönholm, Eino

- n:o 65 Lisäverojen ja veronpalautusten yhtäläisestä kohtelusta koron osalta.

Halonen, Tarja

- n:o 335 Opiskelijoiden asumisliisäjärjestelmän uudistamisesta.
- n:o336 Ns. kirjeopetuslain laajentamisesta koskemaan peruskoulu- ja lukio-opiskelua sekä yhteiskunnallisten aineiden kirjeopiskelua.
- n:o 479 Tasa-arvolain aikaansaamisesta.
- n:o480 Pakollisen tapaturmavakuutuksen siirtämisestä sairausvakuutuksen yhteyteen.
- n:o481 Raskauden ehkäisyn saattamisesta sairausvakuutuksen korvausjärjestelmän piiriin.

Helminen, Olli

- nro 197 Haja-asutusalueiden kauppapaiveluiden turvaamisesta myymäläautotointa tukemalla.
- nro 198 Lisäyksestä vuoden 1981 tulo- ja menoarvioon avustuksiksi Kehitysvammaliitolle tutkimus- ja kokeilutoimintaa varten.
- nro 266 Kymenlaakson vedenhankinnan yleissuunnitelman toteuttamisesta.
- nro 483 Vaikeavammaisten invalidien kuljetuspalvelujen saattamisesta valtionosuuden piiriin.
- nro 611 Kantatien nro 60 rakentamisesta välillä Voikkaa—Heparo.
- nro 612 Kevyen liikenteen väylän rakentamisesta välille Keltakangas—Inkeroinen.

Hietala, Pertti

- nro 72 Mikkelin läänin erityisongelmien huomioon ottamisesta aluepoliittista lainsäädäntöä uudistettaessa.
- nro 613 Haukivuoren—Porsaskosken maantien perusparantamisesta.

Jaakonsaari, Liisa

- nro 17 Verovalituksia käsittelevän henkilökunnan lisäämisestä Oulun lääninoikeudessa.
- nro 34 Aseiden ja sotamateriaalin viennin rajoittamisesta.
- nro 81 Turpeen jatkojalostuslaitoksen perustamisesta Pudasjärvelle.
- nro 350 Tiedepoliittisen selonteon antamisesta eduskunnalle.
- nro 351 Opintotukijärjestelmän uudistamisesta.
- nro 489 Naisille ja nuorille soveltuvien työpaikkojen perustamisesta Oulun lääniin.

Knuuttila, Sakari

- nro 6 Suurta valiokuntaa koskevien säännösten poistamisesta valtiopäiväjärjestyksestä.
- nro 96 Valtion tuen osoittamisesta tuulivoimaloiden rakentamiseen ja ylläpitoon.
- nro 216 Lähikaupan palveluiden turvaamisesta.
- nro 638 Yksityisteiden muuttamisesta paikallisteiksi parlamentaarisen liikennekomitean ehdotusten mukaisesti.

- nro 639 Postilinja-autoliikenteen kehittämisestä
- nro 640 Paikallisliikenteen jatkamisesta Haapamäen—Porin radalla.

Koivisto, Tellervo

- nro 361 Tampereen yliopiston opetusjaostojen ja täydennyskoulutuskeskuksen saattamisesta korkeakoulujen kehittämislainsäädännön piiriin.
- nro 641 Lisäyksestä valtion vuoden 1981 tulo- ja menoarvioon yleisten teiden kunnossapitoa varten.
- nro 642 Lisäyksestä valtion vuoden 1981 tulo- ja menoarvioon TVLrn tienpitokalluston hankintamenoja varten.

Lahti-Nuuttiia, Pentti

- nro 368 Määrärahasta valtakunnallisten sivistys- ja taideharrastusjärjestöjen kulttuuri- ja taideohjaajien palkkaukseen.
- nro 369 Alueellisen liikuntakoulutuksen järjestämisestä liikuntakoulutuspalveluiden tarjoamiseksi tasapuolisesti koko maassa.
- nro 651 Tie- ja vesirakennuslaitoksen Hämeen piirin tiemäärärahojen korottamisesta.

Laine, Jermu

- nro 105 Suhdannepoliittisen lainsäädännön tehostamisesta.
- nro 276 Liikuntaesteisten tarpeiden huomioon ottamisesta rakennustoiminnassa.

Lehtinen, Lasse

- nro 108 Asuntomäärärahojen käyttämisestä vanhojen asuntojen ostamiseen.

Lillqvist, Bror

- nro 224 Raittiushotellien, -motellien ja -ravintoloiden perustamisen, laajentamisen ja uudistamisen lainoittamista hoitavan rahaston perustamisesta.
- nro 225 Kuntoutuslaitoksissa hoidettavien suojelemisesta alkoholin anniskelun aiheuttamilta vaaroilta.
- nro 226 Kuurojen tulkkien kouluttamisesta ja kuulovammaistyöntekijöiden tarpeen tyydyttämisestä.

- n:o 278 Määrärahasta varattomien kuntien kuntasuunnittelun tukemiseen.
- n:o 443 Rehukalan kuljetustuen maksamisesta asuinpaikasta ja kuljetusmatkasta riippumatta.
- n:o519 Työsuhdekäsitteen ulottamisesta aliurakointia suorittaviin työkoneiden omistajiin.
- n:o 520 Kuntien suojatyötoiminnan kehittämisestä.
- n:o 521 Sairausvakuutuksen saattamisesta ensisijaiseksi muihin korvausjärjestelmiin verrattuna.
- n:o 522 Sairausvakuutuslainsäädännön muuttamisesta korvausluokkien ja korvattavien ravintovalmisteiden lisäämiseksi.
- n:o 523 Työeläkelakien mukaisen eläkkeen perustana olevan palkan laskentatavan muuttamisesta.
- n:o524 Rintamalisän myöntämisestä kaikille sotaan osallistuneille ja rintamapalvelusta suorittaneille.
- n:o525 Taiteilijaeläkkeen saattamisesta etuoikeutetuksi tuloksi kansaneläkelaisa.
- n:o656 Hälytysmahdollisuuksien parantamisesta tärkeillä pääteillä.

Loikkanen, Eino

- n:o 526 Sotainvalidien kuntoutustarpeen irroittamisesta korvattavasta vammasta tai sairaudesta.
- n:o 657 Määrärahasta Tampereen Rukkamäen ja Längelmäen Länkipohjan tasoristeysten liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Luttinen, Matti

- n:o 23 Vuokralaisten irtisaanomissuojan tehostamisesta.
- n:o 24 Asunto-osakeyhtiölain muuttamisesta päätöksenteon joustavuuden lisäämiseksi.
- n:o119 Eräiden piirihallintoviranomaisten sijoittamisesta Lahteen Pirkanmaan läänin perustamisen yhteydessä.
- n:o375 Lahden taidekoulun valtiollistamisesta keskiasteen koulunuudistuksen yhteydessä.
- n:o 376 Määrärahasta Päijät-Hämeen taidemuseohankkeen suunnittelua varten.

Muurman, Peter

- n:o 127 Tuloverotuksen kehittämisestä palkkaverotukseen siirtymiseksi.
- n:o 128 Kotimaisten kirjojen vapauttamisesta liikevaihtoverosta.
- n:o 129 Valtion maan luovuttamisesta vastikkeetta opiskelija-asuntotuotantoa varten.

Paakkinen, Saara-Maria

- n:o288 Lisäyksestä valtion vuoden 1981 tulo- ja menoarvioon Keski-Uudenmaan vesiensuojelun kuntainliiton meriviemärihankkeen toteuttamista varten.

Puhakka, Matti

- nro 7 Sosiaali- ja terveyshallinnon kehittämisestä keskushallintotasolla.
- n:o147 Enso-Gutzeit Oy:n kuitupuuta käyttävän teollisuuden lisäämisestä Pohjois-Karjalassa.
- n:o 148 Metanoliiteollisuuden rakentamisesta Pohjois-Karjalaan valtionyhtiöiden toimesta.
- nro 149 Konepajatekniikan laitoksen perustamisesta Outokumpuun Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen mineraalitekniikan laboratorion rinnakkaisyyksiköksi.
- n:o 238 Pohjois-Karjalan keskussairaalan laajennushankkeen aloittamisesta suunniteltua aikaisemmin.
- n:o297 Lasten päivähoitotilojen huomioon ottamisesta uudisrakennuksen rakennuslupaa myönnettäessä.
- n:o549 Lapsiperheiden aseman parantamisesta työaikaa lyhentävien ja työajan joustavuutta lisäävien toimenpiteiden avulla.
- n:o550 Kotihoidon tukeen osoitetun määrärahan käyttämisestä alle 1-vuotiaiden lasten hoidon tukemiseen.

Raatikainen, Kaisa

- n:o 239 Klorofluorihiilivetyjen käytön rajoittamisesta.
- n:o 298 Ympäristönsuojelun yleislain aikaansaamisesta.

Rajantie, Maija

- nro 240 Kehitysvammaisen lapsen vanhempien sosiaalisen tuen kehittämisestä.

- n:o396 Sisävesien ammattikoulun perustamisesta Savonlinnaan.
- n:o553 Invalidien asuntojen ja vaikeavammaisten palvelukotien rakentamisen tehostamisesta.
- n:o 677 Savonlinnan eteläisen saariston liikenneyhteyksien parantamisesta.

Raudasoja, Juhani

- n:o 398 Ammatillisten oppilaitosten aloituspaikkojen määrän mitoittamisesta.

Rönholm, Mikko

- n:o163 Vaikeasti liikuntarajoitteisten saattamisesta oikeudenmukaiseen asemaan autoverotuksessa.
- n:o 164 Uuden säätölaitetekniikan käyttämisestä sähkön jakelussa.
- n:o165 Energia-avustusten myöntämisestä tuuligeneraattoreiden hankkimista varten.
- nro 166 Puoluetuen jakamisesta osittain suoraan puolueiden piirijärjestöille.
- n:o243 Syöpäsairauden aiheuttamien kustannusten korvaamisesta lakisääteiset korvaukset ylittävältä osalta.
- n:o 305 Veden kulutuksen sääntelystä.
- n:o 558 Työvoimaviranomaisten ja kunnallisten viranomaisten yhteistyön kehittämisestä.
- n:o559 Toimenpideohjelman laatimisesta vammaisten liikkumisolosuhteiden parantamiseksi.

Savolainen, Lea

- n:o 170 Lasten päivähoitokulujen vähentämisestä verotuksessa.
- n:o244 Äitiysneuvoloiden toiminnan kehittämisestä äitien ja perheiden tukijoina synnytyksen jälkeen.
- n:o 562 Viikonloppurajoitusten poistamisesta alennuslipulla rautateillä matkustamaan oikeutetuilta henkilöiltä.
- nro 563 Selvityksen laatimisesta Etelä-Hämeen työvoimapiiriin perustamisesta.
- nro 683 Selvityksen laatimisesta Etelä-Hämeen tie- ja vesirakennuspiiriin perustamisesta.

Siren, Helge

- n:o172 Valtion investointirahaston toiminnan kehittämisestä erityisesti Etelä-Suomen taantuvien teollisuuskyläpaikkakuntien tukemiseksi.

Skinnari, Jouko

- n:o 9 Puolueloikkausten estämistä tarkoittavien toimenpiteiden aikaansaamista koskevan selvityksen laatimisesta.
- n:o 10 Keskusvirastojärjestelmän epäkohtien poistamisesta.
- nro 245 Määrärahasta Tiirismaan kansanterveystyön kuntainliiton sairaalahanketta varten.
- n:o402 Lisäyksestä vuoden 1981 tulo- ja menoarvioon korkeakouluopiskelijoiden ruokailutuen nostamiseksi.
- n:o 403 Määrärahoista Nastolan uimahallin rakentamiseen.
- nro 404 Määrärahasta Pannujärven liikunta- ja terveysopiston alue- ja rakennussuunnitteluun.
- nro 713 Varusmiesten päivärahan korottamisesta vastaamaan minimipalkkaa.

Starast, Pekka

- nro 405 Määrärahasta maksuttoman kouluruokailun järjestämiseksi kunnallisiin ja yksityisiin ammatillisiin oppilaitoksiin.
- nro 685 Voikosken sillan rakentamisesta.

Suonio, Kaarina

- nro 27 Rikosrekisteriasetuksen muuttamisesta rikosrekisterimerkintöjen poistamisaikojen lyhentämiseksi.
- nro 407 Rauhan- ja konfliktintutkimuslaitoksen tutkimusvarojen lisäämisestä.
- nro 568 Työntekijäin itsemääräämisoikeuden turvaamisesta työsuorituksessa.
- nro 569 Palkansaajien oikeudellisen ja taloudellisen asiantuntija-avun turvaamisesta työpaikoilla ja yrityksissä.

Tapiola, Hannu

- nro 412 Maatalousoppilaitoksen perustamisesta Pihtiputaalle.

- n:o413 Metsätalousalan pysyvän koulutuspisteen perustamisesta Viitasaarelle.
- n:o414 Käsi- ja taideteollisuusalojen opistoasteen koulutuksen järjestämisestä Petäjäveden kotiteollisuuskoulun yhteydessä.

Tikka, Seppo

- n:o 45 Pysyvän rajan ylityspaikan avaamisesta Imatralle.
- n:o 46 Parikkalasta Neuvostoliittoon johtavan ratayhteyden käyttöön ottamisesta.
- n:o 175 Verotuksen saattamisesta yhdenmukaiseksi kaikkien kansalaisten osalta.
- n:o 176 Tuloverotuksen palkansaajapainotteisuuden alentamisesta.
- n:o 177 Alaikäisen lapsen määritelmän muuttamisesta tulo- ja varallisuusverolaisissa.
- n:o 178 Imatran seudun työttömyystilanteen helpottamista tarkoittavasta toimenpideohjelmasta.
- n:o 179 Laajan energiatuottoyksikön rakentamisesta Imatralle.
- n:o 249 Parikkalan pääterveysaseman laajentamisesta.
- n:o 312 Haapaveden allashankkeen toteuttamisesta.
- n:o313 Valtion osallistumisesta Kokkolanjoen jätevesikuormituksen keventämisestä johtuviin kustannuksiin.
- n: 415 Teknillisen opiston perustamisesta Imatralle.
- n:o 416 Metsäoppilaitoksen sijoittamisesta Ruokolahdelle.
- n:o 417 Talouskoulun perustamisesta Imatralle.
- n:o418 Imatran taidekoulun muuttamisesta alueelliseksi kuvataiteen päiväkouluksi ja Imatran taidemuseon muuttamisesta Kymen läänin aluetaidemuseoksi.
- n:o 419 Kaakkois-Suomen liikunta- ja koulutuskeskuksen rakentamisesta Imatralle.
- n:o 420 Urheilukeskuksen aikaansaamisesta Ruokolahdelle.
- n:o 577 Asumistukilain muuttamisesta tukeen oikeutettujen piiriin laajentamiseksi.
- n:o687 Valtatien n:o 6 perusparantamisesta välillä Särkisalmi—Imatra.

- nro 688 Määrärahasta Imatran seudun paikallisliikenteen hoidon suunnitteluun ja uusien liikennemuotojen kokeiluun.
- n:o 689 Tieyhteyden aikaansaamisesta Simpeleeltä Särkilahteen.

Tuominen, Risto

- nro 422 Kansainvälisen kurssi- ja koulutustoiminnan tarpeiden huomioon ottamisesta rakennettaessa Kotkan puutalousopistoa.
- nro 423 Rakennussuojelukohteiden aiheuttamien kustannusten korvaamisjärjestelmän selvittämisestä.
- nro 578 Työvoimapiirijaotuksen saattamisesta vastaamaan läänijaotusta.

Tuovinen, Jouko

- nro 180 Määrärahasta Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen tuotekehitys- ja markkinointiyksikön perustamiseksi Joensuuhun.
- nro 195 Alueelliseen rahapolitiikkaan siirtymisestä.
- nro 424 Määrärahasta Pohjois-Karjalan keskusammattikoulun puutyöosaston koulutussahaa varten.
- nro 469 Määrärahasta uusien 4H-neuvojen toimien perustamiseen.
- nro 579 Suojatyölainsäädännön yhtenäistämisestä.
- nro 690 Lieksan—Kontiomäen radan parantamisesta.
- nro 691 Määrärahasta Joensuun syväsataman satamaraiteen rakentamista varten.

Valtonen, Pirkko

- nro 29 Lapsen ruumiillisen kurituksen kieltämisestä.
- nro 183 Satakunnan teollisuuspiirin perustamisesta.
- nro 251 Turun yliopistollisen keskussairaalan sädehoitoklinikan sädehoitolaiteiden uusimisesta.
- nro 581 Yksinhuoltajien saattamisesta yhdenvertaiseen asemaan kuolustuen saannissa aviosuhteesta riippumatta.
- nro 582 Ansioeläkejärjestelmän ulottamisesta sen ulkopuolelle jääneisiin.
- nro 692 Tien perusparantamisesta välillä Niinisalo—Kilvakkala.
- nro 693 Mäntyluodon sataman väylän syventämisestä.

XVII RAHA-ASIA-ALOITTEET

KEVÄTISTUNTOKAUSI

Aaltonen, Markus

- n:o 1 Määrärahan osoittamisesta korkeakoululaitokseen kohdistuvaan tutkimus- ja selvitystoimintaan.
- n:o2 Määrärahan osoittamisesta tuotekehitys- ja markkinointiyksikön perustamiseksi Seinäjoelle.

Ala-Kapee, Pirjo

- n:o3 Määrärahan osoittamisesta opetusmonisteiden tuottamiseen valtion teknillisissä oppilaitoksissa.
- n:o4 Määrärahan osoittamisesta Työväen Arkiston toiminnantukemiseen.

Grönholm, Eino

- n:o21 Määrärahan osoittamisesta Työväen Sivistysliitolle työväenkulttuurin ko-keilutoimintaan.
- n:o22 Määrärahan osoittamisesta Suomen Siirtolapuutarhaliiton toiminnan tukemiseen.
- n:o23 Määrärahan osoittamisesta Työväen Musiikkitapahtumalle annettavaan avustukseen.

Halonen, Tarja

- n:o24 Määrärahan osoittamisesta Eläintarhanlahden ja Töölönlahden veden ja rantojen puhdistamiseen Helsingissä.
- n:o 25 Määrärahan osoittamisesta pakolaisasianneuvottelukunnan ja pakolaisku-raattorin viran perustamiseen.

Helminen, Olli

- n:o32 Määrärahan osoittamisesta Sippolan koulukodin asuntolan rakentamiseen.

Hietala, Pertti

- n:o33 Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 410 uudelleen rakentamiseksi välillä Otamo—Sysmä.

- n:o34 Määrärahan osoittamisesta maantien nro 477 perusparantamiseen välillä Porsaskoski—Haarajoki.
- n:o 35 Määrärahan osoittamisesta Pieksämäen—Suonenjoen maantien perusparantamiseen.
- n:o36 Määrärahan osoittamisesta Korttesalmen sillan rakentamiseksi Kangasniemen—Joutsan maantiellä.
- n: 37 Määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseksi mantereelta Väisälänsaareen Hivensalmella.
- n:o38 Määrärahan osoittamisesta Karankalahden malmiesiintymän tutkimukseen Vjrtasalmella.
- n:o39 Määrärahan osoittamisesta Haukivuorelle sijoitettavan turvetuotantolaitoksen suunnittelua ja rakennustöiden alkurahoitusta varten.

Jaakonsaari, Liisa

- n:o70 Määrärahan osoittamisesta valtakunnallisille luonnonsuojeluyhteisöille myönnettäviä valtionavustuksia varten.
- n:o71 Määrärahan osoittamisesta yritysverotusrikkomusten selvittämiseksi tarvittavan henkilökunnan palkkaamiseen.
- n:o 72 Määrärahan osoittamisesta mekaaniseen vesakontorjuntaan Oulun tie- ja vesirakennuspiirin alueella.
- nro 73 Määrärahan osoittamisesta maa- ja metsätaloudessa käytettävien torjunta-aineiden haittojen selvittämiseen.

Koivisto, Tellervo

- nro 98 Määrärahan osoittamisesta vähälevikkisen kirjallisuuden ostotukikokeilun jatkamiseen.
- nro 99 Määrärahan osoittamisesta Seitsemisen kansallispuiston opastuskeskusten ja palveluvarustuksen rakentamiseen.
- nro 100 Määrärahan osoittamisesta maantien nro 332 peruskorjaamiseksi välillä Turun piirin raja-Kuru.

Lahti-Nuuttila, Pentti

- nro 140 Määrärahan osoittamisesta valtion Ylöjärven virastotalon rakennussuunnitteluun.

- n:o 141 Määrärahan osoittamisesta Längelmäveden vesistön säännöstelysuunnitelman aloittamiseen.
- n:o142 Määrärahan osoittamisesta valtatie nro 12 rakentamiseen välillä Suorama—Alasjärvi.

Laine, Jermu

- nro 147 Määrärahan osoittamisesta ympäristöministeriön perustamisen edellyttämiin toimenpiteisiin.
- nro 148 Määrärahan osoittamisesta rakennusavustuksen myöntämiseksi Oriveden Opistolle.
- nro 149 Määrärahan osoittamisesta Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen laboratorio- ja toimitilojen rakentamiseen Tampereelle.

Lillqvist!, Bror

- nro 151 Määrärahan osoittamisesta ammatillista koulutusta koskevaan tutkimustyöhön.
- nro 152 Määrärahan osoittamisesta terveyskasvatusta koskevan ruotsinkielisen valistumateriaalin valmistukseen.

Piipari, Anna-Liisa

- nro 198 Määrärahan osoittamisesta YK:n lastenrahastolle (UNICEF).
- nro 199 Määrärahan osoittamisesta Kotkan sairaanhoito-oppilaitoksen suunnittelua varten.
- nro 200 Määrärahan osoittamisesta Kotkan linnoitusten entisöimistä varten.
- nro 201 Määrärahan osoittamisesta hydrokopterin hankkimiseksi itäisen Suomenlahden saariston asukkaiden käyttöön.
- nro 202 Määrärahan osoittamisesta Kotkan ja Kuusankosken suojatyökeskuksen perustamiseen.
- nro 203 Määrärahan osoittamisesta avustukseksi Koteja Vanhuksille r.y:lle vanhusten lomatoimintaa varten.
- nro 204 Määrärahan osoittamisesta Sairaanhoidon Tutkimuslaitoksen toimintaa varten.

Rönholm, Mikko

- n:o 241 Määrärahan osoittamisesta alueellisten koerakentamiskohteiden teknisen huollon selvittämiseen.
- n:o242 Määrärahan osoittamisesta valtakunnallisen jätehuoltoselvityksen ja -suunnitelman laatimiseksi.
- n:o243 Määrärahan osoittamisesta Turun kaupunkiseudun soramonttujen kunnostamiseen.
- n:o244 Määrärahan osoittamisesta valtion virastotalon suunnitteluun ja rakentamisen aloittamiseen Raisiossa.
- n:o245 Määrärahan osoittamisesta vanhojen oppikoulurakennusten saneeraamiseksi.
- n:o246 Määrärahan osoittamisesta hotelli- ja ravintolakoulun perustamiseksi Varsinais-Suomeen.
- n:o247 Määrärahan osoittamisesta Turun suomenkielisen merenkulkuoppilaitoksen opetus- ja asuntotilojen suunnitteluun.
- n:o 248 Määrärahan osoittamisesta Naantalin Musiikkijuhlien avustamiseksi.
- n:o 249 Määrärahan osoittamisesta Kaarinan Hovirinnan nuorisotilojen rakentamisen avustamiseksi.
- n:o250 Määrärahan osoittamisesta kunnille kulttuurihistoriallisesti merkittävien alueiden suunnittelun ja toteutuksen asiantuntijakustannuksiin.
- n:o 251 Määrärahan osoittamisesta keskiasteen oppilaitoksissa opiskelevien ruokailukustannusten alentamiseen.
- n:o252 Määrärahan osoittamisesta avustuksiksi kunnille Aurajoen raakavesien puhdistamiseksi ja varastoinniseksi.
- n:o 253 Määrärahan osoittamisesta maatalouden tuotantorakennusten vesiensuojelutoimenpiteisiin Aurajoen valuma-alueilla.
- n:o 254 Määrärahan osoittamisesta Turun seudun kunnallisten vesilaitosten välisen yhdysjohtojen rakentamiseen.
- n:o255 Määrärahan osoittamisesta Loukainaisten tekojärven rakentamiseksi Turun Seudun Vesiosakeyhtiön kanssa.
- n:o256 Määrärahan osoittamisesta kaupunkikilienteen asiantuntijoiden palkkaamiseen tie- ja vesirakennuslaitoksen eräiden piirikonttoreiden suunnitteluorganisaatioon.
- nro 257 Määrärahan osoittamisesta Turun—Raision—Naantalin suoran tieyhteyden rakentamiseen.

- n:o258 Määrärahan osoittamisesta siltayhteyden rakentamiseksi Naantalinsalmen yli maantielle n:o 189.
- n:o 259 Määrärahan osoittamisesta Loimaan ratapihan ylittävän sillan suunnittelu-
kilpailun järjestämiseksi.
- n:o 260 Määrärahan osoittamisesta Turun postinlajittelukeskuksen rakentamiseksi.
- n:o261 Määrärahan osoittamisesta öljyntorjuntaa ja jäteöljyn vastaanottoa koskevan suunnitelman laatimiseen.
- n:o 262 Määrärahan osoittamisesta Utön—Naantalın väylän syvennystöiden aloittamiseksi.
- n:o263 Määrärahan osoittamisesta kunnallisten energiasäästöasiantuntijoiden palkkaamiseen.
- n:o 264 Määrärahan osoittamisesta kuntien ja teollisuuden yhteisiin energiataloudellisiin hankkeisiin.
- n:o265 Määrärahan osoittamisesta läänien teollisuustoimikuntien päätoimisten sihteerien palkkaamiseen.

Salo, Arvo

- n:o276 Määrärahan osoittamisesta opintokeskusta ylläpitävien sivistysjärjestöjen valtionapuun.

Savolainen, Lea

- n:o 277 Määrärahan osoittamisesta terveyskasvatuksen tehostamiseen.

Siren, Helge

- n:o 278 Määrärahan osoittamisesta Riihimäen varuskunnan peruskorjaustöitä varten.
- n:o 279 Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 289 rakentamisen aloittamiseksi Ryttylän taajaman kohdalla.
- n:o 280 Määrärahan osoittamisesta Riihimäen vaunukorjaamon siirtämiseksi asemakaavassa sille osoitetulle paikalle.

Skinnari, Jouko

- n:o 281 Määrärahan osoittamisesta varusmiesten ilmaisten lomamatkojen lisäämiseksi.

- n:o 282 Määrärahan osoittamisesta varusmiesasian neuvottelukunnan perustamiseksi.
- n:o 283 Määrärahan osoittamisesta maakaasuputken jatkamiseksi Kymen läänistä Etelä-Hämeeseen ja muualle Suomeen.
- nro 284 Määrärahan osoittamisesta avustukseksi ja lainoiksi sisävesialuksen hankkimiseksi Päijänteelle.
- n:o 285 Määrärahan osoittamisesta varusmiesten kotiuttamisrahan korottamiseksi.

Starast, Pekka

- n:o286 Määrärahan osoittamisesta Kuusankosken sairaanhoito-oppilaitoksen rakentamista varten.
- n:o 287 Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 3622 kunnostustöiden aloittamiseksi välillä Kuusankoski—Lyötilä.
- n:o 288 Määrärahan osoittamisesta Kymijoen ylittävän uuden sillan rakentamiseksi Korialla.
- nro 289 Määrärahan osoittamisesta Voikkaan sillan suunnitteluun ja rakennustöiden aloittamiseen.

Suonio, Kaarina

- nro 290 Määrärahojen osoittamisesta suurten kaupunkien terveyskeskusten kehittämiseen.

Söderman, Jacob

- nro 291 Määrärahan osoittamisesta avointa suomenruotsalaista korkeakoulutoimintaa varten.
- nro 292 Määrärahan osoittamisesta merenkulkijoiden radiopuhelumaksujen alentamista varten.

Tapiola, Hannu

- nro 297 Määrärahojen osoittamisesta Korpilahden maatalous- ja puutarhaopiston toiminnan aloittamiseen.
- nro 298 Määrärahan osoittamisesta Keljonkankaan—Säynätsalon maantien kevyen liikenteen väylän rakentamiseen.
- nro 299 Määrärahan osoittamisesta Joutsan—Korpilahden maantien parantamiseksi välillä Korospohja—Syvälahti.

Valtonen, Pirkko

- n:o302 Määrärahan osoittamisesta Kuvaskankaan—Isojoen maantien rakentamiseen,
- n:o303 Määrärahan osoittamisesta Ensikotien Liiton palvelupisteiden tukemiseen.

SYYSISTUNTOKAUSI

Aaltonen, Markus

- n:o 307 Korotetun määrärahan osoittamisesta opiskelija-asuntojen oman pääoman valtionosuuteen.
- n:o 308 Määrärahojen osoittamisesta korkeakoulujen yrityksille tarjoamista palveluksista informoivan henkilökunnan palkkaamiseen.
- n:o 309 Korotetun määrärahan osoittamisesta opintokeskusten kurssitoiminnan valtionavustukseen.
- n:o 310 Määrärahan osoittamisesta kotimaisen äänitetuotannon tukemiseen.
- n:o 311 Määrärahan osoittamisesta kokeiluluontoisen taloudellisen tuen suorittamiseksi opintovapaan aikana.
- n:o 312 Määrärahan osoittamisesta Sienäjoen ohikulkutien ensimmäisen osuuden toteuttamiseksi.
- n:o313 Määrärahan osoittamisesta Seinäjoen—Vaasan tien sisääntuloväylän rakentamiseen Seinäjoella.
- n:o314 Korotetun määrärahan osoittamisesta Valtionrautateiden autojen ja työkonoiden hankintaan.
- n:o315 Määrärahan osoittamisesta Seinäjoen postikonttorin uudisrakennusta varten.
- n:o316 Määrärahan osoittamisesta yksityisen suojatyötoiminnan käyttökustannusten valtionosuuteen.
- n:o317 Määrärahan osoittamisesta syöpäpotilaiden ohjattuun lomatoimintaan Kyyrönkaidan lomakeskuksessa.

Ahde, Matti

- n:o 318 Määrärahan osoittamisesta rintamaveteraanien varhaiseläkkeiden käsitteilyä varten tarvittavan organisaation perustamiseksi.

- n:o319 Määrärahan osoittamisesta rintamasotilaseläkkeen suorittamiseksi rintamapalvelustunnuksen saaneille naisille, (kaikkien eduskuntaryhmien yhteinen aloite)
- nro 320 Korotetun määrärahan osoittamisesta rintamaveteraanien varhaiseläkejärjestelmän toteuttamiseksi, (kaikkien eduskuntaryhmien yhteinen aloite)

Ajo, Aimo

- n:o321 Määrärahan osoittamisesta sodanaikaisten räjähteiden hävittämiseen Lapin läänin alueella.
- nro 322 Määrärahan osoittamisesta mekaaniseen vesakontorjuntaan Lapin tie- ja vesirakennuspiirin alueella.
- nro 323 Määrärahan osoittamisesta Muonion rajasillan suunnitteluun ja rakennustöiden aloittamiseen.
- nro 324 Määrärahan osoittamisesta veneliikenneväylien merkitsemiseksi Lokan ja Porttipahdan tekojärvillä.
- nro 325 Määrärahan osoittamisesta puutavaran nippu-uittolaitteiden rakentamiseksi Kemijokeen.
- nro 326 Määrärahan osoittamisesta ylimääräisten autonkuljettajien tointen perustamiseen posti- ja telelaitokseen.
- nro 327 Korotetun määrärahan osoittamisesta posti- ja telelaitoksen autokaluston uusimiseen.
- nro 328 Määrärahan osoittamisesta kaivostoiminnan aloittamiseen Soklissa.

Ala-Kapee, Pirjo

- nro 329 Määrärahan osoittamisesta tasoyleisohjeet ylittävien vuokrien alentamiseen asuntolainoitetuissa vuokrataloissa.
- nro 330 Korotettujen määrärahojen osoittamisesta ympäristönsuojelututkimukseen.
- nro 331 Korotetun määrärahan osoittamisesta kunnallisten kuluttajaneuvojen palkkaamiseen.
- nro 332 Korotetun määrärahan osoittamisesta kuluttajaneuvoston toimintaa varten.

Breilin, Reino

- nro 366 Korotetun määrärahan osoittamisesta vuokratalojen ensisijaislainojen koronmaksua koskeviin avustuksiin.

- n:o367 Määrärahan osoittamisesta uusien tointen perustamiseen paikallispoliisin sen toimistohenkilökunnan henkilörakenteen kehittämiseksi.
- n:o 368 Korotetun määrärahan osoittamisesta Vuokralaisten Keskusliiton toiminnan tukemiseen.
- n:o 369 Määrärahan osoittamisesta valtion Salon virastotalon peruskorjaustöiden aloittamiseksi.
- n:o370 Korotetun määrärahan osoittamisesta Pitäjänmäen työklinikan toimintaan.
- n:o371 Määrärahan osoittamisesta Invalidiliitolle käytettäväksi kodinkoneiden hankintaan vaikeavammaisille henkilöille.

Bärlund, Kaj

- n:o 372 Määrärahan osoittamisesta ympäristöministeriön perustamisen edellyttämiin toimenpiteisiin.
- n:o373 Määrärahan osoittamisesta historiallisten kaupunkien kunnallisteknisten töiden avustuksiin.
- n:o 374 Korotetun määrärahan osoittamisesta maantien perusparannukseen välillä Stensböle—Espoo.
- n:o375 Määrärahan osoittamisesta ns. Fagervikin tien perusparannukseen välillä Snappertuna—Inkoo.
- n:o 376 Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Ruotsinpyhtään Tesjoelta Loviisaan.
- n:o 377 Määrärahan osoittamisesta Emäsalon luotsiaseman laajentamiseen.

Eenilä, Paula

- n:o378 Määrärahan osoittamisesta työväenkuultuurin tutkimuslaitoksen perustamisen suunnitteluun.
- n:o379 Määrärahan osoittamisesta mekaaniseen vesakontorjuntaan Turun tie- ja vesirakennuspiirin alueella.
- n:o380 Määrärahan osoittamisesta Lepäisten—Lyökin paikallistien rakentamiseen.
- n:o381 Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylien rakentamiseen väleille Kaarina—Houtskär ja Kustavi—Turku.
- n:o 382 Korotetun määrärahan osoittamisesta työväentalon korjauksiin.

- nro 383 Määrärahan osoittamisesta kuljetusalan työsuojelutarkastajan viran perustamiseksi Turun ja Porin työsuojelupiiriin.
- nro 384 Korotetun määrärahan osoittamisesta monivammaisten työhönsijoittamiseen.
- nro 385 Määrärahan osoittamisesta Uudenkaupungin työväentalon peruskorjaamiseen työllisyysvaroin.

Elo, Mikko

- nro 390 Määrärahan osoittamisesta avoimen korkeakoulun kehittämiseen Turun yliopiston yhteydessä.
- nro 391 Määrärahojen osoittamisesta kunnallisten teknisten oppilaitosten ja kauppaoppilaitosten opiskelijoiden ruokailutukeen.
- nro 392 Määrärahan osoittamisesta Hinnerjoen—Yläneen tieyhteyden rakentamiseen.
- nro 393 Korotetun määrärahan osoittamisesta Lielahden—Porin/Rauman radan perusparannukseen.
- nro 394 Korotetun määrärahan osoittamisesta Porin lyhytaaltoaseman suunnittelua ja rakentamista varten.
- nro 395 Korotetun määrärahan osoittamisesta Tahkoluodon väylän rakennustöihin.
- nro 396 Määrärahan osoittamisesta työsuojelutarkastajan palkkaamiseksi Turun ja Porin työsuojelupiiriin laivanrakennustoiminnan työsuojelua varten.
- nro 397 Määrärahan osoittamisesta Satakunnan työvoimapiirin perustamisjärjestykseen.

Grönholm, Eino

- nro 406 Korotetun määrärahan osoittamisesta opintokerhojen valtionapuun.

Halonen, Tarja

- nro 408 Korotetun määrärahan osoittamisesta asumistukeen.
- nro 409 Korotetun määrärahan osoittamisesta kirjeopiskelun valtionapuun.
- nro 410 Määrärahan osoittamisesta chileläisten pakolaisten kulttuurin tukemiseen.
- nro 411 Määrärahan osoittamisesta teattereiden lastenohjelmistotoiminnan tukemiseen.

- n:o412 Korotetun määrärahan osoittamisesta kuluttajaneuvontaliitto r.y:n kuluttajaneuvontatyön tukemiseen.
- n:o413 Määrärahan osoittamisesta asetuoannon korvaamiseen muulla tuotannolla.
- n:o414 Määrärahan osoittamisesta ylimääräisen äitiyspäivärahan maksamiseen lapsen syntymää edeltävältä ajalta.
- n:o 415 Korotetun määrärahan osoittamisesta valtionavustukseen kunnille lasten leikin ja toiminnan ohjaukseen.
- n:o 416 Määrärahojen osoittamisesta koululaisten päivähoiton edistämiseen.
- n:o417 Määrärahan osoittamisesta invalidirahan ylimääräiseen korottamiseen elinkustannusten nousua vastaavasti.

Helminen, Olli

- n:o 435 Määrärahan osoittamisesta jätteiden hyödyntämisen edistämiseen.
- n:o 436 Määrärahan osoittamisesta Nuorten Puolesta Keskusliitto ry:lle lapsille tarkoitetun lehden julkaisemiseen.
- n:o 437 Määrärahan osoittamisesta Kymenlaakson vedenhankinnan yleissuunnitelman toteuttamiseen.
- n:o 438 Määrärahan osoittamisesta Myllykosken pohjoisen sisääntulotien rakennustyön aloittamiseen Anjalankoskella.
- n:o 439 Määrärahan osoittamisesta erinäisiin tiejärjestelyihin Anjalankosken Kelkakankaalla.
- n:o 440 Määrärahan osoittamisesta kantatien n:o 60 rakentamiseen välillä Voikkaa-Heparo Kuusankoskella ja Valkealassa.
- n:o 441 Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 356 perusparannuksen aloittamiseen.
- n:o 442 Määrärahan osoittamisesta Kaunissaaren sähköistämiseen Pyhtäällä.
- n:o 443 Määrärahan osoittamisesta Kehitysvammaliiton tutkimustoimintaan.

Hietala, Pertti

- n:o 444 Määrärahan osoittamisesta Itä-Savon Instituutin toimintaedellytysten turvaamiseen.

- nro 445 Määrärahan osoittamisesta ylimääräisiin korvauksiin katumaksuista aiheutuvien rasitusten huojentamiseksi.
- n:o 446 Määrärahan osoittamisesta Mikkelin läänin kalatoimiston perustamiseen.
- n:o 447 Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 410 rakennustöiden aloittamiseen tieosuudella Otamo-Sysmä.
- n:o 448 Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 450 perusparannukseen välillä Vaalijala-Suonenjoki.
- n:o 449 Määrärahan osoittamisesta maantie n:o 533 perusparannukseen välillä Tihusniemi-Sorsakoski.
- nro 450 Määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseen mantereelta Väisälänsaareen Hirvensalmella.
- nro 451 Määrärahan osoittamisesta tointen järjestelemiseksi Valtionrautateillä.
- nro 452 Määrärahan osoittamisesta posti- ja telelaitoksen Pieksämäen autohuolto- paikan laajennuksen ja teletoimintakeskuksen uudisrakennushankkeen toteuttamiseen.
- nro 453 Määrärahan osoittamisesta Pieksämäen seudun terveyskeskuksen pääterveysaseman toisen rakennusvaiheen toteuttamiseen.

Jaakonsaari, Liisa

- nro 480 Määrärahan osoittamisesta Länsi-Saharan väestöä edustavan Frente Polisario -järjestön tukemiseen.
- nro 481 Määrärahan osoittamisesta Kriminaalihuoltoyhdistyksen Kajaanin aluetoimistoa varten tarvittaviin toimiin.
- nro 482 Määrärahan osoittamisesta tarkastajan tointen perustamiseen lääninhallitusten ympäristönsuojelutoimintaa varten.
- nro 483 Määrärahan osoittamisesta valtion asuntolainoihin Oulun läänin eräitä alueita varten.
- nro 484 Määrärahan osoittamisesta yritysverotusta tutkivan tarkastajakunnan palkkaamiseen.
- nro 485 Määrärahan osoittamisesta korkeakoulujen laite- ja kirjallisuushankintoihin.
- nro 486 Korotetun määrärahan osoittamisesta Ulkopoliitiikan tutkimuksen säätiön toimintaan.
- nro 487 Määrärahan osoittamisesta aseidenriisuntaa koskevan tiedotuksen edistämiseen.

- n:o 488 Määrärahan osoittamisesta Suomussalmen kunnalle ns. ekokuntatoimiston henkilökunnan palkkaamiseen.
- n:o 489 Määrärahan osoittamisesta mekaaniseen vesakontorjuntaan Kainuun tie- ja vesirakennuspiirin alueella.

Knuuttila, Sakari

- n:o 635 Määrärahan osoittamisesta työtä koskevan perusoikeuden toteuttamista tutkivan komitean asettamista varten.
- n:o 636 Määrärahan osoittamisesta uusien tointen perustamiseksi liikkuvaan poliisiin ilmaliikenteen turvaamistoimia varten.
- n:o 637 Määrärahan osoittamisesta Konneveden-Vesannon maantien parannukseen välillä Istunmäki-Neituri Konnevedellä.
- n:o 638 Määrärahan osoittamisesta uusien vesitiehankkeiden tutkimus- ja suunnittelutyötä varten.
- n:o 639 Määrärahan osoittamisesta selvityksen suorittamiseksi alkoholiittomien ravintola-, hotelli- ja kahvilatoimintojen tukemisesta.

Koivisto, Tellervo

- n:o 640 Määrärahan osoittamisesta Helsingin yliopiston kirjaston aineiston konservointiin ja mikrokuvaukseen.
- n:o 641 Korotetun määrärahan osoittamisesta maakuntakirjastojen käyttökustannuksiin.
- n:o 642 Korotetun määrärahan osoittamisesta kirjastojen perustamiskustannuksiin.
- n:o 643 Korotetun määrärahan osoittamisesta Työväen Näyttämöiden Liiton toimintaan.

Lahti-Nuuttiia, Pentti

- n:o 708 Määrärahan osoittamisesta lainoihin kunnille maa-alueiden hankkimiseksi radanvarsialueilta.
- n:o 709 Korotetun määrärahan osoittamisesta korkeakouluopiskelijoiden ruokailukustannusten alentamiseen.
- n:o 710 Korotetun määrärahan osoittamisesta valtionosuuteen peruskoulujen perustamiskustannuksiin.

- n:o 711 Korotetun määrärahan osoittamisesta kuntien kulttuuritoiminnan tukemiseen.
- nro 712 Korotetun määrärahan osoittamisesta säveltaiteen harrastustoimintaan.
- nro 713 Määrärahan osoittamisesta Pohjolan Työväen Sävel -nimisen musiikkijuhlan tukemiseen.
- nro 714 Määrärahan osoittamisesta valtakunnallisten sivistys- ja taideharrastusjärjestöjen kulttuuri- ja taideohjaajien palkkaukseen.
- nro 715 Määrärahan osoittamisesta Monoskylän työväentalon sijoittamiseksi Virtain Perinnekylään.
- nro 716 Määrärahan osoittamisesta maanteiden melusteiden rakentamiseen.
- nro 717 Määrärahan osoittamisesta valtatie nro 12 rakentamiseen välillä Suorama-Alasjärvi.

Laine, Jermu

- nro 728 Määrärahan osoittamisesta Oriveden Opiston auditorion rakentamiseen.
- nro 729 Korotetun määrärahan osoittamisesta laitosmuotoisen sivistystyön keskusjärjestöjen tutkimus-, tiedotus-, koulutus- ja oppimateriaalitoiminnan kehittämiseen.
- nro 730 Korotetun määrärahan osoittamisesta opintokeskusten luentotoiminnan valtionapuun.
- nro 731 Korotetun määrärahan osoittamisesta teattereiden valtionapuun.
- nro 732 Korotetun määrärahan osoittamisesta teatteriryhmien sekä musiikki-, tanssi- ja lapsiteattereiden tukemiseen.
- nro 733 Korotetun määrärahan osoittamisesta näyttämötaiteellista harrastustoimintaa varten.
- nro 734 Määrärahan osoittamisesta taidelaitosten rakentamisavustuksiin.
- nro 735 Korotetun määrärahan osoittamisesta elokuvataiteen tukemiseen.
- nro 736 Korotetun määrärahan osoittamisesta työväenperinteen tallentamista ja tutkimista varten.
- nro 737 Määrärahan osoittamisesta valtionavustuksiin kunnille vaikeavammaisten kuljetuspalvelujen järjestämiseen.
- nro 738 Määrärahan osoittamisesta Invalidiliitolle vammaisten lomatoiminnan järjestämiseen.

Lillqvist, Bror

- n:o 782 Määrärahan osoittamisesta vankilasta vapautuvien yhteiskunnan toimintaan sopeutumisajan työpaikan ja asunnon turvaamiseen.
- n:o 783 Määrärahan osoittamisesta omassa omakotitalossa asuvien kansaneläkeläisten asumistukeen.
- n:o784 Korotetun määrärahan osoittamisesta Svenska Finlands folkting -toimikunnan tukeen.
- n:o 785 Määrärahan osoittamisesta kalastajaväestöä oikeudellisissa kysymyksissä avustavan lakimiehen palkkaamiseen.
- n:o 786 Määrärahan osoittamisesta Pohjanmaan kalanjalostustarvetta ja toimintaa varten sopivaa kalasatamaa koskevaan tutkimukseen.
- n:o 787 Määrärahan osoittamisesta teollisuuden vesiensuojeluinvestointeihin.
- n:o 788 Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 7263 (Kaiitsor—Österö) perusparannuksen jatkamiseen.
- n:o 789 Määrärahan osoittamisesta Sundomista Yttermalaxin ns. Rantatielle johtavan tien suunnittelemiseen.
- n:o 790 Määrärahan osoittamisesta ympärivuotisen lauttaliikenteen turvaamiseen Merenkurkun yli.
- n:o 791 Korotetun määrärahan osoittamisesta alkoholivaroista kuntien yleisiin tarpeisiin tulevan valtionosuuden ja -avustuksen korottamiseksi.
- n:o 792 Korotetun määrärahan osoittamisesta kunnille suojatyötoiminnan käyttökustannusten valtionosuuteen.
- n:o 793 Määrärahan osoittamisesta kuurojen tulkkien koulutukseen.
- n:o 794 Korotetun määrärahan osoittamisesta kunnille raittiustyöhön ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoon.
- n:o 795 Määrärahan osoittamisesta raittiushotellien, -motellien ja -ravintoloiden perustamisen, laajentamisen ja uudistamisen lainoittamista hoitavan rahaston toimintaa varten.
- n:o 796 Määrärahan osoittamisesta Keuhkovammaliiton toimesta järjestettävään lomatoimintaan.

Luttinen, Matti

- n:o 799 Määrärahan osoittamisesta valtion Nastolan virastotalon suunnitteluun.

- n:o 800 Korotetun määrärahan osoittamisesta Suomen Kalamiesten Keskusliiton palkkausmenoihin.
- n:o 801 Määrärahan osoittamisesta Lahden teknillisen oppilaitoksen suunnittelua varten.
- n:o 802 Määrärahan osoittamisesta Lahden tiemestaripiirin tukikohdan suunnittelua varten.
- n:o 803 Määrärahan osoittamisesta maantien nro 3132 perusparannukseen välillä Vesivehmaa-Kalkkinen.
- nro 804 Määrärahan osoittamisesta Lahden-Loviisan-Valkon radan perusparannusta varten.

Muurman, Peter

- nro 840 Määrärahan osoittamisesta Keski-Uudenmaan meriviemärin rakentamiseen välillä Savio-Koivukylä.
- nro 841 Määrärahan osoittamisesta Ilmailumuseoyhdistys ry:lle valtakunnallisen ilmailumuseon jatkorahoitukseen Helsinki-Vantaan lentoaseman alueella.

Paakkinen, Saara-Maria

- nro 874 Korotetun määrärahan osoittamisesta opintokeskusten luentotoiminnan tukemiseen.
- nro 875 Määrärahan osoittamisesta lasten ja nuorten kuvataidekoulujen toimintantukemiseen.
- nro 876 Määrärahan osoittamisesta Keski-Uudenmaan meriviemärihankkeen toteuttamiseen.
- nro 877 Määrärahan osoittamisesta Ilmailumuseoyhdistys ry:lle valtakunnallisen ilmailumuseohankkeen jatkorahoitukseen Helsinki-Vantaan lentoasemalla.
- nro 878 Määrärahan osoittamisesta Kellokosken sairaalan päärakennuksen eli ns. Kellokosken kartanon kunnostamiseen.

Piipari, Anna-Liisa

- nro 903 Määrärahan osoittamisesta eräiden koulutoimen virkojen ja tointen perustamiseen Kymen lääninhallitukseen.
- nro 904 Korotetun määrärahan osoittamisesta opintokeskusta ylläpitävien sivistysjärjestöjen sivistystyön tukemiseen.

- n:o 905 Määrärahan osoittamisesta Karhulan ammattikoulun liikuntatilojen rakentamiseen.
- n:o 906 Määrärahojen osoittamisesta Miehikkälän kunnalle monitoimitalon rakentamista varten.
- n:o 907 Korotetun määrärahan osoittamisesta orkestereiden toiminnan tukemiseen.
- nro 908 Määrärahan osoittamisesta Kymen läänin sairaanhoitolaitosten käyttökustannusluonteisiin hankkeisiin.

Puhakka, Matti

- n:o 933 Määrärahan osoittamisesta Kontiomäen-Nurmeksen-Lieksan radan perusrakennustöiden suorittamiseksi.
- n:o 934 Määrärahan osoittamisesta työelämää koskevien tutkimusten käynnistämiseksi.
- n:o 935 Määrärahan osoittamisesta sairausvakuutuspäivärahaa vastaavan korvauksen suorittamiseksi kuntoutuslaitoksissa työ- ja toimintakyvyn säilyttämiseksi välttämätöntä hoitoa saaville.
- n:o 936 Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Karjalan läänin sosiaalisairaalan suunnittelukustannuksiin.
- n:o 937 Korotetun määrärahan osoittamisesta ammattiyhdistysliikkeen lomajärjestöjen lomatoiminnan tukemiseen.
- n:o 938 Määrärahan osoittamisesta Allergialiitolle tiedotuskeskuksen toiminnan tukemiseen.
- n:o 939 Määrärahan osoittamisesta Näkövammaisten Keskusliitolle näkövammaisten työllisyyden ylläpitämiseen.

Raatikainen, Kaisa

- n:o 953 Määrärahan osoittamisesta valtion virastotalon suunnitteluun Espooseen.
- nro 954 Määrärahan osoittamisesta valtion virastotalon suunnitteluun Kirkkonummelle.
- nro 955 Määrärahan osoittamisesta peruskoulun luokkakoon pienentämiseksi tarvittavien uusien koulutilojen rakentamiseen.
- nro 956 Määrärahan osoittamisesta virkistysalueiden toteuttamiseen.
- nro 957 Korotetun määrärahan osoittamisesta maan hankkimiseen luonnonsuojelutarkoituksiin.

- n:o 958 Määrärahan osoittamisesta mekaaniseen vesakontorjuntaan Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiirin alueella.
- n:o 959 Määrärahan osoittamisesta Espoon vanhan rautatieasemarakennuksen suojelutoimiin.

Rajantie, Maija

- n:o 960 Määrärahan osoittamisesta Savonlinnaan sijoitettavan Saimaan ekologisen tutkimuslaitoksen suunnitteluun.
- n:o 961 Määrärahan osoittamisesta Itä-Suomen keskuskalanviljelylaitoksen yhteyteen sijoitettavan sisävesialueen kalatalousoppilaitoksen suunnitteluun.
- n:o 962 Määrärahan osoittamisesta Savonlinnan kaupunginteatterin rakentamiseen.
- n:o 963 Määrärahan osoittamisesta mekaaniseen vesakontorjuntaan Mikkelin tie- ja vesirakennuspiirin alueella.
- n:o 964 Määrärahan osoittamisesta monikäyttösataman rakentamisen aloittamiseksi Punkaharjulla.
- n:o 965 Määrärahan osoittamisesta öljyvahinkojen torjunnan tehostamiseen Saimaan vesistön alueella.
- n:o 966 Korotetun määrärahan osoittamisesta vaikeavammaisten asumispalvelujen valtionavustukseen.

Rantala, Jorma

- n:o 967 Määrärahan osoittamisesta Kuopioon perustettavaa tuotekehitys- ja markkinoitintyöskentelyä varten.

Raudasoja, Juhani

- n:o 971 Määrärahan osoittamisesta työllisyysvaroin puolustusvoimissa palvelevien työntekijöiden ja toimihenkilöiden aseman vakinaistamiseen.
- n:o 972 Määrärahan osoittamisesta Vaasan poliisitalon suunnitteluun.
- n:o 973 Määrärahan osoittamisesta eräiden virkojen perustamiseen Vaasan korkeakouluun.
- n:o 974 Määrärahan osoittamisesta pääoperaattorin toimen perustamiseen Vaasan korkeakouluun.
- n:o 975 Määrärahan osoittamisesta Osuustoiminnan päivien kulttuuritilaisuuksien tukemiseen.

- n:o 976 Määrärahan osoittamisesta mekaaniseen vesakontorjuntaan Keski-pohjanmaan tie- ja vesirakennuspiirin alueella.
- n:o 977 Määrärahan osoittamisesta Kokkolan katsastusaseman rakentamiseen.
- n:o 978 Korotetun määrärahan osoittamisesta vammaisten suojatyöpaikkojen perustamiskustannusten lainoihin.

Rönnholm, Mikko

- n:o 1018 Määrärahan osoittamisesta maatilatalouden vesiensuojelutoimenpiteiden suorittamiseen Aurajoen vesistöalueella.
- n:o 1019 Määrärahan osoittamisesta avustuksina kunnille pihakatujen rakentamiseksi.

Salo, Arvo

- n:o 1030 Korotetun määrärahan osoittamisesta kesälukiotoinnin tukemiseen.
- n:o 1031 Määrärahan osoittamisesta Työväen Sivistysliiton oppimateriaalituotannon kokeilutoimintaan.
- n:o 1032 Korotetun määrärahan osoittamisesta viisitoistavuotisten taiteilijapurahojen määrän korottamiseksi.
- n:o 1033 Määrärahan osoittamisesta Epilepsialiitolle Epileptikko suomalaisessa yhteiskunnassa-nimisen tutkimuksen suorittamiseen.

Savolainen, Lea

- n:o 1042 Määrärahan osoittamisesta Hämeenlinnan sairaanhoito-oppilaitoksen rakentamisen suunnitteluun.
- n:o 1043 Määrärahan osoittamisesta valtion kotiteollisuusmuseon siirtämiseksi Hämeenlinnaan.
- n:o 1044 Korotetun määrärahan osoittamisesta Valtionrautateille matkalipuista myönnettävien alennusten aiheuttamasta tulojen menetyksestä vaikeavammaisten invalidien matkarajoitusten poistamiseksi.
- n:o 1045 Määrärahan osoittamisesta Kanta-Hämeen nuorisokodin perustamiskustannuksiin.

Siren, Helge

- n:o1049 Määrärahojen osoittamisesta ylimääräisiksi asuntolainoiksi kunnille vanhojen asuntojen hankkimiseen asunto-olojen parantamiseksi.

Skinnari, Jouko

- n:o 1050 Korotetun määrärahan osoittamisesta Lahden varuskunnan rakennustöitä varten.
- n:o 1051 Määrärahan osoittamisesta valtion virastotalon suunnitteluun ja rakentamiseen Hollolaan.
- n:o 1052 Määrärahan osoittamisesta ulkomaankaupan sopimusoikeuden apulaistutkimusprofessorin viran perustamiseksi Helsingin yliopiston oikeustieteelliseen tiedekuntaan.
- n:o 1053 Määrärahan osoittamisesta ulkomaankaupan sopimusoikeuden apulaistutkimusprofessorin viran perustamiseksi Helsingin yliopiston oikeustieteelliseen tiedekuntaan.
- n:o 1053 Määrärahan osoittamisesta Helsingin Lahden tutkimus- ja koulutuskeskuksessa harjoitettavaan Päijät-Hämettä palvelemaan tutkimustoimintaan.
- n:o 1054 Korotetun määrärahan osoittamisesta avoimen korkeakouluopetuksen kehittämiseen.
- n:o 1055 Korotetun määrärahan osoittamisesta opintorahan perusosan korottamiseksi samaksi kaikissa koulutusmuodoissa.
- n:o 1056 Määrärahan osoittamisesta kulttuurihistoriallisesti merkittävien rakennusten entistämistä varten.
- n:o 1057 Määrärahan osoittamisesta Kalkkolan yksityistien hoitokunnalle silta- hankkeen toteutusta varten.
- n:o 1058 Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylien rakentamiseksi Nastolaan.
- n:o 1059 Määrärahan osoittamisesta apulaistutkimusprofessorin viran perustamista varten eräisiin työsuojelupiireihin.

Starast, Pekka

- n:o 1060 Määrärahan osoittamisesta Kuusankosken sairaanhoito-oppilaitoksen suunnitteluun.
- n:o 1061 Määrärahan osoittamisesta maantien nro 416 kunnostustöiden aloittamiseen välillä Huhdasjärvi-Nurmaa.

Suonio, Kaarina

- n:o 1088 Korotetun määrärahan osoittamisesta kunnille yleisen oikeusaputoiminnan menoihin henkilökunnan määrän lisäämiseksi.

- n:o 1089 Määrärahan osoittamisesta uusien vartijavahtimestareiden tointen perustamiseksi Helsingin poliisipiiriin.
- n:o 1090 Korotetun määrärahan osoittamisesta Rauhan- ja konfliktintutkimuslaitoksen kulutusmenoihin.
- n:o 1091 Korotetun määrärahan osoittamisesta Suomen Rauhanliitto r.y:n valtionapuun.
- n:o 1092 Määrärahan osoittamisesta posti- ja telelaitoksen viransijaisten ja satunnaisten apulaisten palkkioihin.
- n:o 1093 Määrärahan osoittamisesta joukkoliikenteen liikennevälineiden suunnitteluun ja rakentamiseen vammaisten tarpeiden mukaisesti.
- n:o 1094 Korotetun määrärahan osoittamisesta valtionavustukseksityösuojelukoulutukseen.
- n:o 1095 Määrärahan osoittamisesta ylimääräisinä etuuksina lapsilisän maksukauden pidentämiseen.
- n:o 1096 Korotetun määrärahan osoittamisesta kunnille lasten päiväkotien käyttökustannuksiin.
- n:o 1097 Korotetun määrärahan osoittamisesta valtionavustukseksi kunnille lasten päiväkotien perustamiskustannuksiin.
- n:o 1098 Korotetun määrärahan osoittamisesta valtion koulukotien palkkausmenoihin henkilökunnan lisäämiseksi.
- n:o 1099 Korotetun määrärahan osoittamisesta valtionavustukseksi lasten ja nuorten avohuollon kehittämistoimintaan.
- n:o 1100 Korotetun määrärahan osoittamisesta terveydenhuollon jatkokoulutukseen.

Surakka, Juhani

- n:o 1101 Määrärahan osoittamisesta Pohjolan Opiston saneerausohjelman toteuttamiseen.
- n:o 1102 Korotetun määrärahan osoittamisesta Jyväskylän Talvi -kulttuuritapahtuman valtionavustukseen.

Söderman, Jacob

- n:o 1115 Määrärahan osoittamisesta Turun maakunta-arkiston lisärakennustöiden aloittamiseen.

- n:o 1116 Määrärahan osoittamisesta eräiden reittiliikennelaitureiden uusimiseen Dragsfjärdin saaristossa.
- n:o 1117 Korotetun määrärahan osoittamisesta radan perusparannukseen välillä Turku-Salo.
- n:o 1118 Määrärahan osoittamisesta radan sähköistämiseen ja perusparannukseen välillä Turku-Toijala.
- n:o 1119 Määrärahan osoittamisesta hydrokoptereiden hankintaan.
- n:o 1120 Määrärahan osoittamisesta apulaispiiripäälliköiden virkojen perustamiseen eräisiin työsuojelupiireihin.
- n:o 1121 Määrärahan osoittamisesta työsuojelua ja yhteistoimintaa yrityksissä koskevien julkaisujen ilmaisjakeluun.
- n:o 1122 Määrärahan osoittamisesta eräille aluetyöterveyslaitoksille pienille ja keskisuurille yrityksille annettavien palvelumuotojen tukemiseksi.

Tapiola, Hannu

- nro 1140 Korotetun määrärahan osoittamisesta asuntolainoihin.
- n:o 1141 Määrärahan osoittamisesta kunnille ympäristönsuojelun tehostamiseen.
- nro 1142 Määrärahan osoittamisesta Työväen Arkiston toiminnan kehittämiseen.
- nro 1143 Korotetun määrärahan osoittamisesta työväenperinteen keräämiseen ja tutkimiseen.

Tikka, Seppo

- nro 1160 Määrärahan osoittamisesta harkinnanvaraiseksi rahoitusavustukseksi Imatralle.
- nro 1161 Määrärahan osoittamisesta Vuoksen altaan virkistyskalastuskäytännön aloittamiseksi.
- nro 1162 Määrärahan osoittamisesta Rautjärven Simpeleen paperitehtaan jäteveden Duhdistamon rakennustöiden aloittamiseksi.
- nro 1163 Määrärahan osoittamisesta Ukonsalmen sillan rakennustöiden aloittamiseksi.
- nro 1164 Määrärahan osoittamisesta Kouvolan teletalon rakennustöiden aloittamiseksi.
- nro 1165 Määrärahan osoittamisesta tiedotuskampanjan järjestämiseksi pienen ja keskisuuren teollisuuden saamiseksi Imatralle.

Tuominen, Risto

- n:o 1174 Korotetun määrärahan osoittamisesta Kotkan puutalousopiston kaluston hankkimiseen.
- n:o 1175 Määrärahan osoittamisesta Haminasta Luumäelle rakennettavan rautatien tutkimiseen ja suunnitteluun.
- n:o 1176 Määrärahan osoittamisesta Haminan luotsiaseman rakentamiseksi.
- n:o 1177 Määrärahan osoittamisesta valtion tukitoimintaan aluepoliittisen lainsäädännön tarkoittamilla erityisalueilla.

Tuovinen, Jouko

- n:o 1178 Määrärahan osoittamisesta yhdyskuntajätteiden lajittelun ja hyötykäytön koelaitoksen rakentamiseksi Joensuuhun.
- n:o 1179 Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Karjalan keskusammattikoulun puutyöosaston rakentamiseksi.
- n:o 1180 Korotetun määrärahan osoittamisesta Suomen 4H-liiton toimintaan uusien neuvojan toimien perustamiseksi.
- n:o 1181 Määrärahan osoittamisesta mekaaniseen vesakontorjuntaan Pohjois-Karjalan tie- ja vesirakennuspiirin alueella.
- n:o 1182 Määrärahan osoittamisesta Kolin-Herajoen maantien rakentamisen aloittamiseksi.
- n:o 1183 Määrärahan osoittamisesta Aittolahden ja Vääränmäen välisen maantien n:o 480 parantamiseksi.
- n:o 1184 Määrärahan osoittamisesta Kuorevaaran paikallistien n:o 15781 perusparannukseen.
- n:o 1185 Määrärahan osoittamisesta Käsämän-Sotkuman maantien n:o 8031 perusparannukseen.
- n:o 1186 Korotetun määrärahan osoittamisesta Valtionrautateiden talonrakennustöitä varten.
- n:o 1187 Määrärahan osoittamisesta Joensuun rautatieaseman tavaraterminaalin rakentamiseen.
- n:o 1188 Määrärahan osoittamisesta Joensuun aseman järjestelyratapihan rakentamiseksi.
- n:o 1189 Määrärahan osoittamisesta Lieksan-Kontiomäen rataosan perusparantamiseen.

n:o 1190 Korotetun määrärahan osoittamisesta malmitutkimuksiin.

n:o 1191 Määrärahan osoittamisesta Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen tuotekehitys- ja markkinointiyrityksen perustamiseksi Joensuuhun.

n:o 1192 Korotetun määrärahan osoittamisesta vähittäiskaupan investointien tukemiseen haja-asutusalueilla.

Valtonen, Pirkko

n:o 1205 Määrärahan osoittamisesta teollisuuspiirin perustamiseen Satakuntaan.

nro 1206 Korotetun määrärahan osoittamisesta suojaustoiminnan laajentamiseen.

n:o 1207 Määrärahan osoittamisesta Lomakotien Liitto ry:lle erityislomatoimintaa varten.

XVIII RINNAKKAISLAKIALOITTEET

Ahde, Matti

n:o 180 Ehdotus laiksi rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä.

n:o 181 Ehdotus laiksi rintamasotilaseläkelain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

XIX RYHMÄN SISÄINEN JÄRJESTÄYTYMINEN

Vuoden 1981 valtiopäivillä toimi ryhmän puheenjohtajana Matti Ahde, I varapuheenjohtajana Kaarina Suonio ja II varapuheenjohtajana Reino Breilin. Heidän lisäksi ryhmän toimikuntaan kuuluivat Markus Aaltonen, Aimo Ajo, Kaj Bärlund, Olli Helminen, Pentti Lahti-Nuuttila, Matti Luttinen ja Pirkko Valtonen.

Eduskunnan ensimmäiseksi varapuhemieheksi valittiin ryhmän ehdotuksesta Veikko Helle.

Ryhmän rahastonhoitajana on toiminut Pirkko Valtonen. Tilintarkastajiksi valittiin Maija Rajantie ja Hannu Tapiola, varatilintarkastajiksi Erkki Liikanen ja Anna-Liisa Piipari.

Aloiteryhmään kuuluivat Kaarina Suonio, Olli Helminen, Markus Aaltonen, Tarja Halonen ja Kaj Bärlund. Ryhmän piiskureina toimivat Pekka Starast ja Mikko Rönnholm.

Kertomusvuoden aikana ryhmän sihteerinä toimi Kari Pekkonen, yleissihteerinä Erkki Meriläinen, lainsäädäntösihteerinä Reijo Ollikainen 1. 2. 1981 alkaen, tiedotussihteerinä Sulo Ikonen sekä toimistosihteerinä Helga Karvinen, Leena Nivalainen, Eila Raittinen 30.9.1981 saakka ja Raili Törnström 12.10.1981 alkaen.

Vuoden 1981 aikana ryhmä kokoontui 34 kertaa ja toimikunta 46 kertaa.

Ryhmän kesäkokous pidettiin perinteiseen tapaan Helsingin ulkopuolella, tällä kertaa Jyväskylässä 23—24.8.1981.

